

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

BROJ
485

Subotica, 13. srpnja 2012. Cijena 50 dinara

POVRATAK STAROGA SALAŠA

ŠOKICE ZAPIVALE I U SUBOTICI

HRVATSKI ODJELI U »MATKU«

ALASKA POVIJEST APATINA

INTERVJU
AUGUSTIN JURIGA

MALENI NA DUŽIJANCI

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

RBV

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE

Kredit za turistička putovanja

Provjerite zašto...

infotelefon

021 488 4433

www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Vojvodina za sjećanje

Skandaloznom odlukom Ustavnog suda Srbije Vojvodini su osporene 22 odredbe Zakona o utvrđivanju nadležnosti Autonomne Pokrajine Vojvodine. Naime, neustavnim je proglašeno definiranje Novog Sada kao »glavnog« grada, te on može biti samo administrativno središte i sjedište pokrajinskih tijela. Za razliku od, primjerice Kragujevca, Vojvodina ne može imati ured u Bruxellesu, a neustavnim je proglašeno i rješenje zakona koje Vojvodini omogućava »bliže uređenje službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina«, što bi moglo značiti da će »Hrvatska riječ« ubuduće izlaziti na ćirilici. Vojvodina više neće moći poslove iz kulture, prosvjete i javnog informiranja povjeravati vijećima nacionalnih manjina, a prema ocjeni sudija Ustavnog suda Srbije »antiustavnim« se smatra pravo Vojvodine da putem svojih tijela u području poljoprivrede i ruralnog razvoja »donosi, provodi i nadzire mjere agrarne politike i mjere ruralnog razvoja«, da »uređuje, unapređuje i osigurava zaštitu okoliša« te pitanja vezana za lov i ribolov.

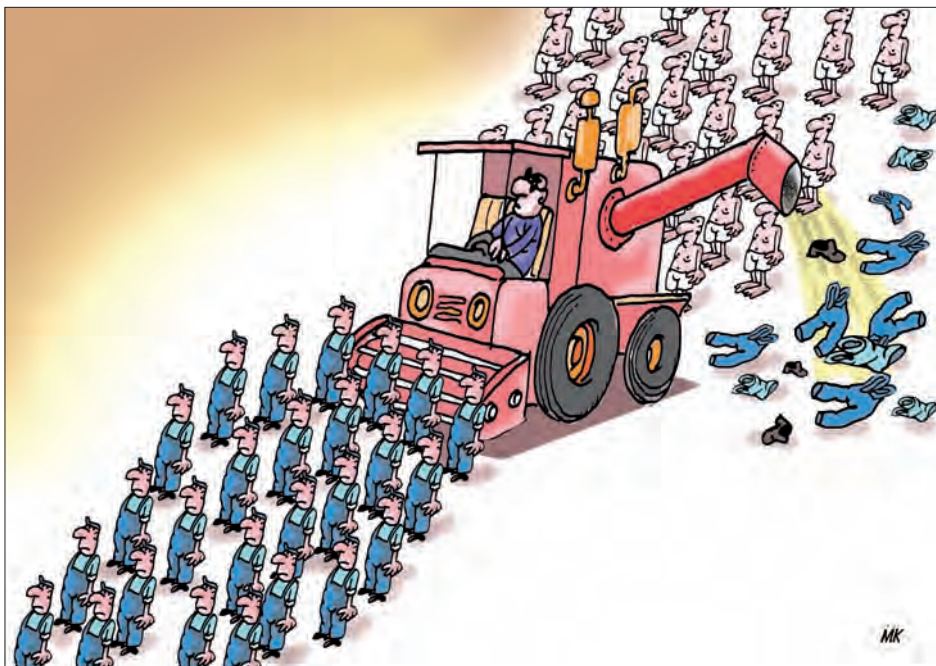
Vojvodina je ostala i bez prava donošenja strategije tehnološkog razvoja, osnivanja fondova za sufinanciranje pogona visokih tehnologija, rješavanja stambenih pitanja mladih znanstvenika, te nema prava osiguravati novac za financiranje Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti. Ukoliko se budu osnivale nove jedinice lokalne samouprave, ukidale ili spajale postojeće, Vojvodina neće imati pravo na mišljenje. I tako dalje, ima toga još.

Prije samo par dana Vojvođani su se prisjetili 9. srpnja 1988. godine kada je »grupa dobro uvježbanih i instrumentaliziranih« građana s Kosova, ali i iz drugih područja Srbije došla u Novi Sad ultimativno tražeći promjenu Ustava Srbije, pod izgovorom da se problemi na Kosovu ne mogu riješiti bez poništenja autonomnih pokrajina i ukidanja svih nadležnosti autonomijama.

Nevladina organizacija Vojvođanski klub podsjeća da je tadašnji srpski populistički pokret srušio Jugoslaviju, razbuktao nacionalističku histeriju i gurnuo Srbiju u rat, diktaturu i bezakonje, te ocjenjuje da danas novu Vladu Srbije žele sastaviti politike i akteri koji su prije 24 godine na protuustavan način srušili autonomiju Vojvodine. Vojvođanski klub ponovio je svoj stav da se zalaže za stvaranje Republike Vojvodine u »Saveznoj Republici Srbiji« i ocijenio da je federalizam lijek za iscijedenu, iscrpljenu i osiromašenu Vojvodinu, te koristan za sve dijelove Srbije i državu u cjelini. »Vojvodina je postala siromašna, razmjerno najsiromašnija regija, u kojoj nezaposlenost čini skoro 27 posto. Vojvodina se promatra kao komora i velika ostava hrane i potrepština, iz koje se uzimalo bez pitanja«, naveo je Vojvođanski klub.

Poslije dva i pol desetljeća siromašenja Vojvodine, sada je Ustavni sud Srbije Vojvodini oduzeo pravo i na mišljenje. Na kraju će ostati samo ime, za sjećanje.

S. M.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Formiranje vlasti nakon izbora

DSHV ZADOVOLJAN POZICIJAMA...7

TEMA

Natjecanje risara na imanju Gabrićevih

POVRATAK STAROGA SALAŠA..8-9

Duga tradicija ribarstva u Apatinu, I. dio

OSTALO JE NEŠTO I OD ALASKIH VREMENA.....10-11

INTERVJU

Augustin Juriga, fotograf

GLEDANJE JE STVORILO FOTOGRAFIJU.....12-13

SUBOTICA

Kako je pobjednička koalicijska ekipa zaposjela Gradsku kuću

NEPODNOŠLJIVA LAKOĆA KADROVIRANJA.....19

DOPISNICI

Neizvjesna sudbina jedinstvene tkačnice u Bezdanu

POSILIJE 140 GODINA UTIHNULI RAZBOJI.....25

KULTURA

Nastavak kapitalnog projekta

JEDANAESTI SVEZAK LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA.....32-33

ZABAVA

Posljednji apel Ministarstvu rasvjete i prosvjete da »Alana Forda« uvrsti u obveznu lektiru:

MINISTRE, UČITE OD DJECE!..48-49

Djeca hrvatskih odjela ljetovala u Novom Vinodolskom

Učenici hrvatskih odjela iz prigradskih osnovnih škola »Matija Gubec« iz Tavankuta, »Vladimir Nazor« iz Đurđina, »Pionir« iz Starog Žednika i »Ivan Milutinović« iz Male Bosne te »Matka Vukovića« iz Subotice bila su na ljetovanju u Novom Vinodolskom.

Osunčani i nasmijani zahvaljuju se Hrvatskom nacionalnom vijeću na pomoći, a kako im je bilo pogledajte u narednom broju »Hrvatske riječi«.

B. I.

Ustavni sud odlučio: 20 članaka nisu u skladu s Ustavom

»Odluka Ustavnog suda prema kojoj čak 20 članaka Zakona o utvrđivanju nadležnosti Vojvodine nisu u skladu s Ustavom svjedoči o tome da je taj Ustav ograničavajući čimbenik za modernizaciju države i njezine europske težnje«, rekao je za Radioteleviziju Vojvodine politolog *Jovan Komšić*.

Kako je istaknuo Komšić, pokazuje se da je zbog procesa ubrzanog usvajanja Ustava Srbije, koji je bio predmet neprincipijelnoga političkog trgovanja između ključnih političkih aktera 2006. godine, taj Ustav postao tijesan za modernizaciju i razvoj Srbije u cjelini i njezinih dijelova, osobito Autonomne Pokrajine Vojvodine.

U utorak je Ustavni sud utvrdio da pojedine odredbe, odnosno dijelovi odredbi ukupno 20 članova Zakona o utvrđivanju nadležnosti Autonomne Pokrajine Vojvodine nisu u suglasnosti s Ustavom. Zakonska odredba prema kojoj Vojvodina, u okviru svojih nadležnosti, može osnivati predstavništva u regijama Europe, odnosno u Bruxellesu nije u skladu s Ustavom, utvrdio je Ustavni sud Srbije.

Konkretnim projektima uobličiti dunavsku suradnju

»Višegodišnju suradnju AP Vojvodine i njemačke pokrajine Baden-Württemberg neophodno je nastaviti i upotpuniti konkretnim projektima sadržajima i na tome ćemo veoma ozbiljno raditi«, ocijenio je predsjednik Skupštine AP Vojvodine *István Pásztor*, nakon niza sastanaka i susreta na Dunavskom festivalu, koji je svečano otvoren u Ulmu.

»Nadajući se početku pregovora s Europskom Unijom, sada smo u boljoj situaciji da svoje regionalne partnerske odnose ojačamo kroz daljnje konkretiziranje suradnje s dosadašnjim i novim partnerima, kao i kroz Dunavsku strategiju, koja se financijski zaokružuje«, rekao je Pásztor, nakon sastanka s *Ivom Generom*, gradonačelnikom Ulma i predsjednikom Savjeta podunavskih gradova i regija.

Predsjednik Pásztor sudjelovao je i na radnom sastanku Savjeta podunavskih gradova i regija, organizacije koja zastupa i promovira interese lokalnih sredina i regija u okviru Dunavske strategije.

Ceremoniji svečanog Dunavskog festivala (Donaufest) prisustvovao je veliki broj predstavnika podunavskih gradova i regija, kao i visokih političkih predstavnika pokrajine Baden-Württemberg i gradova Ulm i Novi Ulm. Nakon svečanog otvorenja, štand AP Vojvodine na Dunavskom festivalu, na kojemu je otvorena izložba fotografija »100 godina Štranda«, posjetio je i *Gunter Etinger*, europski povjerenik za energetiku.

Mali odjeli u osnovnim školama

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice pred početak svake školske godine odobrava formiranje odjela za manje od 15 učenika prvih razreda na jezicima manjinskih nacionalnih zajednica u osnovnim školama na teritoriju AP Vojvodine.

U skladu s tim, Tajništvo je u petak, 6. srpnja, uputilo Ministarstvu prosvjete i znanosti popis do sada donesenih rješenja o odobrenim manjinskim odjelima prvog razreda za manje od 15 učenika radi njihovog uvrštavanja u financijski plan Ministarstva za predstojeću 2012/2013. školsku godinu.

Kako navodi u svom priopćenju, Pokrajinsko tajništvo očekuje da će Ministarstvo, u skladu sa svojim ovlastima, osigurati sredstva i na taj način dati svoj nesumnjiv doprinos ostvarivanju prava pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica na obrazovanje na materinjem jeziku na teritoriju AP Vojvodine.

Interes za prava nacionalnih manjina

Predsjednik *István Pásztor*, potpredsjednici i šefovi poslaničkih grupa Skupštine AP Vojvodine razgovarali su u srijedu s izaslanstvom Monitoring misije Europskoga povjerenstva na temu očuvanja i unapređenja prava nacionalnih zajednica u Vojvodini.

Predsjednik Pásztor izdvojio je činjenicu da su višenacionalnost i višekulturalnost Vojvodine, kao vrhunske vrijednosti, zapisane u svim osnovnim dokumentima pokrajine.

»To nismo uradili da bismo imali zapis na papiru, već da bismo ih uvažavali kao prioritet prilikom uređivanja naših odnosa. Tu nema razlike između velikih i malih, između onih koji imaju ili nemaju matičnu državu u Europskoj Uniji«, naglasio je Pásztor i dodao kako je u posljednjih nekoliko godina napravljen značajan iskorak u sustavnom uređivanju prava nacionalnih zajednica.

Govoreći o značaju Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina Pásztor je istaknuo da, iako nije idealan, predstavlja značajan napredak u odnosu na vrijeme prije njegova donošenja.

»Taj zakon je dio pravnog poretka Republike Srbije, on ne predstavlja odnos ambicije pojedinih nacionalnih zajednica već, s obzirom na to da je usvojen kroz parlamentarnu proceduru, odražava prag trpljenja unutarnje politike u Republici Srbiji po ovom pitanju«, rekao je Pásztor.

Potpredsjednica Skupštine APV-a *Ana Tomanova Mikanova* ukazala je na inicijativu koordinacije nacionalnih vijeća za neophodnoću ponovnog formiranja Ministarstva za ljudska i manjinska prava u Vladi Republike Srbije. Kao značajan doprinos u očuvanju nacionalnog identiteta nacionalnih zajednica u Vojvodini, potpredsjednik *Dušan Jakovljević* izdvojio je ustanovljenje zavoda za kulturu nacionalnih zajednica. Šef poslaničke skupine Srpske napredne stranke (SNS) u Skupštini APV *Igor Mirović* istaknuo je potrebu depolitizacije nacionalnih vijeća nacionalnih zajednica koja, prema njegovim tvrdnjama, postoji te ukazao na značaj snažnijeg angažmana državnih institucija po pitanju edukacije mladih i stvaranja tolerantnog društva.

Članovi izaslanstva Monitoring misije Europskog povjerenstva ističu kako je njihov zadatak sastaviti izvješća o stanju u području prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji, koji će biti implementirani i u izvješće o napretku Srbije u europskim integracijama. Ovo izaslanstvo je u četvrtak posjetilo Hrvatsko nacionalno vijeće gdje je o ovoj temi razgovaralo s predstavnicima hrvatske zajednice.

D. B. P.

DSHV zadovoljan pozicijama

Nakon svibanjskih izbora, gradovi i mjesta diljem Srbije dobivaju nove skupštine i izvršnu vlast.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnik u novom sazivu republičke skupštine *Petar Kuntić* ocjenjuje kako je ta stranka usprkos preokretu u izboru nove vlade Srbije uglavnom zadržala dosadašnje pozicije u na lokalnoj, pokrajinskoj i republičkoj razini vlasti.

Kao što je poznato od ranije, DSHV ima jednog zastupnika u skupštini AP Vojvodine, *Matu Matarića* iz Sombora. Mjesta u novoj pokrajinskoj administraciji zauzet će *Mato Groznica* kao zamjenik tajnika u resoru za manjine i upravu, te *Stipe Kolak* koji treba

biti pomoćnik tajnika u resoru poljoprivrede.

Što se tiče lokalne razine, DSHV i dalje sudjeluje u vlasti u Subotici i Somboru, dok je u Srijemskoj Mitrovici prešao u oporbu. U Subotici, kao glavnom političkom središtu Hrvata u Srbiji, DSHV je zadržao dosadašnje pozicije, dobio je mjesto zamjenika gradonačelnika i ima svoju vijećničku skupinu. Na mjesto dogradonačelnika Subotice u utorak je imenovan strojarski inženjer *Blaško Stantić*, koji će u Gradskom vijeću biti ovlašten za područje gospodarstva i ruralnog razvoja. Odbornička skupina DSHV-a u subotičkom parlamentu broji četvero mladih osoba: *Ivan Ušumović* (predsjednik skupine), *Josipa Vojnić Tunić*, *Siniša*

Skenderović i *Anđela Horvat*. U stranci ovaj rezultat smatraju uspjehom u pregovaranju, budu-

Blaško Stantić, novi dogradonačelnik Subotice

ći da u novom ustrojstvu vlasti u Subotici od 67 vijećnika čak 55 vijećnika čini skupštinsku većinu. Također, kako se novodi u priopćenju subotičke podružni-

ce DSHV-a, ovako široka koalicija imat će za posljedicu usvajanje mnogih odluka na brži i efikasniji način, u odnosu na raniji saziv skupštine.

Pozicije DSHV-a u ostalim mjestima u Vojvodini su u domeni realnih očekivanja prije izbora, s time da se mora istaknuti da se pregovori oko ulaska DSHV-a u izvršnu vlast Novog Sada dobro razvijaju i realno je očekivati da će poslije 22 godine postojanja DSHV biti nazočan u vlasti glavnoga grada AP Vojvodine, smatraju u stranci.

Kandidatkinja DSHV-a za mjesto u izvršnoj vlasti Novog Sada je *Marija Vojnić Mijatov*, diplomirana inženjerka zaštite životnog okoliša.

D. B. P.

Jasminka Dulić obranila doktorsku disertaciju

Na Fakultetu političkih nauka Sveučilišta u Beogradu 10. srpnja *Jasminka Dulić* je obranila doktorsku disertaciju pred povjerenstvom u sastavu: prof. dr. *Zoran Slavujević*, redoviti profesor FPN, prof. dr. *Zoran Stojiljković*, izvanredni profesor FPN i prof. dr. *Jovan Komšić*, redoviti profesor Ekonomskog fakulteta u Subotici Sveučilišta u Novom Sadu.

Naziv disertacije glasi: »Političko-ideološke orijentacije i stranačke preferencije stanovnika Vojvodine«. Riječ je o teorijskom i empirijskom znanstvenom istraživanju kojim se nastojalo utvrditi da li i u kojoj mjeri različite socio-ekonomske pozicije u društvu i različiti socio-kulturni identiteti pridonose strukturiranju prepoznatljivih latentnih konfiguracija dimenzija političke kulture i političko-ideoloških orijentacija. Istraživanje je provedeno na kvotnom uzorku od 500 ispitanika kojeg su činili punoljet-

ni stanovnici grada Subotice, različite nacionalne pripadnosti. Rezultati istraživanja su pokazali da je na temelju poznavanja strukturiranja političko-ideoloških orijentacija i njihove

Jovan Komšić, Zoran Slavujević, Zoran Stojiljković i Jasminka Dulić

povezanosti, s jedne strane sa socio-strukturnim varijablama i s druge strane sa stranačkim preferencijama, moguće identificirati značajne socijalne podjele i

političke rascjepa u Vojvodini. To su generacijske podjele na liniji vrijednosti bivšeg realosocijalističkog sustava, etničke podjele po liniji egalitarističkih, kolektivističkih i militarističkih

političko-ideoloških vrijednosti, socijalno-ekonomske podjele na liniji podržavanja planske distributivne privrede, religijsko-sekularne na liniji tradicionalnih

moralnih vrijednosti i rascjep na liniji prozapadna-antizapadna orijentacija. Utvrđena su i tri značajna politička rascjepa, to su: asimetrični klasni rascjep, kulturalno-vrijednosni rascjep i političko-ideološki rascjep. Drugi značajni cilj ovoga istraživanja bio je utvrditi da li i u kojoj mjeri autoritarne tendencije i dimenzije socijalne i političke alijenacije utječu na strukturiranje političko-ideoloških obrazaca i stranačkih preferencija. Rezultati istraživanja su pokazali da su socio-strukturne karakteristike, autoritarne tendencije, dimenzije socijalne i političke alijenacije povezane na način da je moguće govoriti o postojanju sljedećih latentnih tipova političke kulture u Vojvodini: moralistička politička kultura, autoritarno-konformistička hijerarhijska kultura, alijenirana egalitaristička politička kultura, liberalna individualistička politička kultura i militarističko-etatistička politička kultura.

H. R.

SUTRA »TAKMIČENJE RISARA« NA IMANJU GABRIĆEVIH U GORNJEM VERUŠIĆU

Povratak staroga salaša

Salaš prije obnove

U obitelji Gabrić u Gornjem Verušiću, na salašu broj 18, tjednima traju pripreme za sutrašnje natjecanje risara u okviru Dužijance i doček brojnih gostiju koji će se već ranim jutrom uputiti na ovu tradicijsku svečanost. *Martin Gabrić* je po drugi put domaćin ovog natjecanja. Prvi put je to bio 2001. godine, no sada će posjetitelji sačekati iznenađenje: na imanju Gabrićevih je za Dužijancu obnovljen stari salaš pod trščanim krovom i u njemu izloženi uporabni predmeti u kućanstvu iz davne prošlosti, iz obiteljske zbirke *Grge Piukovića*, kao etno postavka bunjevačkih soba (»čista soba«, »pododžak« i »čeljadaska soba«). »Stari salaš je spomenik kulture življenja ljudi u ovome kraju i željeli smo ga sačuvati u autentičnom obliku, pokrivenog trskom«, iznosi *Marinko Piuković*, pred-

sjednik Organizacijskog odbora Dužijance 2012. o očuvanom starom zdanju.

GENERACIJE NA SALAŠU

U starom, upravo obnovljenom salašu nekada (do 1986. godine) živio je Martinov stric. Obitelj ne zna točnu godinu podizanja ovoga salaša, osim da pripada rijetkim salaškim kućama iz devetnaestog stoljeća – nagađa

se da je star oko 200 godina – i još rjeđim s tradicionalnim krovnim pokrivačem od trske. Objekt već dugo nije nastanjen i ostat će trajati na imanju kao svjedok starog vremena. Obitelj Gabrić živi u novijem salašu, podignutom 1965. godine na mjestu prijašnjeg, i to je dom roditelja *Jose* i *Gabriške*, njihovih sinova *Martina* i *Ivana*, te Martinove djece *Nikole*, apsoluta Poljoprivrednog fakulteta, i *Martine*, inženjerke poljoprivrede.

Kako bi salaš i nadalje zadržao autentičan izgled iz vremena iz kojeg potječe trebalo je okupiti ljude koji se razumiju u stare zanatske vještine i obnoviti pokrov i zidove. Prošle nedjelje završeni su radovi postavljanja novog trščanog krova. Pretpostavlja se da krov od izgradnje salaša nije mijenjan, osim što je popravljan, a ipak je nadživio nekoliko generacija. Za nepovjеровati je, ali »trska je čudo«, kako ističu sugovornici, a krov je na starim salašima desetljećima dobro služio svrsi, ukoliko bi se redovito održavao. Pod krovom na tavanu, podmazanim žutom

zemljom i vapnom, nekada je skladištena pšenica. »Pouzdamo znam da sa starog salaša krov od trske nije skidan 90 godina, toliko je vremena taj salaš u našoj obitelji. Trščani krovovi su svakih nekoliko godina čišćeni, popravljani i dopunjavani, ali ne i mijenjani. Nekada je ovdje bilo desetak objekata pod trskom, čardak, košara i ostale zgrade, i svake godine se nešto od njih popravljalo, a taj posao su obavljali trščari«, kaže *Joso Gabrić*, rođen 1932. godine na salašu gdje i sada živi i gdje su živjeli i njegovi preci. Kada je u obnovi starog salaša skinut dotrajali krovni pokrivač od trske, naišlo se na materijale koji su nekada davno korišćeni u izradi: trska vezana rogozom i drveni klinovi u konstrukciji krova. U radovima na salašu sačuvana je autentična krovna građa.

POGLED U DAVNO VRIJEME

U zaštiti staroga zdanja poslove pokrivanja krova trskom na tra-

»Pouzdamo znam da sa starog salaša krov od trske nije skidan 90 godina, toliko je vremena taj salaš u našoj obitelji. Trščani krovovi su svakih nekoliko godina čišćeni, popravljani i dopunjavani, ali ne i mijenjani. Nekada je ovdje bilo desetak objekata pod trskom, čardak, košara i ostale zgrade, i svake godine se nešto od njih popravljalo, a taj posao su obavljali trščari«, kaže *Joso Gabrić*.

Martin Gabrić s majkom Gabriškom i ocem Josom

13. srpnja 2012.

dicionalan način vodio je majstor *Sandor Csik*, trščar, s pomoćnicima *Jozsefom Temisvari*, *Miškom Gabrićem* i *Ivanom Guganovićem*. Zidovi salaša su izvana i iznutra obnovljeni blatom (zemlja i pljeva) pripremljenim na tradicionalan način – gaženjem. Masu su pripremili *Vlatko Vojnić Purčar* i *Tomica Mesaroš*, a zidove uredili *Grgo Piuković*, *Antun Vojnić Purčar*, *Blaško Stantić* i *Željko Pančić*. Potom je zidove okrečila *Jaga*

Martin Gabrić je nekada imao želju ne samo sačuvati stari salaš s tradicionalnim trščanim krovom, nego i šor u kojemu se nalazi. Želio je označiti i očuvati salaški i etno šor, spomen na vrijeme kada je mnogo više ljudi ostajalo živjeti na zemlji, u kućama podignutim na tradicionalan način.

Orčić. Kada je stari salaš dobio novo ruho, za Dužijancu je useljena oprema iz obiteljske zbirke *Grge Piukovića*: nekadašnji kreveti, ormari, dolafi, stan za tkanje, šlingovana posteljina, stare fotografije, lampaš i dr. Svi eksponati stari su najmanje sto godina. Izložba je postavljena od danas do ponedjeljka. Marinko Piuković pozvao je sugrađane da posjete stari salaš i pogledaju izložbu koja je otvorena od danas.

Martin Gabrić je nekada imao želju ne samo sačuvati stari salaš s tradicionalnim

Pred obnovljenim salašom

Nov je trščani krov

trščanim krovom, nego i šor u kojemu se nalazi. Želio je označiti i očuvati salaški i etno šor, spomen na vrijeme kada je mnogo više ljudi ostajalo živje-

ti na zemlji, u kućama podignutim na tradicionalan način. »Danas su ovdje četiri ušorena salaša, a sedamdesetih godina prošloga stoljeća bilo ih je 32.

Ljudi su otišli, a salaši su srušeni jer smo od infrastrukture dobili samo struju. Nisu nalazili budućnost u takvim uvjetima«, kaže Martin. Na pitanje kakav je život u ovom kraju bio sedamdesetih godina Joso Gabrić, Martinov otac, kratko odgovara: »Dobar!« i dodaje: »Ovo su bili najljepši salaši i najbliži gradu. Nekada smo pješice išli u varoš tih sedam kilometara.« Sa salaša iz ovoga kraja za opskrbu su i dalje usmjereni ka gradu. Obitelj Gabrić bavi se ratarstvom i stočarstvom, uzgajaju pšenicu, kukuruz i sunco-kret i tove junad.

Katarina Korponaić

Priprema blata

Uređenje zidova salaša

DUGA TRADICIJA RIBARSTVA U APATINU, I. DIO

Ostalo je nešto i od alaskih vremena

Priredio: Ivan Andrašić

Pojedine apatinske obitelji i danas nalaze egzistenciju u jednoj od najstarijih grana gospodarstva Apatina – ribarstvu

U Apatinu, gradiću smještenom na samoj obali Dunava, jedan broj obitelji i danas živi od najstarijega zanimanja na ovim prostorima, od ribolova. Pored profesionalnih ribara koji kruh sa sedam kora zarađuju na otvorenim vodama Dunava, nekoliko pojedinaca je svoju ljubav i borbu za egzistenciju vezalo za uzgoj ribe, a nadaleko je poznat i ribnjak Poljoprivrednog dobra »Jedinstvo«, smješten u atarima sela Svilojeva i Sonte, poslije privatizacije u vlasništvu »Delta agrara«. I u ribička društva na području općine uključen je veliki broj pojedinaca, koji su sve ove godine sloveli kao iznimno dobri ribiči i rekorderi po ulovu kapitalnih primjeraka dunavskih grdosija. Zahvaljujući prirodnim uvjetima, odnosno obilju ribe u negdašnjim podunavskim močvarama, apatinski ribari su već stoljećima na dobrom glasu, a pisani tragovi o njima postoje još u starim srednjovjekovnim dokumentima. Tako poznati istraživači povijesti Apatina *Tomislav Šimunović* i *Milan Bukvić* navode jedno od poreskih izvješća za apatinska naselja Bukčeni i Sontu za 1720. godinu, u kojima piše da imaju dobre prihode, osobito od ribolova na Dunavu, a često od toga žive cijele obitelji.

PRVA RIBARSKA STANICA

Ribarstvo u Apatinu utemeljio je princ *Eugen Savojski* u prvim desetljećima XVIII. stoljeća. Tada je imao feudalni posjed u Belju i pravo ribolova na Dunavu. Radi bolje eksplo-

atacije bogatih ribarskih revira na ovom području utemeljio je prvu ribarsku stanicu u Apatinu i u njoj angažirao veći broj demobiliziranih njemačkih vojnika, po opredjeljenju profesionalnih ribara. Već 1748. godine započeta je kolonizacija Nijemaca u Apatinu, a među naseljenim zanatlijama bilo je i profesionalnih ribara s gornjeg toka Dunava i Rajne. Njihovim dolaskom na ovim se prostorima uvode suvremeniji alati kojima su postizali izuzetno bogat ulov ribe. Ove mjere dovele su do velikog porasta broja profesionalaca, pa se tako koncem XVIII. stoljeća bilježi postojanje više od 200 kvalificiranih ribara s većim brojem pomoćnih priučenih radnika, tako da je oko 400 apatinskih obitelji živjelo od prihoda ostvarenih u ribarstvu. Dugi niz godina, sve

Apatinski ribari predaju ulov

do druge polovice XX. stoljeća, Apatin je slovio za grad s najvećim brojem zaposlenih ribara i s najvećom količinom ulovljene ribe. Kuća svakog profesionalnog ribara bila je obilježena amblemom ceha na ulaznim vratima.

Izvlačenje mreže »alov« na obalu

OTKUP I PRODAJA RIBE

Na apatinskom pristaništu bio je i glavni otkupni centar iz kojega su opskrbljivana obližnja naselja, gradovi i vojne posade, gotovo svakodnevno bi pristizale skupine ribara u čamcima natovarenim ulovljenom ribom. U specijano izgrađene lađe, zvane ribarice ili tikvare, smješteni su viškovi ribe i odvoženi do udaljenijih podunavskih trži-

je Apatin kroz povijest izrastao u jedno od najvećih središta za otkup i prodaju svježe i sušene, a razvojem tehnologije i smrznute ribe na Dunavu. Na velikoj svečanosti organiziranoj u Apatinu 18. ožujka 1773. godine, zbog vrlo razvijenog zanatstva i velikog broja ribara, carica *Marija Terezija* dodijelila je Diplomom esnafskih prava staležu apatinskih zanatlija. U apatinskom cehu ribara, kao organizacijskoj jedinici esnafa, bili su zastupljeni ribari s cjelokupnog područja Bačke i Baranje. Sjedište ovoga ceha bilo je u zgradi gostionice Fuderer, današnjega restorana »Šaran«. U velikoj sali ove gostionice održavale su se razne ribarske svečanosti, nedjeljne igranke ribarske omladine, balovi u vrijeme poklada, te čuvene godišnje ribarske svečanosti. Ribari su bili vrlo aktivni i u društvenom i javnom životu starog Apatina. Na blagdan sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, priređivane su trodnevne ribarske svečanosti. Tih dana dolazili bi brojni uzvanici i ribari iz Bačke i Baranje. Poslije svečanog otvorenja i crkvenog obreda, ribari bi u mimohodu, uz glazbu, gradskim ulicama nosili stari simbol bogatoga ulova – veliku zlatnu ribu. U

svečano urešenim dvoranama pripremani su najbogatiji riblji specijaliteti.

RAZVOJ I ODUMIRANJE

O značaju apatinskih ribara govori i Povelja Cara Franje I. Habsburga od 16. travnja 1830. godine, kojom im daje specijalno pravo i privilegij organiziranja ribolova na Dunavu, od Mohača do Oršave u Rumunjskoj, a u ribarski ceh Apatina priključeni su svi ribari iz naselja na južnom toku Dunava. Zahvaljujući

nedirnuti prostor močvara u trokutu od Kopačkog rita do Apatina i Bačkog Monoštora. To je omogućilo daljnju egzistenciju ribara apatinskog ceha, ali uz tendenciju postupnog odumiranja do druge polovice XX. stoljeća. Materijani položaj ribara drastično je oslabio, no i pored postupnog opadanja broja profesionalnih ribara i smanjenja ribolovnog područja, Apatin je i dalje zadržao vodeće mjesto u ovoj grani gospodarstva i još dugo ostao središtem slatkodvodnog ribarstva u Austro-

vatni posjed feudalca *Fridriha Habsburga*. U sastavu te velike latifundije nalazila se gotovo cijela Baranja i sve plavne površine pokraj Dunava. Tada

dobara. Iako je u to vrijeme ribarstvo stagniralo, zahvaljujući bogatim ribarskim revirima na ovom području i dalje je imalo vrlo značajnu ulogu.

Ribarska stanica formirana 1911.

ovoj mjeri na južnom toku Dunava zabilježen je ekstremni porast ulova ribe, a prema podacima profesora *Plančića* još u XIX. stoljeću na potezu od Pančeva do Mohača godišnji ulov iznosio je više od 22 milijuna kilograma ribe. Od ovoga ulova, jedna trećina otpadala je na područje Apatina. Gradnjom obrambenih nasipa, bentova, u drugoj polovici XIX. stoljeća plavne površine se znatno smanjuju, pa se tada bilježi i zamjetni pad ulova ribe. Nakon cijelog stoljeća velikih melioracijskih radova Dunav je postupno sabijan među bentove i najveći dio negdašnjih močvara zauvijek je nestao. Među ostalima, nestale su i ribom vrlo bogate močvare u Velikom ritu između Apatina i Sonte i južno od Sonte do Bogojeva. Više od 7 tisuća hektara močvara nestalo je samo na području od Bačkog Monoštora do Bogojeva. Ipak, na području Apatina ostao je pojas močvara između bentova i matice Dunava, te skoro

Ugarskom carstvu. Esnaf apatinskih ribara konačno je ukinut 1880. godine, a prema tadašnjem zakonu o zanatstvu ribarstvo postaje slobodna profesija. Kasnije je formirano više ribarskih zadruga, koje su uzimale u zakup pojedine ribarske revire i

Restoran »Šaran«

same organizirale ulov i prodaju ribe. Vrlo bitnu ulogu u daljnjem razvoju ribarstva imala je Ribarska centrala, izgrađena u Apatinu 1911. godine, kao pri-

Sušenje ribe

je u Apatinu još uvijek egzistiralo oko 400 ribara. Za potrebe Ribarske centrale podignuta je drvena baraka i ledara s duplim zidovima, u kojoj se tijekom zime skladištio led s Dunava. Sve količine ulovljene ribe od ribara je otkupljivala Ribarska centrala i prodavala na obližnjem tržištu, a veliki dio izvožen je i u druge zemlje.

AGRARNA REFORMA

Argarnom reformom, provedenom poslije formiranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1918. godine oduzeti su posjedi feudalca Habsburga i stavljeni pod sekvistar s Ribarskom centralom. Godine

U jednom izvješću Državnog dobra »Belje«, upućenom Ministarstvu financija 30. ožujka 1939. godine, pored ostalog se navodi: »Šumarstvom, lovom i ribolovom rukovodi šumski odjel sa svojih šest šumskih uprava i Ribarskom centralom u Apatinu. Iste vrše uzgoj divljači i eksploataciju šuma na prostoru od 38 tisuća katastarskih jutara zemljišta. Ribarska centrala eksploatira svoje ribolovne vode u kojima godišnje ulovi oko 900.000 kilograma razne vrste ribe«. Ribarska centrala tako posluje sve do 1941. godine, kada se okupacijom zemlje, skupa s mađarskom vojskom, vraćaju habsburški feudanci i ulaze u njezin posjed i ostaju vlasnici sve do oslobođenja zemlje. Prigodom povlačenja njemačke i mađarske vojske opljačkan je veliki dio imovine Ribarske centrale, među kojom je bio i gotovo cijeli plovni park. Ubrzo poslije oslobođenja zemlje, Ribarska centrala je nastavila s radom u sklopu državnog šumskog gazdinstva »Jelen«, međutim, organizirano ribarstvo u Apatinu od tada bilježi konstantan pad, a u godinama demokracije i privatnoga vlasništva pojavljuju se pojedini subjekti s početka ovoga teksta, koji na taj način, pored stvaranja uvjeta za egzistenciju svojih obitelji, bitno doprinose i očuvanju jedne od najstarijih tradicija Apatina.

MNOGO TOGA O ČEMU STE RAZMIŠLJALI GLEDAJUĆI FOTOGRAFIJE AUGUSTINA JURIGE, A NIS

Gledanje je stvorilo fotografiju

Razgovor vodio: Zlatko Romić

*Lica i ruke starijih ljudi otkrivaju njihov karakter i prošlost,**jer su prošli test vremena * Fotografija iz zraka otkriva**ti izgled kuće poput kutije šibica*

Zvučat će zacijelo čudno, ali *Augustin Juriga* tvrdi kako je ciklus slika naziva »Lica Bačke«, čija je izložba nedavno održana u kući *Erzsébet Besényi* u Bačkom Monoštoru, začet u Pakistanu. Poznati i višestruko nagrađivani subotički fotograf kaže kako je tek nakon sraza s licem jednog čovjeka ispred džamije u Lahoreu spoznao ono što mu je duša odavno znala: lica i ruke otkrivaju čovjekov karakter i život. Za svoj život kaže da je zadovoljan njime: vidio je svijeta, doživio razdoblje revolucionarnog razvoja u tehnici u čemu fotografija ne samo da je svo vrijeme držala korak nego je i prednjačila. Pa ipak, priču o njemu i fotografiji započinjemo vraćanjem na najstarije, a najnovije – licima i rukama.

»Na starijim ljudima to se najbolje uočava, jer su njihova lica i ruke prošla test života koji se ne može sakriti. Kod mladih je to drukčije; mnogo je koketiranja, namiještanja i svega onoga čime se želi vizualno 'dobiti' na fotografiji. To ne znači da mi oni nisu zanimljivi. Dapače, vjerojatno ću ovaj ciklus nastaviti s njima, kao što ću jednom vjerojatno krenuti i s ciklusima lica Estonije, Sibira, Bugarske ili Hrvatske. Jer, osim lica i ruku, kod fotografije je veoma bitna i pozadina koja, ako se dobro uoči, također otkriva priču.«

HR: Veliki dio svoga profesionalnog vijeka proveli ste fotografirajući salaše, crkve, stare ili zaštićene zgrade. Može li se duša očitati i na objektu?

I na većini tih fotografija bilo je lica, bez obzira je li riječ o Bezdanu ili okolici Subotice. Možda i stoga što sam tom poslu prilazio emotivno, što je na koncu rezultiralo posljednjim ciklusom koji je bio izložen u Monoštoru. Radeći u Međuopćinskom zavodu za zaštitu spomenika kulture nikada nisam izbjegavao ljude, jer je čovjek najbolja razmjera u odnosu na objekt i figuru. Na sreću, iz tog razdoblja – a to su sedamdesete, osamdesete, pa čak

i devedesete godine prošlog stoljeća – ostalo mi je mnoštvo dragocjenih uspomena, čija je konačna prekretnica u određivanju moje fotografske sudbine uslijedila nakon boravka u Pakistanu.

HR: Svjetlo i kontrast određuju i karakter fotografije, ali i onoga tko ih pravi. Koliko Vam je u tom smislu rad na kazališnoj fotografiji bio izazov?

Kazalište je drugo. To je i namješteno svjetlo i namješten pokret i sve kako su zamislili redatelj i scenograf. Međutim, i tamo je čovjek najbitniji, jer je potrebno uhvatiti onaj detalj koji će pokazati glumca u glumi. Ako se to uspije, onda se fotografijom otkriva uloga koju igra. Naravno, svemu tome pridonosi i svjetlo i kontrast, ali najviše oko i ruka. Zbog toga se fotografi raduju kada naprave nešto između; nešto što traje djelić sekunde i nikada se ne vidi u predstavi. Za to je, naravno, potrebno odgledati više proba i strpljivo čekati. Ali, na kraju se isplati.

HR: Imali ste privilegij iz posebne vizure pratiti nestajanje zgrade Narodnog kazališta i nastajanje njezinih do sada nezavršenih kontura. Jesu li temelji Kazališta iz korpe na kranu ujedno otkrili i jedan novi pogled na središte grada?

Nisam imao nikakav privilegij glede toga, ali mi je bilo žao što se dogodilo da se Kazalište ruši. Međutim, od desetak tisuća snimki nemam nijednu na kojoj se vidi rušenje Kazališta. Ciklus sam počeo kada su došli do temelja i u tom smislu snimao sam njegovu izgradnju. Izgradnja Kazališta je veliki projekt i ja sam to znao budući da sam radio za »Panograd«. Znao sam da će za te potrebe biti angažirana naj-suvremenija tehnika i smatrao sam da to treba snimiti. Kazalište je u samom srcu grada i ono je odredilo i njegovu dušu i bilo bi šteta da o tome nema dokumenata. Primjera radi, radeći s *Boškom Krstićem* monografije o gradu uvijek smo imali problem s dokumen-

NISTE GA IMALI PRILIKE PITATI

tima o najznačajnijoj građevini Subotice. Nema, naime, nijedne fotografije koja svjedoči o izgradnji Gradske kuće. To je nenadoknadivo i nisam želio da se isto dogodi u XXI. stoljeću. Kada su radovi zbog nedostatka novca prekinuti, u beton kod starog ulaza u Kazalište ubacio sam par CD-a s fotografijama izgradnje i nekoliko novčića. Inače, taj »novootkriveni trg«, odnosno prazan prostor nakon rušenja Kazališta s onim preostalim stupovima, bila je možda i najbolja scenografija koja je mogla ostati ovom gradu. To se iz zraka vidjelo još i bolje negoli sa zemlje.

HR: Osim kazališta, mnoge su druge Vaše fotografije snimljene iz zraka. Koji se detalji otkrivaju otuda nauštrb onih koji se gube iz blizine, a koje ste opisali u priči o licima, rukama ili glumačkom izričaju?

Dok sam bio mali, puno sam puta »bio ben« od tate zbog toga što sam odlazio na aerodrom. Valjda sam htio biti pilot. Ali, svaki fotograf koji se ne boji letjeti želi prikazati nešto što se ne može vidjeti sa zemlje. Stoga treba dati ljudima vizuru koja im je zanimljiva, često i nova i svakako drukčija. Izgradnja Kazališta, snimljena iz zraka, sa svim tim armaturama koje štrče k nebu, a opet su niže od tebe, je čista grafika. Pa onda izgled parcela njiva na Natjecanju risara. To je najbolje opisao moj susjed *Bandika*, koji je, kada je sa mnom letio zmajem, rekao da kuće iz zraka izgledaju poput kutija šibica. To je i za mene bilo nešto novo.

HR: U posljednje vrijeme, ipak, mnogo ste više vezani za zemlju, odnosno bicikl. Što pokret na dva kotača i na vlastiti pogon otkriva oku?

Ono što ne može ni vlak, ni autobus, ni motorkotač, pa čak ni taksu. Primjerice, sada fotografiram križeve krajputaše, i to one koji su ovako ili onako preživjeli devedesete. To je čudna i tužna priča. Naizgled ih posvuda, srušene pa opet kako-tako vraćene. To je istinita priča o njihovoj golgoti. Vožnja biciklom i fotografiranje priča je i o ljudima s

kojima se nađem i popričam kraj seoskog dućana. Tek su to priče. I za oko i za uho.

HR: Kako to da se nikada ozbiljnije niste bavili socijalnom fotografijom? One koje svjedoče o ljudskoj bijedi na posebnoj su cijeni.

Kako nisam? Pa, kompletne devedesete sam zabilježio s onim ispreplepljivanim plakatima, pa dva čovjeka koji su doslovce upali u kontejner... Međutim, mislim da to sada nije dobro. Zašto se vraćati u to vrijeme, vrijeme koje, uostalom, ni do danas nije završeno? To možda može biti knjiga, ali ne i izložba. Mislim da ljude ne treba vraćati u ta vremena i podsjećati ih na to. To čak nisam želio ni u Lahoreu,

Što bismo još mogli znati o Jurigi, a da nije stalo u klasičan intervju? Recimo da je autor mnogih fotografija u monografijama Boška Krstića, da je s povjesničarem umjetnosti *Belom Durancijem* uradio »Secesiju u Vojvodini«, da je autor samostalnih fotomonografija »Salaši« i »Ris«, da je dobitnik više nagrada, među kojima i »Pro urbe« i »Dr. Ferenc Bodrogrvári«, da je autor brojnih kalendara među kojima se posebno ističe onaj naziva »Subotica noću« i da je odavno sebi ispisao životnu terapiju biciklom koju upražnjava po cestama Bačke. Recimo i to da mu je – dok čeka datum izložbe »Lica Bačke« u Splitu – prije formalnog odlaska u mirovinu i službeno dobio zvanje *Laninog djeda*.

u Pakistanu, a tamo čak i lica otkrivaju socijalu. Jednostavno, više želim na svojim fotografijama kroz osmijeh i radost pružiti pozitivnu energiju.

HR: Jeste li zbog toga izbjegli fotografiranje rata, koje je moglo pružiti obilje dokumenata o ljudskoj nesreći, ali i zvjerstvu?

Meni je nudeno da u to vrijeme fotografiram Vukovar i što se tamo događalo. Ali... nisam prihvatio. Mislio sam da to nije za mene. Kada sam ja prije toga snimio Vukovar, taj je grad bio lijep.

HR: Jeste li u New Yorku došli na ideju fotografiranja kontrasta staklo-odraz ili je ona postojala još u Subotici, ali je tamo bila bolja za primjenjivanje?

Takvu izložbu imao sam već kod »Franzera«. To su bili »urbani fotosi« s ljudima u gradu, dok je New York bila druga strana. Tamo je bilo staklo, perspekti-

va... New York je izazov. Mene su fascinirale te goleme staklene zgrade, zgrada »City Bank«, a u njezinom podnožju četiri »japanera«, onih kolica za beton. Ma koliko ta kolica bila uredno posložena, ona ipak govore o tome da su neke stvari posvuda iste. Jer, sve počinje od rada i želje da se nešto postigne.

HR: Iako ste fotografirali za »National Geographic«, ipak se ni životinjama niste puno bavili. Zašto?

To je došlo nekom dobrom voljom, ali ne mogu reći da sam postigao neki veliki uspjeh. Imao sam »Dužijancu« i Đurđin kao zadanu temu koju sam, nadam se, odradio pošteno. Ipak, ono što mi je posebno drago je što sam, skupa s *Draženom Prčićem* koji je pisao tekst, imao priliku

prenijeti čak i nama. To imamo i danas. Recimo, *Ante Rudinski* isto to radi svojim crtežima. I eto, to je paralela između gledanja i memorije s jedne, ili crteža i fotografije s druge strane. A, vjerovali ili ne, mislim da sam se najdulje opirao memorijskoj kartici bez koje danas ne mogu. I ono što je često prednost te kartice jest da je memorija ista. Kod ljudi pamćenje ipak blijedi. Ili se čak i kviri. Namjerno ili slučajno, nije bitno.

HR: Što Vam je ostalo u memoriji kada je riječ o tamburi, koju ste u mladosti svirali i koju i danas uzmete u ruke?

Mnogo toga. Tambura je u vrijeme mog dječastva i mladosti bila veoma popularna. Svi u Keru bili su tamburaši. Svi! Dok se nije pojavio *Ivan Lučić* koji je osnovao foto sekciju. A u foto sekciji jedan *Ivan Pešut*, *Stipan Jaramazović*, jedan *Dulić*... Svi fotografiraju!

HR: Mnogi od njih su nestali. Nema više »Foto Pertiča«, »Foto Ane«, »Foto Berte«... Kako gledate na to, je li Vam žao?

Nije mi toliko žao onog »svatovskog« ili »vojničkog dijela« koliko toga što su oni imali jednu tehničku pedantnost. Morali su paziti na svu tu kemiju, koju i danas osjetim, i svaki promašaj, recimo temperature, utjecao je na kvalitetu fotografije. I pored toga što je na tim fotografijama bilo dotjerivanja koje je prerastalo u kič, ti su ljudi to radili spontano, nerijetko čak i originalno. Sve to svjedoči da su imali neporecivu ljubav prema fotografiji.

HR: Može li se to isto reći i za novinsku fotografiju, odnosno njihove autore?

Nema više novinske fotografije. Sve se skida s interneta, a krv, nesreća, ljudska bijeda i tragedija je ono što prodaje novine. Ako to otkriva narav ovoga društva, onda otkriva i narav fotografa. Pitanje je samo tko je to prvi ponudio, a tko zatražio. A na taj način fotoreporter može ni svjesni kolika je njihova uloga samo u tome da dnevno popune novinsku stranicu. Ako su svjesni, pa to ipak rade, onda je još i gore. Ranije se vodilo jako puno računa o tomu koja će fotografija i koji fotograf ući u novine.

SEMINAR HRVATSKE MATICE ISELJENIKA U PUČIŠĆIMA

Stvaranje kazališta

Dodjela diploma

Seminar je osmišljen da pomogne ljudima koji su aktivni u amaterskim kazalištima u bilo kojem njegovom segmentu ili koji bi se željeli njime baviti, da spoznaju osnovne zakonitosti kazališne predstave od njezina nastanka do izvedbe

»Stvaranje kazališta« naziv je seminara koji već nešto više od deset godina Hrvatska matrica iseljenika organizira za voditelje hrvatskih kazališnih (dramskih) skupina koje djeluju izvan Hrvatske, zamišljen kao radionica za poduku onih koji žele proširiti i obogatiti svoje znanje, kao i za one koji tek žele osnovati kazališnu skupinu. I ove godine voditeljica seminara bila je poznata zagrebačka redateljica *Nina Kleflin* ovoga puta uz logističku potporu *Ljerke Galić* iz Hrvatske matrice iseljenika.

Seminar je održan od 30. lipnja do 8. srpnja u Pučišćima, na otoku Braču. U radu je sudjelovalo sedmero polaznika među kojima je bila i subotičanka *Bernadica Ivanković*. Seminar je osmišljen da pomogne ljudima koji su aktivni u amaterskim kazalištima u bilo kojem njegovom segmentu ili koji bi se željeli njime baviti, da spoznaju osnovne zakonitosti kazališne predstave od njezina nastanka do izvedbe. *Nina Kleflin*, iskusna redateljica koja iza sebe ima stotinjak režija, ali i kao proku-

šana pedagogica i predavačica (predavala je glumu i režiju i na sveučilištu Carnegie Mellon u SAD) polaznike radionice je predavanjima i pokusima provela kroz sve faze nastanka jedne kazališne predstave.

TEORIJSKI I PRAKTIČNI SATI

U teorijskom dijelu sudionici seminara bili su upoznati s pojmovima kao što su scenograf, dramaturg, kostimograf, kako odabrati tekst, kako riješiti određene situacije i tsl. Praktični dio sastojao se od scenskih vježbi za rad glumca na karakteru, odnosno kako predstaviti određeni lik, situaciju ili emociju do praktičnih uputa za stvaranje jednog uspješnog kazališnog djela. Istodobno, polaznici seminara su odabrali jedan tekst koji su tijekom nekoliko dana postavili za scensko prikazivanje, kroz sve njegove faze od pripreme teksta u dramski, preko čitaćih proba, podijele uloga, postavljanje scena, odabira kostima, rekvizita, ali i medijske promidžbe predstave što podra-

zumijeva pripremu pratećeg pisanog materijala za publiku, upoznavanje i animaciju javnosti. Posljednjega dana seminara sudionici su pred uzvanicima, mještanima Pučišća, izveli malu demonstraciju svoga rada na seminaru, prikazavši jednosatnu predstavu, odnosno scene na kojima su radili. Bilo je to djelo poznate osječke autorice *Lydije Scheuermann Hodak* naslova »Danas više nitko ne čita goticu«. Predstava je igrana u prekrasnom vrtu Palače Dešković koja nudi brojne mogućnosti za rješavanje određenih scena.

Po završenoj predstavi sudionicima seminara, koji su se kratkim govorom i predstavili publici, uručene su i diplome o uspješno svladanom programu seminara. Polaznici seminara »Stvaranje kazališta« bili su različiti, od države iz koje dolaze, preko razine poznavanja hrvatskoga jezika, starosne dobi te kazališne prakse. Bez obzira na sve navedeno polaznici su uspješno prošli sve faze kroz koje prolaze kazališni stvaratelji na putu do cjeline dovršene predstave, što je na završnoj

vježbi istaknula i sama redateljica *Nina Kleflin*.

Uz rad na dramskom djelu sudionici seminara obišli su i nekoliko mjesta na otoku Braču te muzej u Škripu. Zajednički boravak učvrstio je već postojeće veze između određenih kazališnih skupina čiji članovi redovito, i po više godina, pohađaju ovaj seminar, a uspostavljeni su i novi kontakti te se može očekivati dolazak i neke od kazališnih skupina Hrvata iz drugih zemalja u Vojvodinu.

»Stvaranje kazališta« od osobite je koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih skupina koje djeluju u bilingvalnomu jezičnom okružju i multikulturnim sredinama, jer kazalište je jedan od najprivlačnijih i najboljih načina za njegovanje materinskoga jezika, obrađivanje ele-

Novi kontakti

Uz rad na dramskom djelu sudionici seminara obišli su i nekoliko mjesta na otoku Braču te muzej u Škripu. Zajednički boravak učvrstio je već postojeće veze između određenih kazališnih skupina čiji članovi redovito, i po više godina, pohađaju ovaj seminar, a uspostavljeni su i novi kontakti te se može očekivati dolazak i neke od kazališnih skupina Hrvata iz drugih zemalja u Vojvodinu.

menata hrvatskoga kulturnog identiteta i razvijanje kulture izgovora hrvatskoga standardnog jezika i govora kojima se služe hrvatske autohtone manjinske zajednice u europskim zemljama.

Sudionici seminara bili su *Josipa Kloštranec* (Kanada), *Marianna Pajrić Frühwirth* i *Fanni Sárközi* (Mađarska), *Daniela Quici* i *John Clissa* (Italija), *Zlatko Beretovac* (Australija) i *Bernadica Ivanković* (Vojvodina).

B. I.

Ove godine brojniji odjel

Za razliku od 2010. kada je na školovanje na hrvatskom materinskom jeziku u ovoj školi u prvi razred upisano svega 7 djece, ili prošle godine 13, sada će odjel biti formiran od 16 učenika * Osnovna škola »Matko Vuković« ima odjele na hrvatskom jeziku u svim generacijskim skupinama, od prvog do osmog razreda

Medju pet osnovnih škola u subotičkoj općini u kojima je organizirana nastava na hrvatskom jeziku, u Osnovnoj školi »Matko Vuković« upisano je 16 djece u odjel prvaka na hrvatskom materinskom jeziku, od oko 80 učenika koji će od 1. rujna poći u prvi razred u ovoj školi. »To je dovoljan broj učenika da se ne mora tražiti posebna suglasnost za formiranje odjela«, iznosi Marija Crnković, ravnateljica Osnovne škole »Matko Vuković«.

U predstojeću školsku godinu u prvi razred za obrazovanje na hrvatskom jeziku upisalo se više djece nego prošle školske godine kada ih je bilo 13, i znatno više od prethodne sa 7 upisanih. No, 2010. godine uočen je pad ukupnog broja djece koja su dorasla za školsku klupu.

ZASTUPLJENE SVE GENERACIJE

Škola ima odjel na hrvatskom jeziku u svakoj generaciji, od prvoga do osmog razreda, te će u drugi razred poći spomenutih 13 učenika, u treći 7, u četvrti 18, u peti 24, u šesti 12, u sedmi 27 i u osmi razred 12 učenika. »S pedagoškog aspekta dobro je kada odjel broji oko dvadesetak učenika, čime se stvara potreban osjećaj grupe, veličine, snage, razvoja natjecateljskog duha.«

Ravnateljica škole napominje da je uoči upisa prvaka stručna služba ove obrazovne institucije uobičajeno posjetila vrtiće na teritoriju s kojega se djeca kod njih upisuju i održala sastanke s roditeljima predškolskih skupina, pružajući im informacije neophodne uoči početka

osnovnoškolskog obrazovanja njihove djece. U tim susretima se roditelji bliže upoznaju s institucijom u kojoj će se djeca školovati narednih osam godina i imaju mogućnost da se još bliže informiraju o pitanjima koja ih zanimaju. Sugovornica iznosi zapažanje da su roditelji već na te pripremne sastanke stigli opredijeljeni za jezik na kojemu će se dijete školovati, te da se obitelj opredjeljuje znatno prije službenog upisa. »Roditelji žele da im djeca nauče hrvatski jezik«, kaže ravnateljica ove škole sumirajući višegodišnje iskustvo organiziranja nastave na hrvatskom jeziku, navodeći uz to da neka druga obrazloženja, poput manjeg broja učenika u razredu ili posebnih pogodnosti oko učila, ne mogu stajati. »U narednoj školskoj godini među sedmim razredima upravo će odjel na hrvatskom jeziku imati najveći broj učenika, dok će drugi odjeli u toj generaciji biti s manjim brojem učenika. A besplatne udžbenike sada već u nekoliko generacija imaju i učenici u odjelima na srpskom materinskom jeziku. Mada, svakako, roditelji ponaosob znaju svoje razloge o izboru jezika školovanja djeteta, u globalu riječ je o korištenju zakonom danih prava na školovanje na materinskom jeziku i o želji i svijesti roditelja da im se djeca obrazuju na materinskom jeziku. Mislim da je nastava na hrvatskom jeziku u našoj školi dobro postavljena, imamo predispozicije da djeca dobiju kvalitetno obrazovanje i dalje napreduju. A to se vidi i po njihovoj uspješnosti u nastavku školovanja.«

RIJETKE SU PROMJENE ODJELA

S učenicima nižih razreda rade četiri profesora razredne nastave s duljim iskustvom, dodatno educirani na brojnim seminarima, dok o uspješnom napretku u višim razredima svjedoče brojna priznanja s natjecanja učenika u različitim područjima. »U generaciji koja je upravo okončala osnovnoškolsko obrazovanje, odjel na hrvatskom jeziku brojio je 22 učenika. Vrlo uspješan odjel sa 6 'vukovaca', među kojima je dvoje kandidirano za učenika generacije. Učenica tog razreda bila je prvakinja države u hrvatskom jeziku i treća u

Marija Crnković

državi na natjecanju iz srpskog jezika kao nematerinskog, koji je obavezan predmet za njih.« Dosadašnje višegodišnje iskustvo pokazalo je da dijete i završava osnovnoškolsko obrazovanje na jeziku na kojem je upisano u prvi razred. »Bilo je prelazaka iz odjela na srpskom u odjel na hrvatskom jeziku i obratno, ali su takve promjene rijetke. Sagledavajući perspektivu nastavka obrazovanja i mogućnosti izbora, te da će dio djece iz odjela na hrvatskom jeziku nastaviti školovanje na hrvatskom jeziku, a dio na srpskom jeziku, nastavnici koji predaju srpski kao nematerinski jezik trude se da učenici ne manjkaju u znanju, i po tome su također dobro pripremljeni za nastavak obrazovanja u srednjoj školi.«

K. Korponaić

Zgrada OS »Matko Vuković« u Subotici

13. srpnja 2012.

Čeljacki salaš II.

Iako nema dva ista salaša, ali i onda izmed nekoliko približno jednaki, mož se ugledat na jednog od najstarijih, koji je najočuvaniji, kao na polog razvoja salaša. Zato sam se med četiri već spominjana salaša, ugledo na salaš *Tomice Vojnić Mijatovog*, jel on ima najviše zajedničkog, približno jednakog po svemu s najstarijim salašima. Dok je još taj salaš bio na nogama (čitav), proučio sam ga i opiso.

Od iskona živi u ljudima želja da naprave čeljacku nastambu po želji, koja će njim bit najpodesnija. Zabadavad se još i danas želi da salaš bude što jeptiniji, ali i što podesniji za život. Kako te dve želje ne idu pod ruku jedna s drugom, još nije napravljen salaš koji bi zadovoljio ljude za duže vrime. Zato u novijim salašima još i danas mož nać šta je u njima dodavano ili priopravljeno za boljitak od onog u starijim salašima. To se uočava i na salašima »na dva zida«, koji su u tušta čemu bolji, podesniji za život od salaša prija nji.

DOGRAĐIVANJE STARIJEG SALAŠA

Starijim salašima danas možmo zabavit da su bili niski, tisni, mračni i u više čemu oskudni. No, i te falinge su boljitak naspram onog šta su imale zemunice.

Narod je u ovom kraju živnio čim su ga zauvik Turci napuštali, pa su pristali ovamo upadat i zulumćarit. Počeli su napuštati zemunice i zaživit drugačijim, boljim životom na salašu. Tu njim je pružena prilika za odrađivanje više feli zeleniša i više feli pileža, a to su izhasnirali kako su znali. Stečene blagodat, veći izbor čime će se ranit, potakli su ih i da se drugačije rane (jedu) neg kako su se ranili u zemunicama.

Zabadavad se još i danas želi da salaš bude što jeptiniji, ali i što podesniji za život. Kako te dve želje ne idu pod ruku jedna s drugom, još nije napravljen salaš koji bi zadovoljio ljude za duže vrime

Nuz odlazak Turaka život su njim uveliko prominile hetije (u naseljima nediljni pijaćni dani). Na njima se kupio narod i iz drugi pustara, mišali se ljudi, trgovali su za novac pa i trampu, razminjivali visti, upoznavali noviteti. Poljodilci su suvišno blago (josag), kože, vunu, sir i dr. unovčili ili trampili. Zanatnici su pravili porteku (proizvode) nužnu narodu. Na priliku: prve ručne vršalice i sijačice i dr., u prvoj polovici XIX. vika najprija su pravili zanatnici, a posli fabrikanti.

U to vrime u našem kraju počela se prodavat čamovina, smreka i lipa, iz šuma Karpata, doneti nizvodno do nas na splavovima Tisom do pilana u Segedinu i Senti. Čamovinom i smrekom, donekle i lipom, koji nema u našem kraju, mogle su se napraviti veće zgrade. Trupac jelovine mogo je izdat slime iz jednog komada, dugačko čak i dvadesetak meteri, na četiri čoš, jednaki mira na obadva kraja. (Na »popinom salašu na tri zida« kod tri ante atara Bajmak-Babapusta (A. Šantić)-Pačir, izmirili smo slime iz jednog kom. 1600x40x30 cm. Još duže slime vidio sam na današnjem velikom salašu *Nikole Stipića* na Verušiću. (Drvesla jele vidio sam u šumama Tatre.)

NAKALAMLJENA KUJNA

Veliki zaokret u načinu života i iskorak u bolje potakli su poljodilce i na prominu ráne. Za spremanje ila iz više feli zeleniša i mesa, tribalo je više sudi (posuda) i mista od onog u pododžaku. Uočena falinga potakla ih je da naprave obašku kujnu. Skontali su da će bit najbolje ako je nakalame (nado-grade) na zid čeljacke sobe kod ulaza u salaš.

Tri zida kujne sastavili su s nabijanicom, unutrašnje mire oko 2 m(š) x 3 m(d) x 2m(v). Zid kujne prema avliji je malko niži, s njim i tavanica, jel krov pokriven cripom mora imat pad barem 45°. Da unutra ostane

nužna visina ukopali su je za dve basamage (hamade 40 cm.). U zidu su napravili pendžer. Kod ulaza s live strane saziđali su šporelj, brez plevane (limene) lerne koje onda još nisu pravili. Malo dalje od šporelja namistili su astal i stoc ili hokedle.

Iako je kujna mala u njoj je doteklo mista za policu sa više sudi. O zid su obisili sinitu (daska za razvijanje tista) sa oklagijom, okrugli škapić za zakuvavanje manje tista, vajlinge i velike laboške. Sve što se onda hasniralo za spremanje i kuvanje ráne bilo je na jednom mistu i nadovat ruke. To je pomoglo da se s poslom lakše i brže izađe nakraj.

SA ROGLJA

Kanikula (od lat. canicula – kera /kuja/) »pasji dani« su dani najveće žege, vrime od sridine srpnja do sridine kolovoza. Ime je po zvizdi Sirius (tako se zvao Orionov lovački ker) najsjajnijoj zvizdi u zviždu Velikog psa. Počima se vidit u srpnju, u vrime najjače srpanjske žege.

Zvizda Sirius je kod stari Grka bila poziv mornarima na putovanja u daleke krajeve, jel je od onda u toj godini, posli zime i prolića, more počelo bit najmirnije.

Od risara (ručni žetelaca) u našem kraju često se čuo vapaj: Daj, Bože, da nas što manje žeže kerećja vrućina, a u obiteljskoj dužijanci zafala: Fala Bogu kad smo u risu izdurali žežu kerećje vrućine.

PREDSTAVNICI VLAŠKE MANJINSKE ZAJEDNICE POSJETILI »HRVATSKU RIJEČ«

Dvije struje unutar jedne zajednice

Problem vlaške manjine dospio je u žižu javnosti 1. ožujka ove godine kada je rumunjski predsjednik Basesku postavio pitanje Vlaha u Srbiji i na izvjesno vrijeme osporio Srbiji potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Devet mjeseci otada u Srbiji se provodi monitoring prava Vlaha od strane Europskog povjerenstva i uz suradnju s OSCE. Dio projekta realizira zrenjaninski Centar za razvoj civilnog društva koji je za članove Vlaškog nacionalnog vijeća i civilne organizacije Vlaha organizirao seminare i treninge u Kladovu, a prošlog tjedna oni su posjetili vojvođanske manjinske institucije. Ovaj posjet realiziran je uz potporu Veleposlanstva Kraljevine Norveške. Posjetili su Zavod za kulturu vojvođanskih Slovaka, Nacionalno vijeće Rumunja,

našu ustanovu – »Hrvatsku riječ«, tavankutsku udrugu HKPD »Matija Gubec«, Muzej u Bačkom Petrovcu, etno kuću i muzejski kompleks u Kulpinu, te na koncu fruškogorske manastire Krušedol i Staro i Novo Hopovo, za čiju su izgradnju svojedobno upravo Vlasi davali novac.

»Željeli smo na neki način 'izvesti' vojvođanski multikulturalizam u one dijelove Srbije i kod onih manjina gdje je mnogo lošija praksa provođenja manjinskih prava, prije svega se to odnosi na Vlahe«, kaže mr. Snežana Ilić, izvršna direktorica Centra za razvoj civilnog društva.

Problemi poizlaze iz toga što, prije svega, unutar same zajednice ne postoji konsenzus kojim jezikom Vlasi govore, te je osnovno pitanje je li vlaški jezik autonoman ili je jedan od

dijalekata rumunjskog jezika. Unutar vlaške populacija postoje dvije struje: tzv. prosrpska struja, koja govori da je njihova matična zemlja Srbija i da Vlasi imaju specifičan jezik, povijest i kulturu, te druga prorumunjska struja koja ističe da je vlaški dijalekt rumunjskoga jezika te da je vlaška manjina dio širega rumunjskog nacio-

nalnog korpusa. »Osim toga, ne postoji proaktivno držanje tijela Republike Srbije ni spremnost Beograda da im se izide u susret i razriješi ovo jezično pitanje. Čak je dobrim dijelom to zato jer je upleteno i pitanje Rumunjske pravoslavne crkve, koje je jako osjetljivo budući da Srpska pravoslavna crkva ne dozvoljava djelovanje Rumunjske pravoslavne crkve u istočnoj Srbiji. Tako se ovdje na neki način država pojavljuje kao partner SPC. Postoji djelovanje Rumunjske pravoslavne crkve pod okriljem u SPC samo u južnom Banatu«, ističe Snežana Ilić.

Osim što ima svoje nacionalno vijeće, vlaška populacija ne ostvaruje druga prava i oblasti kulturne autonomije, ali i pored toga oni su jedna od rijetkih manjinskih zajednica koja bilježi porast.

S. M.

Temeljem članka 10. i člana 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalno ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja Projekta: »Bazna stanica mobilne telefonije - Subotica 9«, čija realizacija se planira na krovu silosa Veterinarskog zavoda-Subotica, u ulici Beogradski put br. 123, na katastarskoj parceli 12018/3 k.o. Donji Grad.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta d.o.o »TELENOR«, Beograd, Omladinskih brigada br. 90, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stara gradska kuća, soba 226 u periodu od 13.7.2012.godine do 23.7.2012, u vremenu od 10 do 12h. Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš.

Predstavljanje NIU »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« predstavili su gostima odgovorna urednica tjednika Jasminka Dulić, koja je govorila o ustanovi i novinskim izdanjima i urednik nakladničke djelatnosti Milovan Miković, koji je govorio o nakladi ustanove te književnom stvaralaštvu vojvođanskih Hrvata u povijesnom i aktualnom društvenom kontekstu.

KAKO JE POBJEDNIČKA KOALICIJSKA EKIPA ZAPOSJELA GRADSKU KUĆU

Nepodnošljiva lakoća kadroviranja

Bez stida i srama, kao izrugivanje građanima zvučale su odluke koje je po hitnosti usvajala široka skupštinska koalicija

mijenjajući sistematizacije na licu mjesta, dodjeljujući sebi samima goleme plaće i izmišljajući nova radna mjesta

Upoznali smo ih bolje tijekom ova dva mjeseca dok smo ih gledali kako trguju i kapare svoje buduće pozicije i dužnosti, vidjeli smo što misle o sebi, ali i što misle o nama. Dakle, i Subotica je dobila svoju pobjedničku koa-

A onda je stigla i naplata, i to na izvanrednom skupštinskom zasijedanju koja se zakazuju po hitnosti kao kad nas primjerice zadesi kakva, nedajbože, elementarna nepogoda. Lupetanja stranačkih pregovarača o kojekakvim programskim principi-

nika. U žurbi da se »skuće« nije im bilo važno da u skupštinskom materijalu iznesu tko će koji resor voditi, a poslije svega više nije važno ni nama. I tu, dakako, neće biti kraj. Bit će tu još pomoćnikovih pomoćnika, kumova i pajtaša.

Ovih su dana stranački prvaci potpisali i tzv. programsku deklaraciju naslovljenu »Subotica – grad sigurne budućnosti«, poslije koje budućnost grada izgleda nesigurnije i neizvjesnije no ikada. U toj su deklaraciji pobrojili sve ono što u posljednjih 20 godina nisu riješili i ono čega su se riješili. Dovodit će renomirane svjetske i europske investitore, pomagati osnivanju i radu malih i srednjih poduzeća, radit će na »revitalizaciji subotičkih poduzeća u restrukturiranju«, obnovit će prerađivačku industriju voća, povrća i mesnu industriju, te povratiti i stvarati subotičke brendove, a sve radi ekonomskoga rasta i otvaranja novih radnih mjesta. Ipak, to s radnim mjestima sinulo im je da najprije krenu od sebe. Sad će, piše u deklaraciji, raspisati javni

poziv za izbor investitora za izgradnju topličko-hotelskog kompleksa na Paliću, što je valjda onaj za kojega smo u predizbornoj kampanji mislili da je već tu, samo čeka da prođu izbori pa da »udari ašovom«. Dosadašnji model urbanizacije, izgleda, više nije održiv pa će biti donijet novi Generalni urbanistički plan, a u sigurnu budućnost Subotice spada i nastavak izgradnje Narodnog kazališta i rekonstrukcija Zelene fontane. Sada će uraditi i katastarsko trasiranje ulica što je preduvjet za izgradnju vodovoda i kanalizacije, a to glupi građani nisu znali, pa su 30 godina uzalud plaćali samodoprinos. Osnovat će i veletržnicu, a možda i sveučilište, itd.

Nitko više ne spominje enormna zaduživanja javnih komunalnih poduzeća, preispitivanje odgovornosti, mafijaške privatizacije, netransparentne tendere, nisu više važne proračunske rupe, što se kralo i rasipalo, a o smanjenju administracije sve smo vidjeli već prvog dana.

S. Mamužić

licijsku ekipu u kojoj nisu samo oni koji, valjda, tamo nisu htjeli biti. Od 67 vijećnika u lokalnoj skupštini 56 njih će sada coalirati i poslušno odmandatirati do sljedećih izbora, a onih 12 nesretnika u oporbi mogu im puhati pod rep. Tu sveobuhvatnu i svestabilnu koaliciju čine stranke okupljene oko koalicije »Izbor za bolji život-Boris Tadić«, SVM, LDP-Preokret, LSV, koalicija SPS-JS-PUPS, DSS, SBB i Bunjevačka stranka. U oporbi su vijećnici iz redova Srpske napredne stranke, Srpske radikalne stranke, Demokratske stranke vojvođanskih Mađara i Pokreta mađarske nade. Mogli su, doduše, i tu šaćicu jada utaliti negdje u Gradskoj kući, smislili bi već neku izliku za uveseljavanje pučanstva, a ne bi se ni ovi baš nešto opirali. Tko ne vjeruje, vidjet će kod sljedeće prilike.

ma, o tome tko s kim neće ni pod kakvim uvjetima, optužbe o izbornoj krađi – sve je dobilo svoju cijenu u radnim mjestima, dužnostima, debelim plaćama i privilegijima. Važno je da nitko nije izvisio, glavni su na glavnim pozicijama, neki su se smjestili u pomoćnim odajama, a za neke su otvorena i nova radna mjesta.

Bez stida i srama, kao izrugivanje građanima zvučale su odluke koje je po hitnosti usvajala široka skupštinska koalicija mijenjajući sistematizacije na licu mjesta, dodjeljujući sebi samima goleme plaće i izmišljajući nova radna mjesta. Izmišljeno je mjesto pomoćnika načelnika Gradske uprave s plaćom od oko 120.000 dinara, a Gradsko je vijeće s devet prošireno na 11 članova. Osim zamjenika, predsjednica Skupštine imat će i dva pomoć-

Gradska vlast

Gradonačelničku dužnost u Subotici u novom mandatu Gobnašat će Modest Dulić (DS), a za dogradonačelnika izabran je Blaško Stantić (DSHV). Za predsjednicu gradske Skupštine izabrana je Mária Kern Solya (SVM), njezin zamjenik je Veljko Vojnić (LSV), a za njezine pomoćnike imenovani su Mirko Bajić (SBB) i Tomislav Veljković (SPS). Tajnik Skupštine grada je Gyula Ladocki (SVM). Gradsko vijeće ima 11 članova: Etela Jerinkić (SPS), Nemanja Simović i Atila Csengeri (DS), Márta Dobo, Oto Bus i Šime Ostrogonac (SVM), Dragi Vučković (DSS), Miloš Nikolić (LSV) i Vjekoslav Ostrogonac (LDP).

Vetzavod gradi tri nove tvornice

Redovita skupština »Veterinarskog zavoda Subotica« donijela je odluku da se raspiše nova emisija dionica, radi izgradnje triju novih tvornica za proizvodnju virusnih i bakterijskih vakcina, što je osnov za razvoj najprofitabilnijeg programa u ovoj kompaniji. Ukupni obujam nove emisije je dva milijuna komada, nominalna vrijednost je 410 dinara, što je i emisiona cijena ovog izdanja dionica, objavila je Sinteza Invest Group. Skupština Zavoda je usvojila i financijsko izvješće za prošlu godinu, te donijela odluku da se cjelokupna prošlogodišnja dobit, od 69,1 milijuna dinara, zadrži kao neraspoređena dobit. Skupština dioničara je usvojila i plan poslovanja za tekuću godinu kojim se predviđa ostvarenje poslovnog prihoda od gotovo tri milijarde dinara i bruto dobiti od 147,3 milijuna dinara. Dionice »Veterinarskog zavoda« okončale su protekli tjedan na razini od 321 dinar, što odgovara tržišnoj kapitalizaciji kompanije od 725,5 milijuna dinara (6,3 mil EUR).

Najveći poreski dužnik iz Subotice

Poreska uprava Srbije već treći put ove godine objavila je spisak najvećih dužnika, od kojih je većina u stečaju. Vojvođani su, kao i uvijek, najbolje platiše, a prosjek im već tradicionalno kvare dva subotička poduzeća. Najveći dužnik u Vojvodini je »Subotičanka« d.o.o u stečaju s neplaćenim porezom od 3.601.534.080 dinara. Već na petom mjestu ove crne liste je bratska tvrtka »Podrum Palić« s dugom od 1.509.439.333 dinara, koji također nije brisan već je u stečaju.

Oliver Dulić ostaje u Skupštini Srbije

Nositelj liste »Izbor za bolji život« na lokalnim izborima Oliver Dulić zahvalio je svima koji su ga predlagali za mjesto gradonačelnika Subotice. U izjavi za Radio Suboticu on je podsjetio da je u prethodnom mandatu kao ministar bio dio tima koji nije uspio postati i dio buduće republičke Vlade. Odlučio je da će odsada biti oporbeni zastupnik u republičkom parlamentu kao oštar kritičar novih vlasti. Oliver Dulić je izjavio kako je neophodno ostati u timu i kada se gubi i kada se pobjeđuje.

Aleksandar Matković novi predsjednik BSV

Novi predsjednik Bunjevačke stranke Vojvodine je Aleksandar Matković. Dosadašnji čelnik stranke Branko Francišković, zbog zdravstvenog stanja ne može više obnašati ovu dužnost i izabran je za počasnog predsjednika, priopćeno je iz Glavnog odbora Bunjevačke stranke Vojvodine.

Seoske igre u Bikovu

Unedjelju 15. srpnja u Bikovu se održavaju pete po redu Seoske igre bez granica. Natjecanja će biti održana u parku Osnovne škole »Sveti Sava«. U pratećem programu nastupit će tamburaški sastavi Klasovi i Bekrije, Old Timer klub Subotica, folklorši iz Bikova, Male Bosne i Žednika, Tomy i Lea Lendel, bend »Manjak inspiracije«, rukotvorci i plesna grupa »Tornado«.

Rekonstrukcija toplovoda

Subotička toplana uložiti će ovoga ljeta oko 30 milijuna dinara u rekonstrukciju magistralnih toplovoda na teritoriju grada.

Već su izvedeni radovi u Izvorskoj i Pazinskoj ulici na Proizivci i Šumskoj ulici na Radijalcu, gdje su takođe započeti radovi na Aleji Maršala Tita. Ukupno će biti zamijenjeno više od kilometar vodova, a radovi se financiraju iz vlastitih sredstava.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštiti životnog okoliša sredine, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »TATRAVAGONKA BRATSTVO« d.o.o, Bikovački put br. 2, Subotica za Projekt: »Izgradnja objekta sačmare i farbare«, na katastarskoj parceli br. 37030 k.o. Donji grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 13.7.2012 do 23.7.2012. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

JOŠ JEDNA NEUSPJELA SKUPŠTINA ASOCIJACIJE POLJOPRIVREDNIKA

Njive gore, a mozgovi ključaju

Neslaganje predsjednika Skupštine i predsjedavajućega Upravnog odbora nastavlja se nesmanjenom žestinom, a problemi u Asocijaciji i poljoprivredi iz dana u dan rastu * Treba li, zbog kroničnog nedostatka kvoruma, razmišljati o promjeni statuta, odnosno smanjenju broja njezinih članica?

Vručine koje ovih dana haraju našim prostoreima, ne prijete samo glavama suncokreta, da im sjeme ostane šuplje, nego su udarile i u srce Asocijacije poljoprivrednika, ozbiljno zaprijetivši da će im i mozak proključati. Dugotrajno neslaganje između predsjednika Skupštine Asocijacije Miroslava Ivkovića i predsjedavajućeg Upravnog odbora Miroslava Kiša posljednji je javni nastavak imalo prošloga četvrtka u Novom Sadu.

Nakon čak tri, što redovite što izvanredne, neuspjele skupštine Asocijacije Miroslav je Ivković sazvao izvanrednu sjednicu na kojoj se trebalo raspravljati o nekoliko bitnih tema. Predvidio je Ivković da se tom prigodom podnese izvješće o radu u proteklom razdoblju, uloži Asocijacije u organiziranju prosvjeda, da se progovori koja i o financijskom izvješću kao i određivanju Asocijacije prema nazirujućoj Vladi i maglovitom Ministarstvu poljoprivrede, napose u svjetlu aktualne klime koja poprima razmjere elementarne nepogode.

PITANJA »ZA PONIJETI«

Ali, kao i prethodna tri puta, izvanredna sjednica Skupštine nije održana, bar ne službeno. Razlog isti: nedostatak kvoruma. Pozivu Miroslava Ivkovića odazvalo se tek dvadesetak predstavnika udruga poljoprivrednika, od čega

ih je bar polovica stigla iz Subotice, odnosno njezine okolice. Kako bi pravila igre bila jasna, Asocijacija poljoprivrednika ima 52 članice koje na sastanke ovakve vrste delegiraju po dva člana tako da je prostom matematikom za kvorum prošloga četvrtka bilo potrebno prisustvo najmanje 54 predstavnika iz najmanje 27 udruga.

Kada su se već sastali, prisutni se nisu htjeli rastati dok jedni drugima ne otvore dušu i kažu što ih to tišti glede i unatoč rada Asocijacije. Neki, poput Mileta Ostojića, za ovu su priliku otvorili i dokumente, što je presudno utjecalo na rok daljnje dvosatne rasprave. Iz stavke u stavku o prihodima i rashodima najviše je riječi bilo o Miroslavu Kišu, odnosno o nepoznanicama vezanim za uplate, a posebno isplate s računa Asocijacije. Kako Kiša nije bilo tom sastanku prisutnim i dalje budu oči stavke o isplati 110.000 dinara na račun »Majkinog salaša«, 99.000 dinara za hotelske troškove, povećanja plaća i uvođenje novih ljudi na popis isplata za različite usluge. U biti, veći dio prisutnih poljoprivrednika složio se s ocjenom kako je nedopustivo da mala skupina čelnih ljudi Asocijaciju koristi zarad ostvarivanja vlastitih interesa i opstrukcijom sastanaka koči njezin rad.

Taj neformalni zaključak otvorio je i pitanje sastava Asocijacije, odnosno pitanje njezina smanjenja. Najveći

dio prisutnih poljoprivrednika složio se s ocjenom da je, ovako sastavljena, Asocijacija glomazna organizacija koja iz formalnih razloga, kao što je prisustvo izaslanika na sjednicama, ne može raditi. Naime, Asocijacija ima, umjetno stvorene ili stvarne, članice s juga, zapada i istoka Srbije čiji predstavnici – naviknuti već na zakazivanje pa otkazivanje sjednica – ne žele potezati više stotina kilometara samo zato da bi se uvjerili puše li u Novom Sadu topao ili hladan vjetar. Osim toga, ako zainteresiranima nije mnogo toga jasno što se radi u vrhu Asocijacije, nije teško pretpostaviti da oni udaljeniji i nezainteresiraniji o tomu pojma nemaju. I pored toga što nema obvezujuću formu, prisutni su zaključili kako je neminovno inicirati pitanje izmjene statuta koji bi išao u pravcu lakšeg rada Asocijacije. Istina, i po sadašnjem je statutu predviđeno da članica čiji predstavnik tri puta ne dođu na sjednice bude isključena, ali je problem u tome što statut nitko ne primjenjuje.

KO PLAĆA, TAJ I DEKA

A rat paragrafima vodi se kontinuirano. Naime, koliko god Miroslav Ivković tvrdi da je njegovo sazivanje izvanredne sjednice utemeljeno na statutu istim se oružjem brani i Miroslav Kiš. Neki od predstavnika Asocijacije, poput Udruge seljaka »Stari Žednik«,

pokazali su nam hrpu dopisa u kojemu se upravo ovi argumenti koriste i za sazivanje i za otkazivanje sjednice skupštine Asocijacije poljoprivrednika. Ipak, čak i da su razlozi za otkazivanja pravno utemeljeni, postavlja se pitanje kada se ispunjavaju oni za njezino održavanje, odnosno, da budemo jasniji: kada će biti održana redovita sjednica Asocijacije poljoprivrednika? Jer, razloga za to je na pretek.

Pitanja poput onih o novcu, možebitno, su neugodna za pojedince, ali je Asocijacija opterećena brojnim drugim problemima, počevši od duboke krize unutar same sebe pa do još i gore kada je riječ o stanju u poljoprivredi i odnosima s državom. Izjave poput onih Miroslava Ivkovića da bi Asocijacija već sada trebala kod države inicirati pitanje formiranja povjerenstva koje će raditi na procjeni štete od suše nisu tek puki neformalni razgovor nego gorući problem ovoga ljeta. Slično će reći i predsjednik Udruge stočara Vasa Dživurski iz Bečeja i predsjednik Udruge odgajivača svinja Antal Cindel iz Bajmoka za ovu granu poljoprivrede, kao zasigurno i brojni drugi koji se bave voćarstvom, povrtlarstvom ili nekom drugom granom. Međutim, ako je točno da je Asocijacija osnovana od strane države, onda je točna i izreka »ko plaća, taj i deka«. I tu je ključ svih problema Asocijacije.

Z. R.

POTOMKE NEKADA VELIKE, DVANAESTOČLANE OBITELJI JOSE DULIĆA, ŽIVOTNI PUTEVI ODVELI

Obitelj Dulić 1931. godine

Sestre i braća zajedno 1982. godine u obiteljskoj kući u Subotici

Slika kojoj se svi vraćaju

Jose i Liza Dulić sa svojih deset sinova i kćeri slikali su se 1931. godine prilikom preseljenja u veću kuću na Beogradskom putu, vjerojatno i ne sluteći da će ova, jedina fotografija na kojoj su svi skupa, desetljećima kasnije umnožena u više primjeraka, biti čuvana kao obiteljska dragocjenost u različitim dijelovima svijeta gdje njihovi potomci danas žive

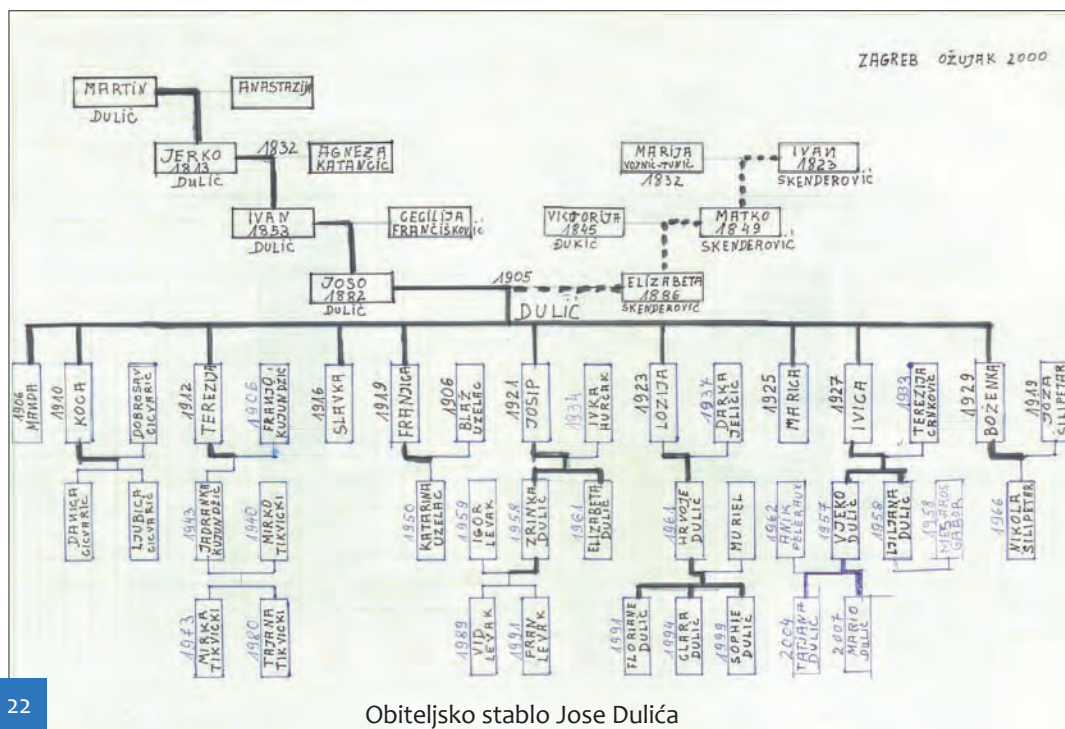
Kada su se 1931. godine Jose i Liza Dulić s djecom preselili u kuću na Beogradskom putu broj 33 ovaj važan događaj ovekovečili su fotografijom koja se danas, umnožena u više primjeraka,

čuva na dva kontinenta, u Europi i Australiji, i nekoliko država u kojima žive njihovi potomci. Čitava jedna grana iz velikog subotičkog obiteljskog stabla Dulićevih razgranala se na sve strane svijeta, a pogled na ovu

sliku i dalje ih vraća korijenima, precima i uspomena. Nad jedinom zajedničkom fotografijom Jose i Lize Dulić i njihovih sedam kćeri i tri sina, desetljećima su se raspredale obiteljske priče i evocirale uspomene, te je

i danas ona dragocjeni dokument iz prošlosti za sve potomke.

U domu Ljiljane Dulić-Mészáros ova fotografija zauzima vidno mjesto. Ljiljana je jedina unuka Jose i Lize Dulić koja danas živi u Subotici. Školovala se i radila u Zagrebu, ali je karijeru potom nastavila u Subotici, u rodnom gradu. Danas je poslovno-administrativna tajnica u Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata. »Na slici su naši korijeni i oko nje je obitelj oduvijek njegovala sjećanja. Cijeli život smo s puno poštovanja pričali o didi i majki i tetama i stričevima. Naši roditelji su se trudili da mi, njihova djeca, ostanemo bliski, ne otuđimo se i ne udaljimo jedni od drugih. Bez obzira što nas je puno i živimo u različitim državama i gradovima nalazimo se u različitim prigodama, oko važnih obiteljskih događaja, na ljetovanjima i slično«, kaže Ljiljana Dulić-Mészáros.

Obiteljsko stablo Jose Dulića

ELI SU DILJEM SVIJETA

Svega ih je četvero 2009. godine: Franjica, Josip, Ivica i Boženka

PREDAJE O OBITELJI

Joso (1882. – 1945.) i Liza Dulić (rođena Skenderović, 1886. – 1959.) vjenčali su se 1905. godine. Imali su desetero djece, sedam kćeri i tri sina: *Mandu* (1906.), *Kocu* (1910.), *Teresku* (1912.), *Slavku* (1916.), *Franjicu* (1919.), *Josipa* (1921.), *Loziju* (1923.), *Maricu* (1925.), *Ivicu* (1927.) i *Boženku* (1929.).

Ljiljana Dulić- Mészáros sa slikom svojih bližnjih

»Dida je bio matičar. Moj otac Ivica govorio je da je dida imao najveću plaću u gradskoj službi, naime, primao je doplatu za svoju brojnu djecu«, kaže Ljiljana.

Iz te mnogočlane obitelji danas ih je još troje, Franjica i Josip žive u Zagrebu, a Boženka u Rijeci. Ljiljanin otac Ivica, koji je ostao živjeti u Subotici i bio ugledan poduzetnik, preminuo je prošle godine. Životne priče desetero djece Jose i Lize Dulić ponaosob su raznolike i zanimljive.

Najstarija, Manda Dulić nekad davno studirala je francuski i ruski jezik u Francuskoj i vratila se u rodni grad. Predavala je strane jezike, prevodila i nije se udavala. Bila je poliglot očito, jer je obitelj nakon Mandine smrti u njezinim bilješkama nalazila prijevode s nekoliko jezika, ne samo onih kojima se i profesionalno bavila. Koca, udana Cicvarić, s mužem je nakon Drugog svjetskog rata otišla u Australiju, rodila Danicu i Ljubicu, i ta grana je ostala živjeti na drugom kontinentu. Tereska, udana Kujundžić, živjela je u Subotici (umrla 1957). Jedina kći *Jadranka* davno je otišla u Njemačku i tamo zasnovala obitelj. Ima dvije kćeri.

»Upravo su nas obradovali da je rođeno prvo dijete u novoj generaciji naše obiteljske loze. To je dječak *Maris*, sin *Mirke* i *Chrysa*, Jadrankin unuk. Rodio se u Münchenu«, priopćava

Ljiljana važnu vijest o nastanku nove generacije, tj. rođenju šukununuka davno preminulih Jose i Lize Dulić.

Slavka je dio života provela među redovnicama i školovala se, a potom osnovala vrtiće u Kastvu kod Rijeke i Lovranu. Nije se udavala niti imala djece, ali se profesijom posvetila odgojiteljstvu i uz to brinula o Ljiljani i njezinu bratu *Vjekoslavu* u najmlađoj dobi.

Franjica (Uzelac) studirala je u Zagrebu i tamo se udala. Njezina kći *Katarina* je doktorica fizike i radi na Institutu za fiziku u Zagrebu.

Mario Dulić, nositelj prezimena

Josip je u Zagrebu diplomirao elektrotehniku, a potom radio u Švicarskoj. Kćeri *Zrinka* i *Elizabeta* s obiteljima i sada žive tamo.

Lozija je završio agronomiju u Zagrebu, radio u Opuzenu (jedan je od tvoraca pasirane rajčice u staklenkama), a potom u Maroku. Njegovo jedino dijete – sin *Mrvoje* s obitelji živi u Parizu.

Maricu pamte po divnim zvucima klavirskih tipki. »U kući ispred koje je snimljena fotografija naših predaka, u najvećoj prostoriji, 'ručioni', bio je smješten klavir i veliki stol za ručavanje za dvanaest osoba. Stričevi i tete, kao i moj otac,

bili su nadareni za glazbu i voljeli je«, kaže Ljiljana. Ona je odrasla u toj kući iz koje su brojni Dulići polazili na studije i potom najčešće, gradeći karijere, nastavljali u svijet.

Boženka (Šilipeter), najmlađe Josino i Lizino dijete, završila je medicinu i karijeru gradila u Rijeci. Ima sina *Nikolu* koji živi u Zagrebu.

IVICINI ZAPISI O PRECIMA

Ivica je Ljiljanin i Vjekin otac, i on je ostao u Subotici u obiteljskoj kući uz majku i neudane sestre. Rano se opredijelio za samostalno obrtništvo i domišljato plasirao različite zanatske proizvode prema zahtjevima tržišta. Bio je ugledan poduzetnik. Njegov sin Vjeko, a Ljiljanin rođeni brat, nakon školovanja za biologa u Zagrebu, usavršavao se u nekoliko svjetskih znanstvenih središta. Doktorirao je u Baselu. Danas s obitelji živi u Francuskoj i ima dvoje djece, *Tatianu* i *Maria*. I eto nas do bitnog podatka za budućnost obiteljskog imena: Mario je u ovoj velikoj i razgranatoj obitelji Jose i Lize Dulić, danas jedini muški potomak koji će u budućnosti nastaviti prezime Dulić! Upravo je njegov djed Ivica sačinio obiteljsko stablo i za potomke ga ostavio na poleđini fotografije iz 1931. godine. »Počeo je crtati stablo u Zagrebu 2000. godine. Istraživao je i prošlost i unio podatke o precima svojih roditelja sve do prvih desetljeća devetnaestog stoljeća, kao i podatke o svim potomcima Jose i Lize. Pojedine detalje dopunio je i završavao posljednjih dana života, 2011. godine. Obiteljsko stablo čuva se na mjestu koje je otac izabrao, na poleđini zajedničke fotografije iz njihova djetinjstva«, kaže Ljiljana.

Katarina Korponaić

SAJAM VINA U NOVOM SADU

Dan bez vina je kao dan bez sunca

Na novosadskom Trgu Slobode od 5. do 7. srpnja ljubitelji vina imali su prigode uživati u IX. Međunarodnom festivalu vina »Interfest 2012«. Na festivalu su se osim domaćih, predstavili i vinari iz Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Španjolske, Italije, Portugala, Albanije... Prvi put ove godine domaćini su ugostili i vinare iz zemalja Južne Amerike, Australije i Latinske Amerike. U tri festivalska dana više od 20.000 ljudi iz zemlje i inozemstva posjetilo je festival, a popijeno je preko 30.000 butelja različitih vinskih sorti.

O vinu su govorili i govore mnogi, a tvrde da je melem za tijelo i dušu, da se ono ne pije nego uživa. Škola vina traje čitavog života i kada mislite da ste sve otkrili, vinari vas uvijek iznenade novim sortama i okusima vina. Vino je užitek, energija i prijateljstvo koje vas spaja.

»Dan bez vina je kao dan bez sunca«, navodi *Nataša Budisavljević*, idejna začetnica »Interfesta« i prva vinska dama reda sv. Teodora. Nataša

za Sajam kaže: »Odziv izlagača ove je godine bio zadovoljavajući, došli su vinari iz 15 zemalja. Ima dosta novina, iz Srbije imamo šest premijera novih vina. Suradnja s hrvatskim vinarima traje godinama, prije svega s Hrvatskom gospodarskom komorom. Na hrvatskim štandovima je velika gužva, stariji Novosađani se sjećaju odlazaka na more, a novije generacije ponovno kreću na hrvatski Jadran. Dovoljno je jednom otići na Jadran i zavoljeti hrvatska vina.«

Hrvatska gospodarska komora grada Zagreba treći put zaredom predstavlja se na novosadskom »Interfestu«. *Biserka Šafran Fuchs*, voditeljica programa, potvrdila je da je »Interfest« iz godine u godinu sve veći festival. »Hrvatska država pomaže vinare jer smo potpisali pristupni ugovor s EU. Imamo malo vremena za sadnju novih vinograda, jer kada Hrvatska postane članica Unije tada sadnja vinograda prestaje. To znači da će Hrvatska ostati na ovim površinama koje sada ima. Hrvatska je investi-

rala dosta novca i sredstava i još uvijek potiče sadnju vinograda«, istaknula je voditeljica Komore. Na pitanje znači li ulazak Hrvatske u Uniju za vinare promjenu na bolje ili ne, Fuchsova kaže: »Obzirom na tržišne viškove ovo je način da se ostane na tržištu. Gledajući cjenovno, cijena vina neće padati drastično, iako je konkurencija prevelika, osobito vina koja dolaze iz Južne Amerike i ruše cijene europskih vina.« Među izlagačima vina najviše nagrađivanih vina ima Agrokori d.o.o.

Mladi vinolog *Nikola Mirošević* radi u vinariji

»Blato« na Korčuli, na zapadnom dijelu otoka. Nikola nam je rekao kako njegova vinarija obrađuje preko 40 hektara zemlje, a ostale sirovine dobavljaju od svojih kooperanata s otoka. »Razlikujemo se od drugih vinara jer imamo osobnu uljaru i proizvodimo maslinovo ulje. Pravimo rakiju smokovaču i lozovaču. Imamo vrhunska i kvalitetna vina, a svakako bih izdvojio vina Korčulanka, bijelo vino Pošip i Plavac mali koji proizvodimo još u dvije kategorije – vrhunsko i kvalitetno vino. Vino koje izlažemo je iz 2007. godine«, kaže Maširević.

A. Klinac

JP SUBOTICA-TRANS

Ljetujte sa Subotica-Transom u Haniotiu, Polihronu, Pefkohoriju, Lefkadi, Pargi...Polasci iz Subotice. Za detaljne informacije pozovite 555-466 ili nas posjetite na novoj adresi u Matka Vukovića br. 9.

Vaš Subotica-Trans

13. srpnja 2012.

NEIZVJESNA SUDBINA JEDINSTVENE TKAČNICE U BEZDANU

Poslije 140 godina utihnuli razboji

*Zakon o stečaju ne uvažava specifičnosti kao što je tkačnica
u Bezdanu – jedinstvenost 18 ručnih razboja i dvije motalice iz XIX. stoljeća*

Prije nekoliko mjeseci u »Hrvatskoj riječi« pisali smo o tkačnici svilenoga damasta »Novitet Dunav« u Bezdanu koja čuva tradiciju žarak tkanja drugu 140 godina i koja je u Europi jedinstvena po tome što se tka na razbojima iz XIX. stoljeća. Ovoga puta priča je nešto drukčija – u tkačnici je proglašen stečaj. Tako je vrlo izvjesno da će imovina biti prodana, a onaj koji je kupi neće imati obvezu nastaviti postojeću djelatnost. Zakon o stečaju ne prepoznaje specifična poduzeća kao što je ovo bezdansko, pa se u »Novitetu« vodi redoviti stečajni postupak, kao da je riječ o bilo kojoj drugoj djelatnosti. Tradicija tkanja damasta od specijalno obrađenog lana uvezenog iz Češke i Engleske duga više od 140 godina počela je 1871. godine zahvaljujući *Janošu Šmitu*. Početkom XX. stoljeća bezdanski tkači obučavali su se u Pečuhu, a u selu je bilo 15 tkačkih radionica. Tkačka zadruga koja je okupljala 16 tkača osnovana je 1950., a godinu dana kasnije »Dunav«. Tijekom narednih godina mijenjao se naziv i organizacija poduzeća, došla je i privatizacija, da bi na koncu »Novitet Dunav« došao do stečaja.

STEČAJ ZBOG BLOKAD RACHUNA

Stečaj je zbog blokade računa koja je trajala dulje od godine dana pokrenula Narodna banka Srbije, a razloge za stečaj ne osporavaju ni zastupnici »Noviteta«. Na ročištu u Privrednom sudu u Somboru, koje je održano radi rasprave o postojanju razloga za otvaranje stečajnog postupka, rečeno je da je Fond za razvoj Srbije, koji je i najveći povjerilac, uplatio

600.000 dinara predujma troškova stečajnog postupka. Prema izvješću privremenog stečajnog upravitelja *Nikole Krajnovića* račun poduzeća u blokadi je za oko dva milijuna dinara, dug je 15,3 milijuna dinara, a knjigovodstvena vrijednost imovine »Noviteta« 11,3 milijuna

vni dijelova i opreme iznose četiri milijuna dinara, potraživanja oko 5,4 milijuna dinara. Najveći povjerilac je Fond za razvoj i to zbog neplaćenih rata dugoročnih kredita, zatim Udruga »Suveniri Podunavlja«, dobavljači, a među povjeriocima su i radnici. »Radnici

NEUVAŽAVANJE SPECIFIČNOSTI

Bez obzira što je riječ o specifičnoj proizvodnji, u Privrednom sudu u Somboru kažu da će se u slučaju »Noviteta Dunav« voditi stečajni postupak kao i u bilo kom drugom poduzeću. Tako će se za tkačnicu u Bezdanu – jedinstvenu u Europi po tehnologiji ručnoga tkanja svilenoga damasta koja je ista kao i prije 140 godina kada je žarak tkanje stiglo u Bezdan – u daljnjem tijeku stečaja voditi isti postupak kao da je riječ o bilo kojem drugom poduzeću. Zakon o stečaju ne uvažava specifičnosti kao što je tkačnica u Bezdanu – jedinstvenost 18 ručnih razboja i dvije motalice iz XIX. stoljeća, kao ni to što sličnih radionica kao što je bezdanska ima u Francuskoj i Egiptu, ali gdje su razboji samo muzejski eksponati u tim radionicama. Inače, bezdanski damast proizvodi se na razbojima koji su kulturno dobro pod zaštitom države, tkačnica je dobitnik turističkog cvijeta za luksuzni suvenir Srbije, bezdanski damast je proizvod sa zaštićenim geografskim podrijetlom i smatra se proizvodom starog zanata. Ipak, stečaj će biti okončan prodajom imovine, bez obveze nastavka postojeće djelatnosti. To znači da se može dogoditi da kupac može biti bilo tko i da razboji, koje bi drugi čuvali kao najveće bogatstvo, kupi netko i presele ih iz Bezdana u neko drugi mjesto.

Svilenim damastnim stolnjacima, salvetama i posteljinom iz Bezdana opremljena su mnoga veleposlanstva u Beogradu, predsjedništvo Srbije, brojni hoteli i restorani.

Zlata Vasiljević

Razboji su utihnuli

Proizvodi tkačnice u Bezdanu

dinara. Imovina poduzeća nema neku veliku vrijednost, pa je tako knjigovodstveno građevinsko zemljište procijenjeno na 273.000 dinara, građevinski objekti su otpisani, dok su rarijetni razboji i strojevi procijenjeni na nešto više od milijun dinara. Zalihe materijala, rezer-

potražuju oko 400.000 dinara, odnosno njima nisu uplaćene zarade i doprinosi za oko pet mjeseci. »Novitet-Dunav« obustavio je proizvodnju, a objekti i strojevi izdati su u zakup Udruzi »Suveniri Podunavlja« koja obavlja istu djelatnost«, kaže Krajnović.

HKUD »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA NA ĐAKOVAČKIM VEZOVIMA

Svatovski običaji za Vezove

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« imalo je zapažen nastup na ovogodišnjim Đakovačkim vezovima. Somborska udruga bila je među osam udruga iz dijaspora i jedina udruga iz Srbije koja je sudjelovala na ovoj manifestaciji. »Vladimir Nazor« predstavio je svadbene običaje bunjevačkih Hrvata, a njihov defile i nastup nekoliko je tisuća posjetitelja ispratilo velikim pljeskom.

Na zavšnici kulturno-turističke manifestacije 46. Đakovački vezovi, u nedjelju 8. srpnja predstavile su se 62 udruge iz svih dijelova Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade i Srbije. Čast da budu jedi-

ni predstavnici Srbije imalo je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora. »Nama je posebna čast što smo dobili poziv da budemo sudionici jedne ovako značajne državne manifestacije u Hrvatskoj. Posebice nam je drago što smo bili jedna od osam udruga iz dijaspora koja je sudjelovala na ovoj manifestaciji. Zadovoljni smo kako su nas organizatori dočekali i kako su nas posjetitelji manifestacije pozdravili. Kada je voditelj programa, najavljujući našu udrugu, istaknuo da smo dobitnici Povelje Republike Hrvatske, koju nam je dodijelio predsjednik Ivo Josipović prigodom obilježavanja 75 godina postojanja društva, dobili smo veliki pljesak koji nas je

pratio tijekom defilea i nastupa«, kaže predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić. Prema njegovim riječima »Vladimir Nazor« na djelu pokazuje ono za što je dobio Povelju, a to je promicanje međunarodne kulturne suradnje, čuvanje i njegovanje kulture i tradicije Hrvata u Vojvodini.

Nastup HKUD-a »Vladimir Nazor« počeo je u nedjelju 8. srpnja u devet sati svečanim defileom u kojemu je sudjelovalo 62 udruge. Bunjevačke nošnje, vesele svatovske i salašarske pjesme iz Vojvodine nisu ostavile posjetitelje ravnodušnima i prolazak »Vladimira Nazora«

popraćen je pljeskom. »Mi smo se u programu koji je održan na pozornici u Strossmayerovu parku predstavili izvornim folklornim običajima bunjevačkih Hrvata i tradicionalnom svadbom. Imali smo mladenku obučenu u bijelo, devere, svatove, mladenkine i đuvegijine roditelje. Prikazali smo prosidbu mladenke«, kaže koreograf folklorne sekcije u HKUD-u »Vladimir Nazor« Šima Beretić.

Z.V.

MEMORIJALNI MALONOGOMETNI TURNIR »DARKO I MIRKO«

U znak sjećanja na poginule branitelje

U povodu obilježavanja 21. obljetnice Dana državnosti Republike Hrvatske i u znak sjećanja na poginule hrvatske branitelje Darka Habenšusa i Mirka Pejića Zavičajni klub Slankamenaca organizirao je drugi po redu Memorijalni turnir u malom nogometu »Darko i Mirko«.

Turnir je održan prošle subote u Gradini, općinskom mjestu pokraj Virovitice, u Virovitičko-podravskoj županiji, a započeo je polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod Središnjeg križa za sve poginule hrvatske branitelje. Uz obitelji poginulih, predstavnike Općine Gradina na čelu s načelnikom Draženom Peićem, izaslanstvom Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata predvođenih

Najbolji na Memorijalnom turniru »Darko i Mirko«

predsjednikom Skupštine prof. Vlatkom Fijalom te predstavnicima udruga proisteklih iz Domovinskog rata i gardijskih brigada »Gromovi« i »Tigrovi« vijence je položio predsjednik Zavičajnog kluba Slankamenaca Andrija Mesić. Nakon polaganja vijenaca, za Darka Habenšusa i Mirka Pejića služena je sv. misa u gradinskoj župnoj crkvi sv. Ilije Proroka.

Memorijalni turnir u malom nogometu »Darko i Mirko«

održan je u dvorani Osnovne škole u Gradini, a otvorio ga je pukovnik Slavko Franc, ratni zapovjednik 3. pješačke bojne i načelnik stožera 2. gardijske brigade »Gromovi«, inače zapovjednik i prijatelj pokojnog Darka Habenšusa. Za pobjednički prijelazni pehar natjecalo se šest ekipa iz cijele Hrvatske: »Zrinski - Drava« iz Novigrada Podravskog, »Gromovi« iz Sisačkomoslavačke županije, »Pejić« iz Gradine, OPG »Rukavina« iz Detkovca, »Mladi Gromovi« iz Virovitice i »Organizacijski odbor Zavičajnog kluba Slankamenaca« iz Virovitice.

Nakon peterosatnih nogometnih majstorija i bučnog navijanja brojne publike iskristalizirali su se najbolji na turniru: treće

mjesto osvojila je ekipa »Pejić« (nazvana po Mirku Pejiću) iz Gradine, drugi su »Gromovi« iz Siska, a pobjednici i ovogodišnjeg Memorijalnog turnira »Darko i Mirko« mladići su iz ekipe »Novigrad - Drava« iz Novigrada Podravskog.

Turnir su sudili Vanja Vinovrški i Boris Vidalina, podrijetlom iz Novog Slankamena.

Proglašenje najboljih i svečana dodjela osvojenih pokala održana je na zajedničkoj večeri u Vatrogasnom domu Gradina, a uručujući odličja načelnik Općine Gradina Dražen Peić izrazio je veliko zadovoljstvo održavanjem ovog memorijalnog turnira u znak sjećanja na Darka Habenšusa i Mirka Pejića koji su, kao i ostali hrvatski branitelji, prepoznajući povijesnu šansu hrvatskog naroda u Domovinskom ratu nesebično stali u obranu Hrvatske, sve do pune pobjede.

Zlatko Žužić

ODRŽANE 49. APATINSKE RIBARSK VEČERI

Kad zamiriši fiš

Uz bogat kulturno-umjetnički i estradni program ostat će upamćene i mnoge tradicionalne vrijednosti, a osobito dvije međunarodne izložbe

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju 8. srpnja završene su 49. Apatinske ribarske večeri, zvanično otvorene u srijedu 4. srpnja. Najznačajniju turističku manifestaciju općine Apatin otvorio je predsjednik Općine dr. *Živorad Smiljanić*, uz prisustvo velikog broja Apatinaca i gostiju iz okolnih, pa i malo udaljenijih mjesta. Prvi dan manifestacije obilježilo je otvaranje Međunarodne filatelističke izložbe u galeriji »Meander«, koja je okupila izlagače iz Srbije, Hrvatske i BiH. Istodobno na ljetnoj pozornici na Trgu Oslobođenja odvijao se kulturno-umjetnički i estradni program, uz nastup mažoretkinja iz Sonte, te folkloraca KPZH »Šokadija«, OKUD-a »Ivo Lola Ribar« i TS »Tandora«. Večer je završena uvijek atraktivnim vatrometom. Ostat će upamćena i još jedna vrijedna izložba, upriličena u Muzeju Dunava, naziva »Dunavom do mora i oceana«. Riječ je o dijelu jedinstvene prirodnačke zbirke *Vladimira Filipovića* iz Osijeka, koja broji više od milijun primjeraka puževih kućica i školjaka iz brojnih rijeka, mora i oceana. Ove eksponate Filipović je prikupljao pola stoljeća. Na izložbi u apatinskom Muzeju Dunava predstavio je kolekciju školjaka izvađenih iz rijeka Dunav i Drava i iz voda Kopačkoga rita, skupa s primjercima fosilnih ostataka s

područja negdašnjeg Panonskog mora. Deveti put zaredom održano je i natjecanje u tradicionalnom veslanju u čamcima »Apatinac«. Titulu najboljeg veslača obranio je *Branko Bokan* i kao višegodišnji šampion, osim pokala i diplome, dobio je i poseban dar obitelji Višekruna, vlasnika jedne od najpoznatijih turističkih destinacija Apatina, čarde »Zlatna kruna«. Za natjecanje u veslanju u čamcu »Apatinac« u parovima prijavilo se pet posada, a prvo mjesto pripalo je dvojcu *Igor Aleksić i Nikola Mirić*.

NATJECANJA PEČAČA

Na već tradicionalnoj lokaciji na Dunavcu, kod motela »Plava ruža«, organizirano je i međunarodno natjecanje pečača za trofej »Zlatna ribica«. Na natjecanju je sudjelovalo 18 ekipa s po tri natjecatelja iz Srbije, Hrvatske, Makedonije i BiH. Prvo mjesto u pojedinačnoj konkurenciji osvo-

jio je Apatinac *Andrija Tomšić* s 11 kg i 880 g ulovljene ribe. Tomšić je ujedno predstavljao Vukovar u okviru međunarodne ekipe. Na lidersku poziciju u ekipnom natjecanju plasirali su se članovi ekipe »Ribolovac« iz Novog Sada, ispred ekipa »Magic fish« iz Sombora i »Rudar Kreka« iz Tuzle. Za ekipnu pobjedu Novosađanima je dodijeljen prijelazni pokal »Zlatne ribice«. Natjecanje je organiziralo apatinsko Udruženje sportskih ribolovaca »Bucov«.

NAJKOTLIĆ I NAJPECAROŠ

Najatraktivnije natjecanje, zaštitni znak Apatinskih ribarskih večeri, kuhanje ribljeg paprikaša za »Zlatni kotlić«, okupilo je 33 natjecatelja. Prema odluci prosudbenog povjerenstva, najbolji riblji paprikaš skuhaio je *Vladimir Smiljanić*, za nijansu su zaostali »srebrni« *Igor Sabo* i »brončani« *Željko Barać*.

Nakon proglašenja pobjednika u kuhanju ribljeg paprikaša proglašen je i »Najpecaroš«. Ovo laskavo priznanje pripalo je *Dušanu Bokanu*. Nezaboravna atrakcija ove manifestacije je i »Memorijal Lovre Smolčića«, s tradicijom od četiri desetljeća. Riječ je o utakmici debelih i mršavih, odigranoj na stadionu OFK »Mladost APA«, pred više od tisuću gledatelja. Već četvrtu godinu zaredom ekipa »Debeli« bila je efikasnija od rivala i zabilježila pobjedu od 3-2. Svo vrijeme trajanja manifestacije na glavnoj apatinskoj ulici bili su postavljeni štandovi s izloženim proizvodima starih zanata i tradicionalnih proizvoda vezanih uz ovaj dio Podunavlja. U kulturno-umjetničkom i glazbenom programu na ljetnoj pozornici i na platou kod »Bijele loze« sudjelovalo je više sastava i rok grupa: Šinobusi, Riblja čorba, Magija, Bitange, Ludi crv, Atomske sklonište i dr., te članovi kulturno-umjetničkih društava iz svih mjesta općine Apatin.

Mlade snage u Sonti

Izlučno natjecanje za plasman u finale 49. Apatinskih ribarskih večeri u masovnom kuhanju ribljeg paprikaša u Sonti je, osmi put zaredom, organizirano u nedjelju 1. srpnja. Natjecalo se 35 Sončana, a veličanstvenu sliku upotpunilo je kuhanje paprikaša za goste u još 12 kotlića. Za glazbeni dio manifestacije pobrinuli su se članovi mješovitog sastava »Zlatni zvuci« iz Sombora. Na natjecanje najboljih kuhara ribljeg paprikaša u Apatin plasirao se Milan Matović sa 107 poena, koliko je dodijeljeno i drugoplasiranom Stevanu Blaškoviću. Treća nagrada dodijeljena je mladom kuharu Stevanu Brkinu. Prema riječima tajnice MZ Sonta Renate Kuruc veliki doprinos ovoj manifestaciji dala je općina Apatin, a osobito je raduje sve veći broj mladih natjecatelja.

KPZH »Šokadija« u Apatinu

ETNO KUĆA »MALI BODROG« U BAČKOM MONOŠTORU

Eržika je kapiju otvorila

Sanja li još uvijek Eržikin otac *Josip Antalović*, visoko na nebu panonskom, isti onaj san o kojemu je govorio i koji mu se ponavljao dok je bio s nama – sačuvati, pokazati, dičiti se naslijeđem Šokaca, koji su davno u Podunavlje došli s fratrima iz Gradovrha kod Tuzle, boreći se uz Dunav s pošastima. Taj isti san-sanja i kei mu Eržika i pokazuje svijetu u širokom bačkom šoru u Monoštoru, u kući očevoj staroj više od stoljeća i pol, koju sveti Antun čuva, kako su Šokci nekada živjeli.

Otvorila je Eržika kapiju i svi koji u dvorište, u kuću trskom pokrivenu udu, nađu prijeko potreban mir. Cvijeće procvalo, muškatle se u prozorima crvene, stari namještaj u »pridnjoj«, čistoj gostinskoj sobi, žutom zemljom podmazanoj. Zaljulja se zipka kao da i danas u njoj dijete spava. Plijene šare sa zidova nabijanice hengerom izvučene. Slike svete o prošlima govore, o njihovu maru i štovanju. Mnogo je starina. Kao da nekoga ima, kao da netko ovdje obitava. U šutnji staroga štednjaka i razboja, igri sunčevih zraka u prozoru spavaće sobe, zamiriše medena rakija, zova, pekmez od kajsija i šljiva koje Eržika gostima nudi.

Djeca beru višnje, krupne. Jedu ih neoprane, neprskane. U hladu oraha gosti na slamu posjedali. Razgovaraju. Da, baš razgovaraju, tiho. I nitko ih u tome ne ometa, jer u mir, tišinu stoljetnu umotani su.

Mirko Kopunović
Fotografije: Augustin Juriga

**USPELI SMO !
IDEMO NA ODMOR**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

CroArt na koloniji u Mohaču

MOHAČ – Članice likovne udruge »CroArt« – Ruža Tumbas i Cilika Dulić Kasiba, sudjelovale su na drugom sazivu kolonije »Pannon-Mohač« koja je održana u tom mađarskom mjestu. Pored slikarica iz Subotice, na koloniji su sudjelovali članovi udruge »Baranja Art« iz Hrvatske. Kolonija je održana u dvorištu organizatora – »Šokačke čitnice« u Mohaču, jedne od najstarijih

hrvatskih udruga u Mađarskoj, osnovane 1895. godine, dok je kolonija priređena u sklopu manifestacije »Pranje na Dunavu«. Svoj rad, nastao na ovoj koloniji, Ruža Tumbas darovala je narodnom zastupniku i gradonačelniku Mohača Józsefu Szekó, koji je obećao kako će poznatoj subotičkoj slikarici organizirati samostalnu izložbu u Mohaču.

Počinje kolonija slamarki

TAVANKUT – Ovogodišnji, 27. po redu saziv Prve kolonije naive u tehnici slame počinje večeras (petak, 13. srpnja), otvorenjem izložbe slika nastalih na lanjskom sazivu, koja će biti priređena u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Donjem Tavankutu, s početkom u 19.30 sati.

Slamarke će sutradan, u subotu 14. srpnja, od 7 do 12 sati, u okviru Natjecanja risara u Gornjem Verušiću, izrađivati starinske perlice od slame.

Od nedjelje do srijede, od 15. do 18. srpnja, od 9 do 18 sati, planiran je rad slamarki u prostoru OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, a u četvrtak, 19. srpnja, one će svoje umijeće prikazivati na Trgu ispred Gradske kuće, i to od 16 do 19 sati.

U petak 20. srpnja, nastavljaju s radom – od 9 do 12 sati, u tavankutskoj školi, a u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame od 16 do 20 sati bit će održan program radionice »Očuvanje starih zanata«.

U subotu 21. srpnja u 20 sati u Galeriji će biti otvorena izložba radova s radionice, a u 20.30 je kulturno-glazbeni program, proglašenje bandaša i bandašice ovogodišnje Dužijance, te zatvaranje ovogodišnjeg saziva Prve kolonije naive u tehnici slame. U 21 sat, također u Galeriji, premijerno će biti prikazan film *Branka Ištvančića* »Od zrna do slike«, koji govori o umjetnosti u tehnici slame i njezinim reprezentativnim autoricama.

U nedjelju 22. srpnja u 10.30 u crkvi Presvetog Srca Isusovog u Tavankutu, održat će se sveta misa, te proslava Dužijance, a u 20 sati je Bandašino kolo.

Festival marijanskih pjesama u Monoštoru

BAČKI MONOŠTOR – Festival pjevanja pučkih pjesama posvećenih Djevici Mariji održava se u Monoštoru, sutra (subotu 14. srpnja), s početkom u 18 sati. Program se odvija u crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru.

Osim pjevačke skupine domaćina, KUDH-a »Bodrog«, sudjeluju: KUD ogranak »Seljačke sloge« iz Posavskog Brijega,

KUD »Inoče« iz Tenje, KUD »Šokadija« iz Budrovaca, KUD »Šokadija« iz Strizivojne, KPZH »Šokadija« iz Sonte, te KUD »Ravangrad« i MPG »Varošani« iz Sombora.

»Nazorovci« na »Somborskom ljetu«

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« sudjelovat će na ovogodišnjem »Somborskom ljetu«. Starija i dječja folklorna, te pjevačka skupina predstaviti će dio svojega programa u ponedjeljak, 16. srpnja. Program počinje u 20 sati na Trgu Svetog Đorđa. Osim HKUD-a »Vladimir Nazor« nastupit će još nekoliko KUD-ova i somborski zbor »Juventus cantat«.

Z. V.

Dužijanca u Lemešu

LEMEŠ – Žetvena svečanost Dužijanca bit će održana u Lemešu od 20. do 22. srpnja. U petak od 19 sati na programu je literarna večer posvećena velikanima kulture Hrvata u Vojvodini. Idućega dana, u subotu u 20 sati na malom sportskom terenu bit će priređen kulturno-umjetnički program nakon kojega će koncert održati čuveni ženski tamburaški sastav »Garavuše« iz Požege. U nedjelju će u mjesnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije biti služena svečana sveta misa zahvalnica. Početak je u 17 sati.

Dužionica u Somboru 29. srpnja

SOMBOR – Dužionica u Somboru, koju organizira HKUD »Vladimir Nazor«, ove će godine biti održana u nedjelju 29. srpnja. Program će početi dan ranije, 28. srpnja, zabavnom večeri na kojoj će, osim domaćina, sudjelovati i gosti iz Prigorja. Na sam dan Dužionice slavlju će se pridružiti i gosti iz Širokog Polja i članovi »Šokačke grane« iz Osijeka. Svečana sveta misa bit će služena u 10 sati u crkvi Presvetog Trojstva.

Z. V.

»Kuća A. G. Matoša« do lipnja 2013.

ZAGREB – Osma sjednica Odbora za izgradnju »Kuće Antuna Gustava Matoša - kulturnoga centra u Tovarniku« održana je u Zagrebu. Na sjednici se razgovaralo o mogućnostima završetka izgradnje Kulturnoga centra do 13. lipnja 2013., kad se obilježava 140. obljetnica Matoševa rođenja.

Predsjednik Odbora akademik *Dubravko Jelčić* podsjetio je kako su članovi odbora posjetili zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića, koji im je obećao kako će izgradnju Matoševu kuće poduprijeti u mjeri kao i Vlada Republike Hrvatske.

Napomenuo je kako su također razgovarali i sa zamjenikom ministrice kulture *Berislavom Šipušem*, koji je obećao potporu, no, kako je rekao, do sad nije još ništa učinjeno.

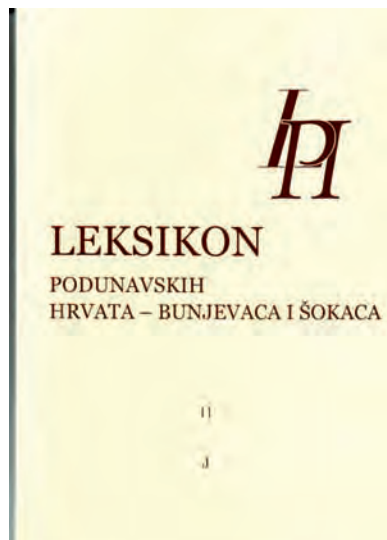
Tajnik Društva Antuna Gustava Matoša *Željko Anić* istaknuo je kako je projekt izgradnje Matoševu kuće počeo još 1998. te dodao da ukupna vrijednost projekta iznosi 22 milijuna kuna.

»Do sada je uloženo 11,5 milijuna kuna, a sredstvima Vlade RH i Grada Zagreba pokriveni su troškovi građevinsko-obrtničkih radova u vrijednosti od 7.530.000 kuna«, rekao je Anić dodavši kako je za dovršetak preostalih građevinsko-obrtničkih radova te izvedbu stalnoga spomen postava i opremanje svih sadržaja potrebno još 9,5 milijuna kuna.

Članovi Odbora najavili su mogućnost da se obilježavanje Matoševih obljetnica popratí proglašenjem Matoševu godine, organizacijom znanstvenoga skupa, objavljivanjem reprezentativnoga zbornika radova o A.G. Matošu te niza znanstvenih i stručnih skupova u sklopu kojih bi se moglo uklopiti obilježavanje Matoševih obljetnica.

NASTAVAK KAPITALNOG PROJEKTA

Jedanaesti svezak Leksikona podunavskih Hrvata

U izdanju Hrvatskoga akademskog društva iz Subotice iz tiska je izašao 11. svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«. U ovome svesku, koji obuhvaća slovo J, na 121 stranici obrađeno je uku-

pno 125 natuknica – od biljke jablan pa do novina Južna Ugarska. Natuknice prati 90 ilustracija te 9 uputnica. U izradi ovoga sveska sudjelovalo je 43 autora.

U Leksikonu je obrađeno više životopisa značajnih osoba iz prošlosti i sadašnjosti bačkih Hrvata (liječnica i sufražetkinja *Marcela Jagić*, franjevci *Marijan Jaić*, *Jerolim Jakovčević*, *Josip Jakovčević* i *Jakov Markijski*, mačevaoci *Eugen Jakobčević* i *Lazar Jaramazović*, akademski slikari *Ivan Jakobčević* i *Stjepan Jozić*, glumac *Ivica Jakovčević*, sveučilišni profesori *Klara Jakovčević*, *Stipan Jukić* i *Dezider Jurišić*, nogometaš *Lajčo Jakovetić*, rukometašice *Marija Jakovetić* udana *Čolaković*, *Jovanka Jurčak* udana *Popov* i *Justina Jurčak* udana *Semnic*, književnik *Ante Jakšić*, keramičar *Ivan Jandrić*,

kajakaši *Mičo*, *Milan*, *Stjepan* i *Nataša Janić*, kulturni djelatnik *Matej Jankač*, visoki poslijeratni dužnosnik *Lajčo Jaramazović*, glazbenik *Stipan Jaramazović*, svećenik i mučenik *Grgo Jasenović*, kulturni djelatnik *Josip Jasenović* – *Žiga*, pjesnik *Branko Jegić*, operna pjevačica *Anka Jelačić*, ban *Josip Jelačić*, kulturni djelatnik i mučenik *Mišo Jelić*, subotički senator *Petar Jozić*, svećenik i kulturni djelatnik *Josip Jukić Manić*, novinar *Dragan Jurakić*, političar *Marko Jurić*, fotograf *Augustin Juriga*, putopisac *Pava Jurković* – *Katanov* i dr.), plemićke porodice (*Jakovčević*, *Jančević*, *Janković*, *Josić*), toponimi (*Jakovčević selo*, *Jankovac*, *Jasibara*, *Jožino selo*, *Jud*), međuratne udruge (*Jadranska straža*, *Javor iz Sonte*, *Jugoslavenska čitaonica Bajmak*, *Jugoslavensko katoličko akademsko*

društvo »Vojvodina« iz Zagreba, *Jugoslavensko nacionalno društvo* »Biskup Ivan Antunović«), sportski klubovi (*Jugoslavenski šport klub* »Bunjevac«, *Jugoslavenski šport klub* »Zrinjski«), opće natuknice (jezik, jozefinizam), kao i makropedijske natuknice (*Jugoslaveni*, *Jugoslavenstvo*, *Jugoslavija*).

Potporu izlasku ovoga sveska Leksikona pružili su Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Grad Subotica, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata te JKP »Suboticaplin« iz Subotice. Svezak je tiskao subotički Printex u nakladi od 1500 primjeraka, a može se kupiti u subotičkim knjižarama.

S. L.

DISKOGRAFSKI PRVENAC »KRALJICA BODROGA«

Šokice zapivale i u Subotici

Nakon matičnog Monoštora, »Kraljice Bodroga« su svoj diskografski prvenac »Alaj piva Šokica« predstavile i u Subotici, na predstavljanju održanom prošloga petka u vrtu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Spomenuti glazbeni CD objavljen je nedavno u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov* je ovom prigodom istaknuo kako je na polju tradicijske glazbe Hrvata u Vojvodini pjevanje Šokica jedno od najzanimljivijih i najautentičnijih. »Dosad je ono bilo manje vidljivo jer se odvijalo izvan Subotice, koje je središte hrvatske zajednice u Vojvodini, a također je bilo i u sjeni tamburaške glazbe. Zato smo u suradnji s KUDH-om »Bodrog« odlučili dio njihova

bogatog repertoara na suvremen način predstaviti i otrgnuti zaboravu«, kazao je *Tomislav Žigmanov*.

Urednica i recenzentica CD-a »Alaj piva Šokica«, etnomuzikologinja *Tamara Štricki* podsjetila je kako »Kraljice Bodroga« pored svih obveza i poteškoća koje život nosi, aktivno njeguju, izvode i prenose bogat glazbeni repertoar širem auditoriju. Dodala je kako je danas prava rijetkost uspješno u izvornom obliku, pa čak i u izoliranijim sredinama, sačuvati tradicionalne oblike pjesme ili sviranja. »O tome da se narodna pjesma koja opstaje mijenja u skladu s vremenom koje je okružuje, govori i činjenica o uvođenju i prisutnosti pojedinih elemenata tijekom izvođenja skupine iz Bačkog Monoštora. Tako je,

na primjer, moguće govoriti o vrsti prilagodbe pjesama scenom nastupu i široj publici. Naime, jedna od čestih pojava jest postupno usporavanje tempa u završnom dijelu pjesme. Pored ovoga, često je i prisustvo ubrzanja tempa u okviru drugog dijela melodije. Prilikom ovakvog načina izvođenja potrebno je istaknuti izuzetnu cjelovitost i ujednačenost pri izvođenju cjelokupnog repertoara«, navela je *Tamara Štricki*.

Osim izvedbe pjesama s promoviranog CD-a, kada su nam »Kraljice Bodroga« uživo prikazale što znaju, tijekom večeri publika je imala prigodu čuti i poeziju Monoštoraca – svoje su stihove kazivali jedna od članica skupine *Anita Đipanov* i predsjednik KUDH-a »Bodrog« *Željko Šeremešić*.

Glazbeni kompakt disk »Alaj piva Šokica« može se kupiti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata (*Harambašićeva 14*) u Subotici. Cijena je 200 dinara.

D. B. P.

MARIJANA ŠEREMEŠIĆ, VODITELJICA PJEVAČKE SKUPINE »KRALJICE BODROGA« IZ MONŠTORA

Čime se članice skupine privatno bave?

Mi nemamo klasičnu glazbenu naobrazbu, u ovome smo potpuno amaterski. Ja sam kantoričica u crkvi svetog Petra i Pavla u Monoštoru, neke članice su kućanice, imamo dvije mlade cure koje su završile fakultet, njih nekoliko rade u Njemačkoj, zbog toga večeras u Subotici nismo nastupile u punom sastavu. Volimo pjevati i u ovome nas drži ljubav prema našim autentičnim pjesmama i tradiciji našega kraja. Imamo probe tri puta tjedno i to nam ne predstavlja problem.

Imate li nasljednice i nasljednike u njegovanju pučke pjesme?

Drago nam je da pri KUDH »Bodrog« djeluje i mlađa pjevačka skupina pod vodstvom Anite Đipanov i Marije Kaplar, koja će nastaviti našim stopama. Aktivni su, pjevaju i uče od nas, lagano ih uvodimo u repertoar. Prvi rezultati njihova rada su već vidljivi.

Planovi?

Nastupat ćemo gdje nas pozovu. Također, planiramo snimiti još jedan CD na kojem u bi se našle pjesme iz Monoštora s crkvenom tematikom. Imamo dosta starih pučkih pjesama toga tipa – božićnih, adventskih, korizmenih – one su također dio našeg repertoara. Naravno, mi smo raspoložene za snimanje CD-a, ali sve ovisi o tomu hoće li biti financijskih mogućnosti.

D. B. P.

Ljubav prema pismi i Monoštoru

Za repertoar koji izvodimo najviše možemo zahvaliti teta Kaći, odnosno Katici Pašić, koja nas je naučila pjesmama * Voljele bismo snimiti i CD na kojem bi se našle pučke pjesme s crkvenom tematikom

Iako se nekada mogla čuti češće – na divanima, po čoškovima, veseljima, igrankama – izvorna narodna pjesma, pa tako i ona monoštorskih Šokica, danas je svojevrsna »ekskluziva« rezervirana za događanja koja imaju za cilj prezentaciju i promicanje tradicijske kulture. S nakanom da očuvaju izvornu pučku pjesmu, održavajući ujedno uspomene na neka minula vremena i običaje, pod okriljem Kulturno-umjetničkog društva Hrvata »Bodrog« iz Monoštora prije nešto više od deset godina osnovana je ženska pjevačka skupina »Kraljice Bodroga«.

»Kraljice« danas broje devet članica u dobi od 25 do 73 godine. Nastupale su na brojnim manifestacijama u zemlji i inozemstvu (Hrvatska, Mađarska, Bugarska), prerastavši u jednu od, kako navode stručnjaci, najprepoznatljivijih stanica na sceni tradicijske kulture Hrvata u Vojvodini. Kao kruna njihova dosadašnjeg rada nedavno je došao i glazbeni CD naziva »Alaj piva Šokica« u izdanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Tim povodom o radu skupine, njihovoj ljubavi prema pjevačkoj tradiciji svojega mjesta, te planovima, razgovarali smo s voditeljicom »Kraljice Bodroga« Marijanom Šeremešić.

Kako je nastala skupina i od koga ste naučili pjesme koje izvodite?

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata »Bodrog« osnovano je 2001. godine i od samih početaka rada te udruge djelovala je i naša skupina. U početku nismo bile aktivne kao sada, više smo se bazirale na naše običaje i igrčke koreografije. Iako smo imale prilike čuti neke od pučkih pjesama uživo, za repertoar koji izvodimo najviše možemo zahvaliti teta Kaći, odnosno Katici Pašić, koja nas je naučila

pjesmama, ukazala nam na to što rade »počimalje«, a što »rožalje«, tj. kako se pjevaju prvi i drugi glas. Katica Pašić je prvih pet-šest godina bila aktivna, a poslije smo nastavile same.

Glede repertoara, tragate li i dalje za novim pjesmama?

Puno smo, kao što sam već rekla, naučile od sumještanke Katice Pašić, ali odlazile smo i odlazimo i kod drugih starijih žena. One su već stare i nemaju jačinu glasa, tako da nam je ponekad teško doći do suštine melodije, ali trudimo se. Inače, ranije je u Monoštoru postojala ženska pjevačka skupina »Izvorinke«, bilo ih je oko dvanaest. Mi smo s »Kraljicama Bodroga«, na neki način, nastavile njihov put.

Koliko su pjesme koje izvodite slične pučkim pjesmama Šokaca iz drugih krajeva Bačke ili onih iz Hrvatske?

Ima dosta sličnosti i bliskosti s pjesmama šokačkih Hrvata s obiju strana Dunava. Slične su melodije, napjevi. Ali ipak se i razlikujemo. I po nošnji i po mjesnom govoru.

Sastav skupine

Skupina »Kraljice Bodroga« broji devet članica. Počimalje su: Marijana Šeremešić i Marija Francuz, a rožalje: Marija Kovač, Marija Kaplar, Anica Šuvak, Ana Periškić, Marija Leka, Anica Kovač i Anita Đipanov.

PERSPEKTIVA HRVATSKIH UDRUGA KULTURE U OPĆINI BAČ

Vraćanje unatrag ujedno je gledanje ispred sebe

Zamisao da se u doglednoj budućnosti osnuje Hrvatski kulturni centar u Baču nije bez argumenata.

Put do ostvarenja ove ideje zahtijeva, prije svega, požrtvovani rad svih dosadašnjih udruga te njihovu učinkovitiju međusobnu suradnju i afirmaciju u svojim sredinama

Ovih su dana hrvatske udruge kulture u Vojvodini počele dobivati prva financijska sredstva u ovoj godini, za čiji je rad HNV iz vlastitog proračuna izdvojio 2 milijuna dinara. U prvih pet mjeseci, u kroničnoj besparici, većina udruga kojima nije na prvom mjestu slava, novac i priznanje, ostvarile su svoje planove snalazeći se na razne načine. Kalendar manifestacija Hrvata u Vojvodini u ovom razdoblju 2012. godine gotovo je u cijelosti realiziran, a tako će se zasigurno i nastaviti. Ipak, postaje očito, poneke udruge bitno smanjuju vlastite aktivnosti, zanemaruju programe rada i svoju primarnu zadaću, odustaju od suradnje s institucijama, a neke se zadovoljavaju lakom zabavom i druženjem u uskom krugu istomišljenika. Za njih estetika u kulturnom djelovanju sve više biva prekrivena površnim interesiranjima, a očuvanje nacionalnoga i kulturnog identiteta ostaje tek na papiru, ali takvima »i mjeseci na može biti pogled na svijet«, svojedobno je rekao *Miroslav Krleža*.

NEISTRAŽENA BAŠTINA

Poznato je da u općini Bač djeluje pet hrvatskih udruga kulture, emitira se radijski program na hrvatskome jeziku, a u dvije škole se izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ipak, u ovoj godini utihnuo je rad u dvije udruge, a u emisiji »Zvuci bačke ravnice« opet se vraća praksa tamburaške glazbe kao glavnog oblika manifestiranja hrvatskog identiteta. Naravno da je potrebno poznavati folklornu tradiciju, ali krajnje je vrijeme da se kulturu Hrvata u Vojvodini pro-

matra cjelovito u svim svojim segmentima, kako u prošlosti tako i u sadašnjosti. Jer, vraćanje unatrag ujedno je gledanje ispred sebe, čime se stvara vizija budućnosti i opstanka Hrvata na ovome prostoru.

»Ne bojim se smrti, nego praznog života«, još davno je izjavio *Bertolt Brecht*. Upravo zbog praznog kulturnog života i duhovne klonulosti u mjestima oko Bača osnovane su sve hrvatske udruge s ciljem da obnove zaboravljenu prošlost i običaje Hrvata ovoga kraja i osnaže njihov nacionalni identitet. S druge strane, priređivanjem kulturnih sadržaja trebao se obogaćivati društveni život mladih i njihov položaj u selima, koji je sve teži i isprazniji. Hrvatske udruge trebaju tragati za tračkom svjetlosti i vjetrom koji skrbi o estetici sačuvanošću spomenika i kulturne baštine Hrvata koja je gotovo nepoznata mladom naraštaju.

Ipak, u hrvatskim je udrugama prisutno značajno pomanjkanje kritičkog promišljanja i problematiziranja sadašnje epohe, napose suvremene hrvatske književne produkcije i drugih oblika umjetničkog stvaralaštva. Takva dostignuća ne mogu se objektivno spoznati bez poznavanja vlastite povijesti, koja je u ovom kraju sustavno potiskivana i prešućivana. Mladima je potrebno intenzivnije osvještavati nacionalnu svijest pojašnjavanjem prosvjetnih prilika, obrazovanja i negdašnje kulture Hrvata u mjestima općine Bač kako bi se i sami angažirali u istraživanju raznih područja mjesne povijesti. Koliko je istražena, primjerice, i čime se bavila Šokačka kasina u Baču? Znamo da je osnovana 1921. godine i da je njezin prvi predsjed-

nik bio *Franjo Šemudvarac*. Za kratko vrijeme brojila je preko 200 članova. Svake je godine priređivala šokačko prelo, a mlađa inteligencija držala je predavanja iz povijesti, gospodarstva i narodnog života (*Matija Evetović*, »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, Subotica, 2010.).

IMA RAZLOGA ZA DJELOVANJEM

I na koncu ovoga kratkog razmatranja sjetit ćemo se jednog velikana za kojega bi svi Hrvati Bača i okolice trebali znati, jer mu se spomen-ploča nalazi na župnoj crkvi sv. Pavla u Baču i svjedoči o njegovu velikom značaju, ne samo kao zaslužnog bačkog župnika, nego mnogo šire. To je *Ivan Evetović*, stariji brat književnika *Miroljuba Ante Evetovića*, čija se 150. obljetnica rođenja obilježava ove godine u okviru stoljetnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini.

Ivan Evetović rodio se u Bačkom Aljmašu 15. svibnja 1860. godine. Po majci je bio blizak rođak biskupu Ivanu Antunoviću, koji je kasnije skrbio za njega i mlađeg mu

brata Franju (kasnijeg imena *Miroljub Ante*). Godine 1902. postaje župnikom u drevnom gradu Baču. Aktivirao se i u političkom životu te je bio narodni zastupnik u mađarskom parlamentu. Kasnije, za vrijeme kraljevine SHS bio je zastupnik Bunjevačko-šokačke stranke za somborski okrug. Bio je župnik u Baču sve do smrti, 10. kolovoza 1923., gdje je i pokopan, a naslijedio ga je hrvatski kulturnih djelatnik *Franjo Pijuković*. Šokačka kasina u Baču iz zahvalnosti prema ovom velikanu postavila je 1933. godine spomen ploču na župnom dvoru. Na ploči su urezane riječi *Petra Preradovića*: »Rod bo samo koj si mrtve štuje/Na prošasti budućnost si snuje«, a danas se njegov nadgrobni spomenik čuva u župnom domu. Napisao je brojna povijesna djela, pjesme, putopise, rasprave i životopise.

Ima mnogo neistražene građe iz povijesti ovoga kraja u kojoj su Hrvati imali veliki značaj i zato sve ove udruge imaju razloga za djelovanje u svojim sredinama. Treba samo dobro osmisлити rad i usuglasiti planove i programe s realnim kapacitetima.

tetima i resursima te se okrenuti krovnim institucijama Hrvata u Srbiji kao što su Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i druge organizacije, koje su

spremlne pomoći cijeloj hrvatskoj zajednici u svim područjima njezina rada. U tom kontekstu, zamisao da se u doglednoj budućnosti osnuje Hrvatski kulturni centar u Baču nije bez

argumenata. Put do ostvarenja ove ideje zahtijeva, prije svega, požrtvovani rad svih dosadašnjih udruga te njihovu učinkovitiju međusobnu suradnju i afirmaciju u svojim sredi-

nama. Možda najbolje ove teze ilustrira izreka *F. Nietzschea*: »Budućnost pripada onima koji se najdalje i najdulje sjećaju prošlosti«.

Zvonimir Pelajić

OSJEČKO LJETO KULTURE 2012.

Sve sadržajniji program

Tijekom dva tjedna priređeno 30-ak kazališnih, glazbenih, likovnih i filmskih programa za odrasle i djecu, među kojima i nekoliko praižvedbi

Uz obilježavanje blagdana sv. Petra i Pavla, nebeskih zaštitnika Osijeka, otvoreno je 12. Osječko ljeto kulture, u okviru kojega je, zaključno s današnjim danom, održano 30-ak kazališnih, glazbenih, likovnih i filmskih sadržaja za odrasle i djecu. Ovu veliku manifestaciju otvorio je gradonačelnik *Krešimir Bubalo*, istaknuvši sve veći značaj Osijeka, ne samo na gospodarskom, sveučilišnom i sportskom planu, već prije svega na kulturnom, o čemu svjedoči i Osječko ljeto kulture, koje iz godine u godinu ima sve više posjetitelja, sve više sudionika, ali i sve sadržajniji program.

Voditeljica osječkog Odjela kulture *Ljerka Hedl*, naglasila je kako je ovogodišnji program OLJK-a iznimno bogat, što podrazumijeva nekoliko praižvedbi, gostovanje Slovenskog narodnog kazališta iz Maribora, jazz-konzert poznate talijanske grupe, mjuzikl *Trenk-cabareta*, praižvedba bajke za djecu »Žar ptica«, praižvedba dram-

ske predstave »Kisik« *Ivana Viripajeva*, književni susreti s *Jagnom Pogačnik* i *Nives Tomašević*, nekoliko likovnih izložbi...

»UNTERSTADT« I »JERIHON«

Čast da otvori ovu prelijepu manifestaciju pripala je praižvedbi predstave »Unterstadt«, rađene prema istoimenom romanu osječke spisateljice *Ivane Šojat-Kuči*, u režiji *Zlatka Svibena*, a koju su na ambijentalnu pozornicu u Tvrdi donijeli glumci osječkog HNK-a. Sve pohvale *Sandri Lončarić-Tankosić* koja je utjelovila buntovnu Katarinu, doajenu osječke kazališne scene, *Branki Cvitković*, koja je uvjerljivo dočarala lik Jozefine, maštovitoj *Mariji Kolb* kao savršenoj Greti, *Tatjani Bertok-Zupković* kao Viktici, te *Miroslavu Čabraji*, *Vladimiru Tintoru*, *Mladenu Vujčiću* i drugima. Priča je to o Osijeku u dva svjetska rata, o sudbini

Donau-Švaba u četiri različite generacije i četiri različita vremena.

Iste su večeri Osječani uživali u još jednoj praižvedbi, a riječ je o kantati *Davora Bobića* »Jerihon«, pod dirigentskom palicom *Tomislava Fačinija* uz sudjelovanje solista i zbora Umjetničke akademije u Osijeku, popularnog ženskog zbora Brevisice i Simfonijskog puhačkog orkestra Hrvatske vojske.

BOSILJOV ART BRUT

Sutradan je u Galeriji Waldinger otvorena izložba šidskog umjetnika *Ilije Bašičevića-Bosilja*. Izložbu je otvorila zamjenica gradonačelnika *Danijela Lovoković*, dok je 60-ak platana Ilije Bosilja predstavio *Mladen Lučić*, savjetnik u Muzeju suvremene umjetnosti Istre u Puli, čovjek koji je prijateljevao s Ilijinim sinom Dimitrijem, dok je u Zagrebu, kao mladi umjetnik, bio djelatnik Muzeja suvreme-

ne umjetnosti, a Dimitrije je već obnašao dužnost ravnatelja Muzeja naivne umjetnosti. Od ranih je dana upoznat s Ilijinom umjetnošću koju ne bi svrstao ni u naivu, ni u suvremene tokove, jer bi to prema njemu bio nekakav »art-brut«.

Istaknuo je kako je Ilija počeo slikati u šezdesetim godinama, najvjerojatnije iz inata kao odgovor seljaka kojemu su oduzeli zemlju. Samouki slikar uhvatio se u koštac s nedokučivim, odlučivši otključati tajne života, misterioznu koegzistenciju dobra i zla. Bosilj je rođen u Šidu 1895., a umro je 1972. i ostavio bogat opus. Slike su mu dio poznatih muzejskih i privatnih kolekcija u SAD-u, Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Rusiji, a izložbe su mu priređivane u Odesi, Tokiju, Parizu, Amsterdamu, Milanu, Münchenu, Dortmundu, Baselu, Zurichu, Rimu, Đenovi, Meksiko Cityju.

S. Žebić

Umjetnici iz podunavskih zemalja

U Galeriji likovnih umjetnosti otvorena je izložba naziva »Čovjek. Rijeka. – Der Mensch. Der Fluss«, koja predstavlja slikarstvo mladih umjetnika podunavskih zemalja. Tako je predstavljena jedna rijeka i 18 umjetnika iz Njemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Srbije, Bugarske i Rumunjske. Projekt je vjerojatno izbjegao ideološke razlike i spojio udaljene zemlje i različite kulture. Izložbu su već vidjeli žitelji Budimpešte i Novoga Sada, trenutačno je u Osijeku, ide za Vukovar i tako sve do ljeta iduće godine kada će završiti u Ulmu.

SNJEŽNA GOSPA U PETROVARADINU

MALE TEKIJE

25.07.2012.

16:00 PRILIKA ZA SV. ISPOVIJED

17:00 SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

19:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU
SA PROCESIJOM

20:30 PRIGODNI PROGRAM

26.07.2012.

09:00 SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

11:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

19:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

VELIKE TEKIJE

04.08.2012.

15:00 PRILIKA ZA SV. ISPOVIJED

16:00 SV. MISA NA STAROSLAVENSKOM JEZIKU

17:30 SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

19:00 PONTIFIKALNA SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU
SA PROCESIJOM

20:30 PRIGODNI PROGRAM

05.08.2012.

07:00 POBOŽNOST KRIŽNOGA PUTA

08:00 SV. MISA NA NJEMAČKOM JEZIKU

09:00 PONTIFIKALNA SV. MISA NA MAĐARSKOM JEZIKU

11:00 PONTIFIKALNA SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

19:00 SV. MISA NA HRVATSKOM JEZIKU

Zavjetni kalež koji je u spomen rođenja
kraljevića Tomislava 19.01.1928.
svetištu na Tekijama poklonila njegova majka,
kraljica Marija Karadordjević.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 13. do 19. srpnja

13. SRPNJA 1879.

Rođena je *Jelena Čović*, prva akademski obrazovana slikarica i profesorica crtanja u Višoj djevojačkoj i u Zanatско-trgovačkoj školi u Subotici. Likovnu umjetnost studirala je u Sopronu, Budimpešti i Münchenu, te se usavršavala u Berlinu i Parizu. Iznimno darovita i plodna stvorila je oko 2.500 radova u ulju, pastela, akvarela i crteža. Preminula je 12. listopada 1951.

14. SRPNJA 1950.

Vlada Srbije dodijelila je najvišu državnu nagradu maestru *Milanu Asiću*, istaknutom skladatelju, vrsnom glazbeniku, dirigentu subotičke Opere i gradske Filharmonije, koja je uvrštena među najbolje orkestre u zemlji.

14. SRPNJA 1998.

Na tribini Otvorena knjiga prikazana je studija *Slavena Bačića* »Iz prošlosti gradskog prava Novog Sada, Sombora i Subotice«.

15. SRPNJA 1945.

Maršal *Josip Broz Tito*, s najbližim suradnicima, sudjelovao je na smotri i proslavi XVI. vojvođanske divizije na Gradskom stadionu. Kasnije je u hotelu »Jagnje« primio ondašnje čelnike, a nakon svečanog ručka se obratio Subotičanima s prozora hotela.

15. SRPNJA 1957.

Praizvedbom jednočinke *Ivana Raosa* »Uznemire se mornari«, u režiji *Mihálya Virága* i *Petra Šarčevića*, počela s radom »Eksperimentalna kazališna scena«, nastala na poticaj »Zavičajnog kluba subotičkih studenata« i književnog časopisa »Rukovet«, kojega uređuje *Lazar Merković*.

16. SRPNJA 1972.

Preminuo *Andrija Kulunčić* (75), slikar i profesor crtanja. Nakon završene Učiteljske škole studira na Visokoj školi primijenjenih umjetnosti u Beogradu, potom kraće vrijeme predaje u subotičkoj Gimnaziji, a zatim napušta nastavu i u potpunosti se posvećuje slikarstvu.

16. SRPNJA 1994.

Iz tiska izlazi prvi broj nezavisnoga subotičkog glasila »Žig«, kojemu je osnivač i glavni i odgovorni urednik *Vojislav Sekelj*. Posljednji, 101. broj objavljen je 15. svibnja 1999. godine.

17. SRPNJA 1940.

U Cetinju je, na odsluženju vojnoga roka, iznenada preminuo *Aleksa Kokić*, istaknuti pjesnik, prozni pisac, prevoditelj i publicist. Nakon travničke gimnazije, u Zagrebu studira bogosloviju, a biskup *L. Budanović* zaređuje ga za svećenika 1937. godine. *Kokić* je jedno vrijeme kapelan kod *B. Rajića*, a zatim u Zagrebu nastavlja studij slavistike. *Kokićevo* je pjesništvo natopljeno ljubavlju prema čovjeku ovog podneblja koji je nerijetko izložen nepravdom i stradanju. *Kokić* ljubi svoj zavičaj i njegove ljude, što je bjelodano u njegovim djelima: »Klasovi pjevaju« (1936.), »Zvona tihe radosti« (1938.), »Bunjevci i Šokci« s *M. Čovićem* (1939.), »Slikovnica kršćanskog nauka« (1939.), »Srebrno klasje« (1962.). Rođen je u Subotici 14. listopada 1913.

17. SRPNJA 1947.

Rođen je *Milovan Miković*, pjesnik, prozaist, kritičar, esejist i prevoditelj. Bezmalobest godina uređuje književni

časopis »Rukovet« (od 1983. do 1994.). Od 1992. do 2003. je glavni i odgovorni urednik i ravnatelj tjednika »Subotičke novine«, kojega iz vodu jednoglasno prevodi u demokratsko glasilo. Od 2004. je glavni urednik časopisa »Klasje naših ravni«, a od rujna 2005. urednik Nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, gdje je izabrao, priredio, uredio i objavio pedeset djela vodećih hrvatskih pisaca. U prethodnom razdoblju (1983.-2005.) objavio je stotinjak djela subotičkih i drugih pisaca. *M. Miković* je posebno zapažen po svojim kritikama, esejima i ogledima. Objavio je preko dvije stotine radova i studija u tuzemnoj i inozemnoj periodici. Suradnik je zagrebačkoga Leksikografskog zavoda Miroslava Krležu na projektu Hrvatske književne enciklopedije i Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti na projektu Enciklopedija Vojvodine. Prevođen je na engleski, mađarski, njemački i ruski. Zastupljen u više antologija i zbornika. Član je Društva hrvatskih književnika i Društva književnika Vojvodine. Za književni rad dobio je »Antušovu nagradu« (1999.) i »Nagradu dr. Ferenc Bodrogyari« (2000.), a »Nagradu Dušan Lopašić« (2009.) za uređivanje časopisa »Klasje naših ravni«. Objavio dvadesetak knjiga, među ostalim: »Ispitivanje izdaje« (1989.), »Iza ne« (1990.), »Avaške godine« (1991., 1992., 1993., 1994., 1995.), »Az arulas vizsgálat« (1991.), »Metež« (1992.), »Praznina« (1993.), »Koreni stvari« (1996.), »Grad je reč« (1996.), »Bibliografija« (1998.), »Život i smrt u gradu« (1999.), »Iznad žita nebo« (2003.), »Slušaj: zemlja, riječi« (2007.), »Razgovor s

Antom Sekulićem« (2008.) zajedno s *A. Kopilovićem*, »Roman u književnosti Hrvata u Vojvodini« (antologija od 1875.) i dr.

17. SRPNJA 2001.

Preminula je *Katarina Tonković-Marijanski*, akademska slikarica, iznimno darovita, istaknuta umjetnica, grafičarka, dugo godina kustosica »Likovnog susreta« u Subotici. Rođena je 24. prosinca 1947.

18. SRPNJA 2001.

Na višednevnoj 35. Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, zapažen uspjeh postigli su članovi folklornoga i likovnog odjela HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta.

18. SRPNJA 2002.

Odlukom odbornika Skupštine općine zvanje Počasni građanin, među ostalim, pripalo je *Lazaru Merkoviću*, a zvanje Pro urbe s. *Mirjam Pančić* i likovnom umjetniku *Stipanu Šabiću*.

19. SRPNJA 1872.

Rođen je dr. *Stipan Matijević*, odvjetnik, veliki župan i gradonačelnik Subotice od 1918. do 1920. Objavio je spis naziva »Događaji koji su se odigrali za vreme mog javnog delovanja«.

19. SRPNJA 2001.

U HKC »Bunjevačko kolo« održana je spomen-večer u povodu pola stoljeća od smrti pjesnika i narodnoga prvaka *Josipa Vukovića Đide* o kojemu su govorili povjesničari *Kalman Kuntić* i *Stevan Mačković*, te književnici *Milovan Miković* i *Milivoj Prčić*. Potom je *Mirjana Ivković Ivandekić* izvela monodramu *M. Prčića* »Spomenik Đidi Vukoviću«.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Obična, neobična malina

Plod je zbirna koštunica crvene boje, poznata po jedinstvenoj aromi koju duguje posebnoj mješavini aromatičnih tvari, koja se teško imitira, čuva i konzervira, te profinjenom delikatnom kiselkastom okusu. Grm maline gotovo da je jednako toliko udomaćen kao i jabuke, kruške ili šljive.

Kod kupnje malina izaberite čvrste, zrele i ujednačene crvene boje, a svakako izbjegavajte one koje su mekane, oštećene ili pokazuju znakove plijesni. Budući da maline najčešće prodaju u plastičnim košaricama ili mjericama, provjerite njihovo dno kako bi se uvjerali da nema vlage ili curenja voćnog soka, što je znak da su predugo stajale.

Maline su vrlo osjetljivo voće, pa se najveća pažnja posvećuje njihovom čuvanju. Najbolje ih je potrošiti isti dan, a mogu stajati najviše dan do dva.

Ovo voće možete i zamrznuti. Prije toga ih vrlo nježno isperite pod slabim mlazom tekuće vode i posušite na kuhinjskom papiru, zatim ih u jednom sloju stavite na papir za pečenje i zamrznite. Tada ih odvojite, rasporedite u plastične vrećice i vratite u zamrzivač. U zamrzivaču mogu stajati od 10 do 12 mjeseci.

PRIPREMA JELA S MALINAMA

Zbog ručnog branja, malinama je rijetko potrebno pranje ispod tekuće vode jer se tako može oštetiti njihova nježna struktura i umanjiti okus. Dovoljno je ručno maknuti komadiće lišća ili stabljike. Svježe maline imaju izuzetno osvježavajuću aromu, pa ih je najbolje koristiti svježe s malo šećera ili šlaga. Vrlo jednostavnu slasticu možete pripremiti od kremastog sira ili jogurta s

Malina je grm koji potječe iz jugoistočne Europe, raste uz živice, rubove puteva i šumarak, a sve češće se uzgaja i u vrtovima

dodatkom meda, limunove korice, djelomično zamrznutih malina i izlomljenih piškota.

U ljetnim danima osobito će prijati voćne salate od naranči, nektarina i malina i šećernom sirupu s dodatkom prošek, ili bobičasto voće posluženo u lubenici.

Maline su izvrstan dodatak kremama, *creme brulee*, *zuppe inglese*, *moussevima* od bijele i tamne čokolade, *panna cotti* ili tiramisu kremi.

Također mogu biti izvrstan nadjev za krustade, s čokoladom ili vanilin kremom, s drugim bobičastim voćem za pite i savi-jače ili umiješane s čokoladom u lijevano tijesto za posebne palačinke. Budući da su maline dekorativne, možete ih koristiti za ukrašavanje kolača od jogurta, sira ili čokolade.

Pire od malina možete koristiti kao bazu za pripremu umaka, sladoleda ili sorbeta. Pire od malina može biti zanimljiv dodatak ledenom čaju i raznim koktelima, koktelu od šampanjca.

Kako su maline bogate pektinom, idealne su za pripremu džemova, želea i marmelada. Marmelade možete koristiti u pripremi torti i kolača s orašastim plodovima, kao što su orasi, lješnjaci i bademi, *muffina*, biskvita ili kao nadjev za pite poput *Linzer* torte.

Iako maline vjerojatno ne biste povezali s povrćem ili mesom, mogućnosti su otvorene. U francuskoj kuhinji ništa nije nemoguće, pa tako ni salata od rikule, laganog kozijeg sira, malina i svježih smokava, te malo salatnog preljeva na bazi meda. Ako volite eksperimentirati s novim okusima, pečene svinjske medaljone možete poslu-

KARAMEL UMAK S MALINAMA

Prekrasan karamel voćnog okusa!

Potrebni sastojci:

110 g malina
110 g slatkog vrhnja
220 g šećera
65 g vode

Priprema:

Štapnim mikserom umutite maline pa dobiveni pire protisnite kroz gusto cjedilo da odstranite sjemenke. Kuhajte šećer

s vodom miješajući stalno dok se ne karamelizira i dobije boju lješnjaka. U međuvremenu pomiješajte pire od malina s vrhnjem i zagrijte ih do 80 stupnjeva. U

karamelizirani šećer dodajte toplo vrhnje s malinama. Nastavite kuhati miješajući. Uklonite posudu s vatre, ostavite da se prohladi. Stavite prozirnu foliju kada se ohladi i odložite u hladnjak. Za tekući umak, možete ga ponovno zagrijati.

BIJELI SEMIFREDDO S MALINAMA

Potrebni sastojci:

5 žumanjaka
100 g šećera
300 g bijele čokolade

žiti s umakom od malina, peršina, maslinova ulja, češnjaka i ljutih papričica.

MOŽDA NISTE ZNALI A TREBALI BISTE ZNATI

Malina je nutritivno zanimljiva zbog bogatog sadržaja raznovrsnih antioksidanasa. Naprimjer, antioksidativna aktivnost maline za 50 posto je veća od anti-

oksidativne aktivnosti jagode, 10 puta veća od rajčice i 3 puta veća od kivija. Antioksidativna aktivnost se ne gubi ni kada je malina smrznuta ili u obliku džema.

Odličan je izvor dijetalnih vlakana, koja pomažu u pravilnoj funkciji crijeva i na taj način sudjeluju u sprječavanju razvoja raka debelog crijeva. Održavaju zdravlje srca jer vežu

žučne soli u debelom crijevu i izlučuju ih iz tijela.

Malina je izvrstan izvor vitamina C, koji je moćan antioksidans. Od plodova se pripremaju malinov sirup i ocat koji jačaju srce, a može se pripremiti i limunada za bolesnike koji imaju groznicu.

Malina se preporuča za dijetalnu prehranu, za reumatične bolesnike. Kura od malina može

poljepšati kožu i kosu ako se konzumira bar jedan obrok od malina nekoliko dana zaredom.

Osim mesnatog dijela maline rabi se i njezino lišće, od kojega se pripravljaju ljekoviti čajevi za ublažavanje upala grla i crijevnih upala, kod prehlada, proljeva, kožnih bolesti te općenito za podizanje imuniteta i jačanje srca. Potrebno ih je piti nekoliko puta na dan.

300 ml slatkog vrhnja
1 žličica ekstrakta vanilije
250 g malina

Za ukrašavanje
svježe maline

Priprema:

Žumanjke razmutite, dodajte šećer i stavite nad lonac kipuće vode. Neprestano miješajte električnom mješalicom dok smjesa ne postane kremasta, 4-5 minuta. Uklonite jaja s pare pa nad njom rastopite 200 g čokolade. Umiješajte je u jaja i pustite da se malo ohladi. Slatkom vrhnju dodajte vaniliju i električnom mješalicom istucite slag. Šlag lagano umiješajte u jaja, dodaj-

te preostalih 100 g čokolade narezane na sitne komadiće i na kraju umiješajte maline. Kalup obložite papirom za pečenje, ulijte pripremljenu smjesu i stavite u zamrzivač na barem 3-4 sata.

Posluživanje:

Semifreddo izvadite i narežite netom prije posluživanja. Ukasite svježim malinama.

ČOKOLADNO VOĆNI UŽITAK

Potrebni sastojci:

6 žumanjaka
6 žlica šećera
1 vanilin šećer
1 dcl mlijeka
1 dcl ulja
6 žlica čokolade u prahu

6 žlica brašna
6 bjelanjaka

Čokoladni preljev/krema:

4 dcl slatkog vrhnja
25 dag čokolade za kuhanje

Voćni topping:

10 dag šećera u prahu
40 dag malina, kupina ili voća po želji
1 vrećica preljeva za torte

Priprema:

Za biskvit pjenasto umiješati žumanjke sa šećerom i vanilin šećerom. Dodati mlijeko, ulje, čokoladu u prahu i brašno. Umiješati čvrsti snijeg od bjelanjaka. Peći na 180 stupnjeva. Ostaviti biskvit u kalupu. Za čokoladnu kremu, zagrijati slatko vrhnje na laganoj vatri, dodati mu čokoladu za kuhanje. Mlaki biskvit preliti s toplim čokoladnim preljevom. Na ohlađeni preljev staviti voćni topping. Za topping voće izmiješati sa šećerom i prokuhati da se zgusne, ali da voće još ostane cijelo. Prohladiti i preliti na čokoladni sloj kreme.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Stiglo je proljeće, a snjim cvijeće, pelud i alergije!

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

RESENJE KRIZALKE: obdarenost ka, tvorog, kebap, kušin, poltava, utajivanje, tad, paralelna, sila, ilana, antonin, nt, car, avar, roik, niska, sp, us, apetit, eta, stanari, ispit, k, nara, oči, no, itala, skandal, jok, motorin, o, epoleta, is, og, z, latin, arc, ikuda, est, taj, kotari, tanta.

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Sedmi c razred

Generacija '47., kako to gordo zvuči. Ove će godine, ili bolje rečeno, ove bi godine, navršili 65 godina. No to baš i nije gordo, kako kažu moji klinici s podsmijehom, stari, rođen si u prvoj polovici prošloga stoljeća. Božja volja.

Pred vama je fotografija iz 1960. godine, VII. C razred Osnovne škole Branka Radičevića u Šidu. Gibarčani i Berkasovčani. Naime, do naše generacije škola u Gibarcu bila je šestogodišnja, a tko je baš htio dalje na školovanje, polagao je malu maturu u Šidu. I moja je sestra Ruža završila samo tih 6 razreda u Gibarcu, baš kao većina njezine generacije, a školovanje su nastavile tek Eva Mihaljeva i Kajica Mitrova i par muških. Istini za volju, mi Šokci uvijek smo zavidjeli Bunjevcima, koji su rano shvatili moć znanja i školovali su svoju djecu, i sinove i kćeri, dok je to kod Šokaca išlo teže, tu i tamo poneko od muške djece, dvoje, troje iz generacije, a od ženskih još manje, jer bilo je uvriježeno, što će žensko dijete u školi, udat će se.

Gibarac je malo selo s oko tisuću žitelja, no u to vrijeme bilo je dosta djece, pa je nas u generaciji 47. bilo 22-je, jedanaest muških i jedanaest ženskih. U prvi smo razred pošli u jesen 1954. godine i bili prva genera-

cija koja je niže razrede završila u Gibarcu, a u više smo razrede pošli u Šid. Zamislite kako smo bili zbunjeni. Ostavili smo naše učitelje, Andriju Divalda i njegovu suprugu Ružu, a u Šidu nas je dočekalo puno njih, za svaki predmet po jedan učitelj. Puno predmeta, puno učitelja, pa tko sve to da nauči? Stekli smo nove učitelje, stekli smo nove prijatelje, jer s nama su u isti razred išli naši vršnjaci iz Berkasova. U školu se išlo pješice, od Berkasova 2, a od Gibarca 3 kilometra, jer autobusa tada i nije bilo. Nije bilo ni asfalta, već makadamska cesta, a nije bilo ni struje, jer Gibarac je tek 1958. dobio struju.

Neki će se, svakako, prepoznati na fotografiji, a za one koji ne znaju, kanim predstaviti tu moju generaciju. Žensku ekipu činile su: Anica Čolić, Anica Marošićević, Marija Antić, Marija Darabošić, Marija Ubrenić, Marica Orozović, Katica Kozarević, Katica Pinterović, Ljubica Pinterović, Ružica Radanović i Ružica Nikolić, a muški tim: Dragi Beladović, Iva Darabošić, Đuka Bataković, Marko Milašević, Stipa Hajduković, Stipa Kozarević, Martin Kovačić, Mata Vidaković-Filin, Jozo Žeravica i Slavko Žebić.

Danas smo rasuti diljem svijeta, većina je nakon progonstva našla novi dom u Hrvatskoj, Dragi je još uvijek u Njemačkoj i nekoliko ih je ostalo u Gibarcu, Stipa Hajduković, Marija i Iva Darabošić. Stipa je oženio sestru Anice Marošićević, Marija se udala za Lojzu Fišera, a Iva Jolov će ostati zapamćen jer je u našoj generaciji posljednji napravio prave šokačke svatove, pa smo iz Gibarca po mladu u Šid išli zapregama.

I dok smo dijelili socijalno podrijetlo, jer svi potječemo iz seljačkih obitelji, dotle su zanimanja kojima smo se bavili baš šarolika. Najdalje su dogurali Mata Filin, koji je završio medicinu i danas je predstojnik Odjela kirurgije u Općoj bolnici u Našicama, i Đuka Bataković, koji odlazi u mirovinu s mjesta voditelja melioracija u Hrvatskim

vodama u Vukovaru. Sa ženske liste višu su školu završile Marica Orozova, odgojiteljica, i Ružica Šećerova, učiteljica. Većina je ostala na srednjoškolskoj naobrazbi, što ne znači da nisu bili uspješni na poslovima koje su obavljali.

Na političkom, sportskom i glazbenom polju i nema nekih odskakanja, nekolicina dečki igrala je nogomet u lokalnom ligašu, a ni na glazbenom, ne dalje od lokalne razine, jer prvi smo od srijemskih sela osnovali rok grupu, VIS Usamljeni. Najdalje je dogurao Dragi Beladović, jer jednoga Božića pitao sam brata mu Ivicu za zdravlje, a odgovorio je kako Dragi neće dolaziti kući za Božić i Novu godinu, jer svira s bendom u Baden-Badenu.

Danas smo uglavnom u mirovini, djecu smo izveli na put, a roditeljima svakih Svih svetih nosimo svježije cvijeće. Istina, još je živo nekoliko mama, Ljubica u Osijeku i Jozina u Šidu. I kako život nije uvijek samo pjesma, mada i pjesme znaju zračiti tugom, praveći inventuru dosadašnjeg življenja moram priznati kako nas je nekolicina vršnjaka napustila. Od ženske ekipe, Marija Antić i Marija Ubrenić, nakon kratkih i teških bolesti, i Ružica Radanović, stradala u prometu, dok su muški tim napustili Martin Kovačić i Jozo Žeravica, također nakon teške bolesti, dok je Mata Matijin iznenada preminuo baš u vrijeme posjeta kćerki u Parizu. Putuje moje društvo, a i ja čekam na red.

S. Ž.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

DUŽIJANCA MALENIH ODRŽANA PO PETI PUT

Mališani predali kruh dogradonačelniku Peri Horvackom

Narod koji čuva običaje, osobito ako to čine njegova djeca, svakako ima budućnost. To je ujedno i jedan od razloga što je i nastala Dužijanca malenih.

Peta po redu Dužijanca malenih okupila je oko 250 djece iz Srijemske Mitrovice, Lemeša, Futoga, Tavankuta,

Bikova, Starog Žednika, Đurđina i, naravno, Subotice, te gostiju iz susjedne Mađarske.

Program je započeo u subotu 7. srpnja u Đurđinu gdje je za sudionike Dužijance malenih organiziran interesantan program. Najprije su posjetili crkvu svetog Josipa

Radnika gdje su pogledali prekrasni križni put izrađen u tehnici slame, a potom i etno kuću - salaš, s ciljem da se upoznaju s nekadašnjim načinom života u ovim krajevima. Potom su bili sudionici tamburaško-plesne radionice da bi izlet nastavili na živućem salašu **Vlatka Vojnić Purčara**, također

na Đurđinu. Pokraj slamarki koje su ih učile osnovama ove specifične tehnike, djeca su se i poigrala u igrama bez granica organiziranim s rekvizitima koji postoje na salašu. Navečer, istog dana na Gradskom trgu u Subotici priređena je folklorna večer na kojoj su između ostalog predstavljeni ovogodišnji mali bandaš **Emil Cvijin** i bandašica **Josipa Kujundžić**.

13. srpnja 2012.

U nedjelju 8. srpnja je u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske u Subotici održano sveto euharijstijsko slavlje, nakon kojega su svi sudionici Dužijance malenih u mimohodu pošli do Gradske kuće. U Velikoj vijećnici mali bandaš Emil Cvijin i bandašica Josipa Kujundžić predali su kruh od novog žita dogradonačelniku Peri Horvackom.

Folklorna večer

U Đurđinu

U CRKVI SVETOG ROKA OBILJEŽEN BLAGDAN MARIJE PETKOVIĆ

Djeca Vrčića »Marija Petković« izvela program

U ponedjeljak 9. srpnja u crkvi svetog Roka svečanim misnim slavljem završena je Devetnica Blaženoj Mariji Petković. Djeca iz istoimena vrčića, skupa sa svo-

jim odgojiteljicama, priredila su interesantan program koji su izveli pol sata prije mise. Nakon mise druženje je nastavljeno uz okrijepu u prekrasnom župnom dvorištu kako bi još više produbili svoje zajedništvo.

Tijekom devet dana vjernici i djeca koji se utječu našoj Blaženici za zagovor dolazili su u velikom broju na misu što je kulminiralo na sam blagdan. Dio atmosfere toga dana prenosimo vam sljedećim fotografijama.

Sutra kreativne radionice u Gradskoj knjižnici

Draga djeco, ukoliko želite provesti lijep vikend otiđite sutra u Gradsku knjižnicu gdje će biti održane dvije kreativne radionice za djecu. Početak je u 9 i u 11 sati. Dakako, ujedno možete posuditi i neku dobru knjigu za čitanje.

Budući da je broj sudionika radionice ograničen, na vrijeme rezervirajte svoje mjesto pozivom na broj 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Cijena je nepro-mijenjena i iznosi 150 dinara, a ono što napravite, vaš uradak, nosite sa sobom doma.

**PETAK
13.7.2012.**

06:12 Najava programa
06:17 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:02 Divlji Plamen 3, serija
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11:05 Prugasta braća - Družba mungosa, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 Opasna priznanja, američki film
14:45 Fotografija u Hrvatskoj
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 3, serija
17:00 Vijesti
17:25 Hrvatska uživo
17:55 Starogradske priče i legende: Hvarski triptih, dokumentarna serija
18:30 Dr. Oz, talk show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:03 Portreti najboljih hrvatskih olimpijaca i paraolimpijaca: Josip Pavić
20:10 Odabrao Đelo H.: Planet Dinosaur, dokumentarna serija
21:00 Ciklus hrvatskog filma: Povratak
22:40 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:25 Seks i grad 2, humoristična serija
00:00 Filmski maraton: Predmet obožavanja, američki film
01:50 Filmski maraton - ciklus hrvatskog filma: Povratak
03:25 CSI: Las Vegas 11
04:05 Skica za portret
04:10 Jelovnici izgubljenog vremena
04:30 City folk 2012: Atena
04:55 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
05:40 Divlji Plamen 3, serija

06:50 Najava programa
06:55 Moć sudbine, telenovela
07:40 Teletubbies
08:05 Na kraju ulice: O letenju
08:35 Fantastični prijatelji 3

09:00 H2O Uz malo vode! 2, serija za mlade
09:25 Jura Hura: Na planini nema zime
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:30 Faust Vrančić: San o strojevima - Zrak, dokumentarna serija
14:05 U carstvu Žute planine, dokumentarni film
14:50 Briljanteen
15:30 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
16:20 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, snimka 2. meča
17:50 Ljubav u zaleđu
18:35 Novi klinici s Beverly Hillsa 1, serija
19:20 Teletubbies
19:50 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, prijenos 2. meča
21:30 Dražesni pupoljci svibanjski 2, serija
22:20 Zločinci u odijelima 1, serija
23:05 CSI: Las Vegas 11
23:50 Mučke 2A, serija
00:20 Bitange i princeze 2
00:55 Confined, mini-serija
02:20 Retrovizor: Kalifornikacija 3, serija
02:50 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
03:35 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
04:20 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, snimka 1. meča
06:20 Noćni glazbeni program

05:40 I tako to..., serija
06:10 Neustrašivi Scooby-doo, crtana serija
06:35 Super Loonatics
07:00 TV izlog
07:15 Kad lišće pada, serija R
08:15 TV izlog
08:30 Strasti Orijenta, serija R
10:15 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:05 Zauvijek susjedi, serija R
13:15 IN magazin R
14:00 Walker, teksaški rendžer, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
21:55 Dobričina, igrani film
01:50 G, igrani film,
03:25 Magazin MMA Lige R
03:50 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

06:10 RTL Danas, (R)
06:50 Najljepše bajke svijeta, animirani film
07:40 PopPixie, crtani film
07:55 Moji džepni ljubimci, (R)
08:10 Ezel, dramska serija
09:10 Ezel, dramska serija
09:55 TV prodaja
10:10 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
11:05 TV prodaja
11:20 Vatrene nebo, telenovela
12:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Večera za 5
13:50 Poroci Miamijsa, serija
14:50 Poroci Miamijsa, serija
15:50 Ezel, dramska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Ezel, dramska serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Večera za 5
20:00 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
21:00 Zatamnjenje, triler
22:40 Ne reci ni riječ, triler (R)
00:45 Divlja orhideja, erotska drama
02:45 Astro show, emisija uživo
03:45 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

**SUBOTA
14.7.2012.**

06:27 Najava programa
06:32 Drugo mišljenje: Novosti u liječenju štitnjače
07:02 Kerep na Gacki, emisija pučke i predajne kulture
07:55 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Stupovi neba, američki film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Narodna medicina: Sakoje vraštvo koristi, nekoje betežniku, nekoje japatekaru, dokumentarna serija
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:30 Stara ljubav, američki film
16:05 Prirodni svijet 5, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:11 Skica za portret
17:25 Alpe Dunav Jadran
17:55 Reporter: Mjesto koje

se mijenja poput nijednog na svijetu

18:50 Kod kuće je najljepše
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:03 Portreti najboljih hrvatskih olimpijaca i paraolimpijaca: Darko Kralj
20:10 Göringova posljednja tajna, dokumentarni film
21:00 Moja grčka avantura, američki film (R)
22:35 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:15 Tragač i sile tmine, američki film
00:50 Filmski maraton: Ljeta u zlatnoj dolini, bosansko-hercegovački film
02:35 Filmski maraton: Kontrola, britansko-američko-australsko-japanski film
04:35 Kod kuće je najljepše
05:05 Skica za portret
05:25 Boje turizma (R)
06:10 Traumatologija: Frano Domitrović

07:05 Najava programa
07:10 Moć sudbine, telenovela
07:55 Majstori svirači: Zvezdice
08:25 Animirani 1, crtana serija
08:50 Maharal - tajna talismana, serija za mlade
09:15 Mala TV
09:45 Kućni svemirci
10:10 Sportske igre mladih
10:25 Mia i Grumeni, francuski animirani film
11:55 Odabrao Đelo H.: Planet Dinosaur, dok. serija
13:15 Đakovački vezovi, snimka
14:15 Među nama: Ljudska koža i znanost
14:45 Boje turizma
15:30 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, snimka 1. meča
16:30 Atletika - Dijamantna liga, snimka
17:20 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, prijenos 1. polufinala
19:30 Garaža: Mavi Kan (R)
20:00 Dražesni pupoljci svibanjski 2, serija
20:50 Zločinci u odijelima 1, serija
21:35 Otvorenje Splitskog ljeta: G. Verdi - Nabucco, prijenos
00:25 Bitange i princeze 2, humoristična serija
01:00 Umag: ATP Vegeta Croatia Open, snimka 2. polufinala
03:00 Noćni glazbeni program

05:50 Bijele udovice, zabavna emisija R
07:20 TV Izlog
07:35 Dodir s neba, serija
08:35 Neustrašivi Scooby-doo, R
09:00 Lego Ninjago, R
09:25 Gormiti, crtana serija R
09:50 Pokemoni, crtana serija R
10:15 Pokemoni, crtana serija
10:40 Klub otpisanih, serija
11:10 Hitna Miami, serija
13:10 Više od igre, igrani film
15:00 Dobričina, igrani film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:10 Periferija City, serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Torque: Bijes na dva kotača, igrani film
21:50 Osveta, igrani film
23:55 Opasna zona, igrani film
01:40 Ubijca iz podzemlja, igrani film
03:00 Ezo TV, tarot show
04:30 Dnevnik Nove TV R
05:20 Kraj programa

05:45 RTL Danas, (R)
06:20 Najljepše bajke svijeta
08:05 PopPixie, crtani film
09:20 Ben 10: Ultimate Alien
09:50 TV prodaja
10:05 Columbo, serija
11:30 TV prodaja
11:45 Poroci Miamijsa, serija
12:45 Poroci Miamijsa, serija
13:45 TV prodaja
14:00 Beethovenova velika avantura, igrani film, obiteljska komedija
15:50 Specijalci, film, komedija
17:30 Discovery: Preživjeti divljinu - Urbana džungla, dok. serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)
20:00 Odmetnuta porota, igrani film, triler
22:15 Bagra, igrani film, kriminalistički
00:00 Sliver, igrani film, triler
01:50 Astro show, emisija uživo
02:50 RTL Danas
03:25 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dokumentarna serija
04:10 Discovery: Bez cenzure, avanturistička dok. a serija
04:55 Kraj programa

**NEDJELJA
15.7.2012.**

06:47 Najava programa

06:52 Duhovni izazovi
 07:35 Normalan život, emisija
 08:10 Zlatna kinoteka:
 Miracle of Morgan's
 Creek, američki film
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:25 Umorstva u Midsomeru
 13, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mary Higgins Clark:
 Dvostruki život,
 britansko-kanadsko-
 američki film
 17:15 Mir i dobro
 17:55 Vrtlarica (R)
 18:30 Lijepom našom: Otočac
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:03 Portreti najboljih
 hrvatskih olimpijaca i
 paraolimpijaca: Miranda
 Tatari
 20:10 U registraturi, TV serija
 21:05 Na putu, hrvatski film
 22:50 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:30 Dr. Oz 1b, talk show
 00:20 Nedjeljom u dva
 01:20 Mary Higgins Clark:
 Dvostruki život,
 britansko-kanadsko-
 američki film
 02:50 Umorstva u Midsomeru
 13, serija (R)
 04:20 Skica za portret
 04:25 Prizma
 05:10 Lijepom našom: Otočac

07:10 Najava programa
 07:15 Deveta simfonija
 Ludwiga van Beethovena
 - Simfonijski orkestar
 HRT-a pod ravnanjem
 Pavla Dešpalja
 08:15 Prijatelji 3
 09:10 Vesele trojke
 09:35 Silvestrove i Čičijeve
 tajne, crtana serija
 10:00 Merlin 3, serija za djecu
 10:48 Biblija
 10:58 Beletinec: Misa, prijenos
 12:05 Filmska matineja:
 Da nitko neće, ja idem
 za njim - američki film
 13:40 Back When We Were
 Grownups, američki film
 15:15 50. Mali raspjevani
 Dubrovnik, snimka
 16:30 Umag: ATP Vegeta
 Croatia Open, snimka
 2. polufinala
 18:20 Olimpijci, dok. serija
 18:50 Teletubbies
 19:15 Glazbeni specijal:
 Zagrebački specijal
 Plácida Domingo (R)
 19:45 Umag: ATP Vegeta

Croatia Open, prijenos
 finala
 22:05 Filmski boutique: Che!,
 američki film
 23:40 Noćni glazbeni program

06:50 Klub otpisanih, serija R
 07:20 TV Izlog
 07:35 Dodir s neba, serija
 08:35 Neustrašivi Scooby-
 doo, crtana serija R
 09:00 Lego Ninjago, R
 09:25 Super Loonatics, R
 09:50 Pokemoni, R
 10:15 Pokemoni
 10:40 Bijele udovice,
 zabavna emisija
 12:05 Lice bjegunca, film
 13:35 Junaci s planine, film
 15:35 Sigurna luka, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Sigurna luka,
 igrani film - nastavak
 18:00 Nad lipom 35, show
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Periferija City, serija
 21:00 Vojničina, igrani film
 23:25 Anaconda 3, igrani film,
 01:05 Večer s Kevinom
 Smithom 2, igrani film
 03:05 Savršena nevjesta,
 reality show
 04:35 Dnevnik Nove TV R
 05:25 Kraj programa

05:00 RTL Danas, (R)
 05:35 Najljepše bajke svijeta,
 animirani film
 07:15 Moji džepni ljubimci,
 animirani film (R)
 08:25 Ben 10: Ultimate Alien
 08:50 TV prodaja
 09:05 Columbo, serija
 10:35 TV prodaja
 10:50 Poroci Miamijsa, serija
 11:45 Poroci Miamijsa, serija
 12:45 TV prodaja
 13:00 Budva na pjenu od mora,
 humoristična serija (R)
 13:55 Specijalci, igrani film,
 komedija
 15:35 Beethovenova velika
 avantura, igrani film,
 obiteljska komedija
 18:30 RTL Danas
 19:10 Brak je mrak, skeč show
 (pilot) (R)
 20:00 Časni ljudi, igrani film,
 drama
 22:15 CSI: Miami, serija
 23:05 CSI: Miami, serija
 23:55 CSI: Miami, serija
 00:45 Astro show, emisija uživo
 01:45 RTL Danas, (R)
 02:25 Discovery: Bez cenzure,
 avanturistička
 dokumentarna serija
 03:10 Discovery: Bez cenzure,

HRT1 16.7.2012. 18:00
STAROGRADSKA PRIČE I LEGENDE,
 dokumentarna serija
 Naslov epizode: **LAŽNI PORTRET**
 Epizoda: 2

Jankovac na Papuku je mjesto prot-
 kano pričama i legendama o grofu
 Josipu Jankoviću koji je polovicom 19.
 stoljeća tamo dao urediti ljetnikovac
 s jezerom. Njegova je biografija kon-
 troverzna i prilično neistražena, pa se
 preko jednog Jankovićevog portreta
 upitne vjerodostojnosti otvaraju teo-
 rije tumačenja povijesnog i mitskog.
 Montažer: Damir Čučić
 Trajanje: 25 min.

Scenarij: Mladen Čapin
 Snimatelj: Tomislav Trumbetaš,
 Mak Vejzović i Davor Petričić
 Redatelj: Mladen Čapin
 Urednik Dokumentarnog programa:
 Ninoslav Lovčević

avanturistička
 dokumentarna serija
 03:55 Kraj programa

PONEDJELJAK
16.7.2012.

06:12 Najava programa
 06:17 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:02 Divlji Plamen 4, serija
 09:47 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Mjesto pod suncem -
 ostati ili otići 5,
 dokumentarna serija
 11:05 Istočnoafrički tektonski
 jarak - Srce afričke
 divljine, dok.serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Moć sudbine, telenovela
 13:15 The Seventh Stream,
 američki film
 15:00 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Gorski liječnik 4, serija
 17:00 Vijesti
 17:25 Hrvatska uživo
 17:58 Starogradske priče i
 legende: Lažni portret,
 dokumentarna serija
 18:28 Dr. Oz, talk show
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:03 Portreti najboljih
 hrvatskih olimpijaca
 i paraolimpijaca:
 Mario Alilović
 20:10 TV Bingo
 20:35 U krupnom planu
 21:40 Ciklus europskog filma:
 Kad sam bio pjevač
 23:35 Dnevnik 3

00:05 Vijesti iz kulture
 00:20 The Seventh Stream,
 američki film
 01:55 Dr. Oz 1b, talk show
 02:40 CSI: Las Vegas 11
 03:25 Šaptačica duhovima 5
 04:10 Skica za portret
 04:25 Najbolje iz povijesti
 HTV-a: Kuda idu divlje
 svinje, dramska serija
 05:25 Divlji Plamen 4, serija

06:50 Najava programa
 06:55 Moć sudbine, telenovela
 07:40 Teletubbies
 08:05 Na kraju ulice: Kako se
 sreća stvara
 08:35 Fantastični prijatelji 3
 09:00 H2O Uz malo vode! 2
 09:25 Ne daj se, Floki! - serija
 09:55 Gradić Wakkaville,
 crtana serija
 10:20 Kako je nastala serija
 Kuda idu divlje svinje
 10:40 Najbolje iz povijesti
 HTV-a: Kuda idu divlje
 svinje, dramska serija
 11:40 Gorski liječnik 3, serija
 12:25 Edgemont 2, serija
 12:50 Obična klinka, serija
 13:15 Dharma i Greg 4,
 humoristična serija
 13:35 Starogradske priče i
 legende: Hvarski triptih,
 dokumentarna serija
 14:05 Tajne velikog Mekonga,
 dokumentarna serija
 14:55 Zalagaonica,
 dokumentarna serija
 15:15 Zalagaonica,
 dokumentarna serija
 15:40 Plodovi zemlje
 16:30 Mijenjam svijet:
 Električni snovi
 17:00 Idemo u Ameriku s
 Goranom Milićem
 17:50 Ljubav u zaleđu
 18:35 Hrvatske olimpijske

medalje: Barcelona
 1992.: Košarka -
 polufinale: Hrvatska -
 ZND, snimka
 20:00 Dražesni pupoljci
 svibanjski 2, serija
 20:50 Zločinci u odijelima
 1,serija
 21:35 CSI: Las Vegas 11
 22:20 Mučke 2A, serija
 22:50 Bitange i princeze 2,
 humoristična serija
 23:25 Šaptačica duhovima 5
 00:10 Retrovizor:
 Kalifornikacija 3,
 humoristična serija
 00:40 Retrovizor: Dobra žena
 1, serija
 01:25 Retrovizor: Zakon i red:
 Odjel za žrtve 11, serija
 02:10 Noćni glazbeni program

05:45 I tako to..., serija
 06:15 Neustrašivi Scooby-
 doo, crtana serija
 06:40 Super Loonatics
 07:00 TV izlog
 07:15 Kad lišće pada, serija R
 08:15 TV izlog
 08:30 Strasti Orijenta, serija R
 10:15 Walker, teksaški
 rendžer, serija R
 12:05 Zauvijek susjedi, serija R
 13:15 IN magazin R
 14:00 Walker, teksaški
 rendžer, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Strasti Orijenta, serija
 22:00 Večernje vijesti
 22:20 Zadatak: Uхватите
 Šakala, igrani film
 00:30 Vojničina, igrani film R
 02:45 Zaboravljene duše, serija
 03:35 Seinfeld, serija

04:20 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

06.35 RTL Danas, (R)
07.15 Najljepše bajke svijeta, animirani film
07.40 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci
08.05 Ezel, dramska serija
09.05 Ezel, dramska serija
10.00 TV prodaja
10.15 Kismet - okovi sudbine, dramska serija (R)
11.05 TV prodaja
11.20 Vatreno nebo, telenovela
12.25 Ekskluziv Vikend, zvjezdani magazin (R)
12.50 TV prodaja
13.05 Večera za 5, (R)
13.55 Poroci Miamijsa, serija
14.55 Poroci Miamijsa, serija
15.50 Ezel, dramska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Ezel, dramska serija
18.05 Ekskluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 Kismet - okovi sudbine, dramska serija
20.50 Hawaii Five-0, serija
21.45 Hawaii Five-0, serija
22.35 Odstrel, akcijska serija
23.30 RTL Vijesti
23.45 CSI: Miami, serija
00.35 CSI: Miami, serija
01.20 Astro show, emisija uživo
02.20 CSI: Miami, serija
03.10 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**UTORAK
17.7.2012.**

06:12 Najava programa
06:17 Treća dob, emisija
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:02 Divlji Plamen 4, serija
09:47 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11:05 Istočnoafrički tektonski jarak - Srce afričke divljine, dok. serija
12:00 Dnevnik
12:33 Moć sudbine, telenovela
13:20 Case of the Whitechapel Vampire, američki film
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 4, serija
17:00 Vijesti

17:25 Hrvatska uživo
17:57 Starogradske priče i legende: Druga falkuša, dokumentarna serija
18:27 Dr. Oz, talk show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:03 Portreti najboljih hrvatskih olimpijaca i paraolimpijaca: Braća Žugaj
20:10 Boje turizma
21:00 Tajanstveni junaci, američki film
23:05 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:50 Seks i grad 2, serija
00:25 Neprekinuti san, američki film
01:55 CSI: Las Vegas 11
02:40 Šaptačica duhovima 5
03:25 Skica za portret
03:40 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
04:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
05:25 Divlji Plamen 4, serija

06:50 Najava programa
06:55 Moć sudbine, telenovela
07:40 Teletubbies
08:05 Na kraju ulice: Hrana
08:35 Fantastični prijatelji 3
09:00 H2O Uz malo vode! 2
09:25 Ne daj se, Floki! - serija
10:00 Gradić Wakkaville
10:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
11:25 Gorski liječnik 4, serija
12:10 Edgemont 2, serija
12:35 Obična klinka, serija
13:00 Dharma i Greg 4, humoristična serija
13:20 Hrvatska kronika BiH
13:35 Starogradske priče i legende: Lažni portret, dokumentarna serija
14:00 Tajne velikog Mekonga, dokumentarna serija
14:50 Zalagaonica, serija
15:10 Zalagaonica, serija
16:05 S Međunarodne smotre folklor: Hrvati iz Mundimitra, Bostona i Innsbrucka
16:35 Rijeka: More
17:05 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
17:55 Ljubav u zaleđu
18:40 Hrvatske olimpijske medalje: Barcelona 1992.: Košarka - finale: Hrvatska - SAD, snimka
20:00 Džažesni pupoljci svibanjski 2, serija
20:50 Zločinci u odijelima 1, serija
21:35 CSI: Las Vegas 11
22:20 Mučke 2B: Dijamanti

su za Heather, serija
22:50 Bitange i princeze 2
23:25 Ružiona
23:55 Šaptačica duhovima 5
00:40 Retrovizor:
Kalifornikacija 3, serija
01:10 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
01:55 Retrovizor: Zakon i red: Odjel za žrtve 11, serija
02:40 Noćni glazbeni program

05:45 I tako to..., serija
06:15 Neustrašivi Scooby-doo
06:40 Super Loonatics
07:00 TV izlog
07:15 Kad lišće pada, serija R
08:15 TV izlog
08:30 Strasti Orijenta, serija R
10:15 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:05 Zauvijek susjedi, serija R
13:15 IN magazin R
14:00 Walker, teksaški rendžer, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Okrug Hazzard, film
00:10 Zadatak: Uхватите Šakala, igrani film R
02:15 Zaboravljene duše, serija
03:05 Seinfeld, serija
03:50 Ezo TV, tarot show
04:50 Dnevnik Nove TV R
05:40 Kraj programa

06:10 RTL Danas, (R)
06:50 Najljepše bajke svijeta
07:40 PopPixie, crtani film
07:55 Moji džepni ljubimci, (R)
08:10 Ezel, dramska serija
09:05 Ezel, dramska serija
09:55 TV prodaja
10:10 Kismet - okovi sudbine, dramska serija (R)
11:05 TV prodaja
11:20 Vatreno nebo, telenovela
12:25 Ekskluziv Tabloid, (R)
12:45 TV prodaja
13:00 Večera za 5
13:50 Poroci Miamijsa, serija
14:50 Poroci Miamijsa, serija
15:50 Ezel, dramska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Ezel, dramska serija
18:05 Ekskluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Večera za 5
20:00 Kismet - okovi sudbine
20:50 Wimbledon, igrani film
22:35 Zakon i red, serija
23:25 Zakon i red, serija
00:25 RTL Vijesti

00:40 Hawaii Five-0, serija
01:30 Astro show, emisija uživo
02:30 Hawaii Five-0, serija
03:15 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

**SRIJEDA
18.7.2012.**

06:12 Najava programa
06:17 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:02 Divlji Plamen 4, serija
09:47 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dok. serija
11:05 Istočnoafrički tektonski jarak - Srce afričke divljine, dok. serija
12:00 Dnevnik
12:30 Moć sudbine, telenovela
13:15 U bespućima Amerike, američki film
15:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Gorski liječnik 4, serija
17:00 Vijesti
17:25 Hrvatska uživo
17:57 Starogradske priče i legende: Centrum mundi, dokumentarna serija
18:26 Dr. Oz, talk show
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
20:03 Portreti najboljih hrvatskih olimpijaca i paraolimpijaca: Zoran Talić
20:10 Veliki brodolomi Jadrana: Jadranski Titanic - Baron Gautsch, dokumentarna serija
21:00 Moj život, američki film
23:00 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:45 Seks i grad 2, serija
00:15 Skandal u Nairobiju, američki film
01:50 Dr. Oz 1b, talk show
02:35 Vrijeme je za jazz: 10 godina HGM Jazz orkestra Zagreb, večer za Boška (1. dio) (R)
03:40 Šaptačica duhovima 5
04:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
05:25 Divlji Plamen 4, serija

06:50 Najava programa
06:55 Moć sudbine, telenovela
07:40 Teletubbies
08:05 Na kraju ulice: Sve o princezama
08:35 Fantastični prijatelji 3

09:00 H2O Uz malo vode! 2
09:25 Ne daj se, Floki! - serija
10:00 Gradić Wakkaville
10:20 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
11:20 Gorski liječnik 4, serija
12:05 Edgemont 2, serija
12:30 Obična klinka, serija
12:55 Dharma i Greg 4, serija
13:20 Moje rodno mjesto
13:40 Starogradske priče i legende: Druga falkuša, dokumentarna serija
14:10 Tajne velikog Mekonga, dokumentarna serija
15:00 Zalagaonica, dok. serija
15:25 Zalagaonica, dok. serija
15:50 Glazba, glazba...
16:05 Alpe Dunav Jadran
16:35 City folk 2012: Amsterdam
17:05 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
17:55 Ljubav u zaleđu
18:40 Hrvatske olimpijske medalje: Barcelona 1992.: Tenis: G.Ivanišević - F.Santoro, snimka
19:20 Hrvatske olimpijske medalje: Barcelona 1992.: Tenis: G.Ivanišević, snimka
19:50 Džažesni pupoljci svibanjski 2, serija
20:42 Nogomet Liga prvaka - 2. pretkolo: Ludogorets - Dinamo, prijenos
22:35 Mučke 3A, serija
23:05 Bitange i princeze 2
23:40 Šaptačica duhovima 5
00:25 Retrovizor:
Kalifornikacija 3, serija
00:55 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
01:40 Retrovizor: Zvezdana vrata: Svemir 1, serija
02:25 Noćni glazbeni program

05:45 I tako to..., serija
06:15 Neustrašivi Scooby-doo
06:40 Super Loonatics
07:00 TV izlog
07:15 Kad lišće pada, serija R
08:15 TV izlog
08:30 Strasti Orijenta, serija R
10:15 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:05 Zauvijek susjedi, R
13:15 IN magazin R
14:00 Walker, teksaški rendžer
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Okrutne namjere 2, film
00:00 Soba smrti, igrani film
01:35 Zaboravljene duše

02:25 Seinfeld, serija
03:10 Zaboravljene duše, R
03:55 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 Kraj programa

06.10 RTL Danas, (R)
06.50 Najljepše bajke svijeta
07.40 PopPixie, crtani film
07.55 Moji džepni ljubimci
08.10 Ezel, dramska serija
09.05 Ezel, dramska serija
10.15 Kismet - okovi sudbine, dramska serija (R)
11.20 Vatreno nebo, telenovela
12.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
13.05 Večera za 5
13.55 Poroci Miamijsa
14.55 Poroci Miamijsa
15.50 Ezel, dramska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Ezel, dramska serija
18.00 Upoznaj Hrvatsku - specijalna emisija HTZ-a, informativna emisija
18.15 Ekkluziv Tabloid
19.05 Večera za 5
20.00 Kismet - okovi sudbine
20.50 Dvostruka opasnost, igrani film, triler
22.45 Kobna privlačnost, igrani film, triler
01.00 RTL Vijesti
01.15 Zakon i red, serija
02.05 Astro show, emisija uživo
03.05 Zakon i red, serija
03.50 RTL Danas, (R)
04.25 Kraj programa

ČETVRTAK
19.7.2012.

06.09 Najava programa
06.14 Riječ i život: Koliko je EU kršćanska?, religijska emisija
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
07.05 Vijesti
07.10 Dobro jutro, Hrvatska
07.35 Vijesti
09.02 Divlji Plamen 4, serija
09.47 Vijesti iz kulture
10.10 Mjesto pod suncem - ostati ili otići 5, dokumentarna serija
11.00 Planinski gorila, dokumentarna serija
12.00 Dnevnik
12.33 Moć sudbine, telenovela
13.20 Loves Long Journey, američki film
15.00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
15.15 Ponos Ratkajevih, serija
16.05 Gorski liječnik 4, serija
17.00 Vijesti
17.25 Hrvatska uživo
17.57 Moreška na svetoga Todora, dok. film
18.27 Dr. Oz, talk show
19.12 20pet, kviz
19.30 Dnevnik
20.03 Portreti najboljih hrvatskih olimpijaca i paraolimpijaca: Snježana Pejčić
20.10 Kratki susreti
20.35 Moć boja, dok. serija
21.00 Besana noć, američki film
22.55 Otvoreno
23.45 Dnevnik 3
00.15 Vijesti iz kulture

00:30 Seks i grad 2, serija
01:00 Ljubavnici, američki film
02:50 CSI: Las Vegas 11
03:35 Šaptačica duhovima 5
04:20 Skica za portret
04:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
05:25 Divlji Plamen 4, serija

06:50 Najava programa
06:55 Moć sudbine, telenovela
07:40 Teletubbies
08:05 Na kraju ulice: Higijena
08:35 Fantastični prijatelji 3
09:00 H2O Uz malo vode! 2
09:25 Ne daj se, Floki! - serija
10:00 Gradić Wakkaville
10:25 Najbolje iz povijesti HTV-a: Kuda idu divlje svinje, dramska serija
11:25 Gorski liječnik 4, serija
12:10 Edgemont 2, serija
12:35 Obična klinka, serija
13:00 Dharma i Greg 4, serija
13:20 Glazba, glazba...
13:30 Starogradske priče i legende: Centrum mundi, dokumentarna serija
13:55 Tajne velikog Mekonga, dokumentarna serija
14:45 Zalagaonica, dok. serija
15:10 Traumatologija
15:40 Drugi format
16:25 Idemo u Ameriku s Goranom Milićem
17:15 Ljubav u zaleđu
18:00 Hrvatske olimpijske medalje: Atlanta 1996.: Rukomet, finale: Hrvatska - Švedska, snimka

19:30 Dražesni pupoljci svibanjski 2, serija
20:25 Nogomet Liga prvaka - 2. pretkolo (1. utakmica): Hajduk - Skonto, prijenos
22:20 Zločinci u odijelima 1, serija
23:05 CSI: Las Vegas 11
23:50 Mučke 3A, serija
00:20 Bitange i princeze 2
00:55 Šaptačica duhovima 5
01:40 Retrovizor: Ubi me dosada 1, serija
02:10 Retrovizor: Dobra žena 1, serija
02:55 Retrovizor: Zvezdana vrata: Svemir 1, serija
03:40 Noćni glazbeni program

05:45 I tako to..., serija
06:15 Neustrašivi Scooby-doo
06:40 Super Loonatics
07:00 TV izlog
07:15 Kad lišće pada, serija R
08:15 TV izlog
08:30 Strasti Orijenta, serija R
10:15 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:05 Zauvijek susjedi, serija R
13:15 IN magazin R
14:00 Walker, teksaški rendžer
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Strasti Orijenta, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Neustrašiva, igrani film
00:35 Magazin MMA Lige

01:05 Okrutne namjere 2, igrani film R
02:40 Glupost nije zapreka, serija
03:25 Ezo TV, tarot show
04:25 Dnevnik Nove TV R
05:15 IN magazin R
05:45 Kraj programa

06.40 Najljepše bajke svijeta
07.30 PopPixie, crtani film
07.45 Moji džepni ljubimci R
08.00 Ezel, dramska serija
08.55 Ezel, dramska serija
09.50 TV prodaja
10.05 Kismet - okovi sudbine, dramska serija (R)
11.10 Vatreno nebo, telenovela
12.10 Upoznaj Hrvatsku - specijalna emisija HTZ-a, informativna emisija
12.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
12.35 TV prodaja
12.50 Večera za 5
13.45 Poroci Miamijsa, serija
14.40 Poroci Miamijsa, serija
15.40 Ezel, dramska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Ezel, dramska serija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 Kismet - okovi sudbine
20.50 Tvrtka, mini serija
00.50 RTL Vijesti
01.05 Dvostruka opasnost, igrani film, triler
02.50 Astro show, emisija uživo
03.35 Dobar dan za umrijeti, film, kriminalistički
05.15 RTL Danas, (R)
05.50 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izrazno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18.30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14.40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

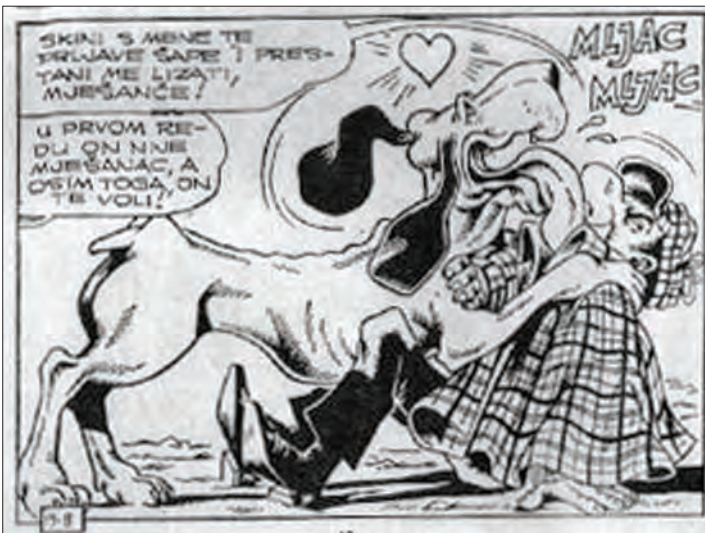
alan ford

POSLEDNJI APEL MINISTARSTVU RASVJETE I PROSVJETE DA »ALANA FORDA« UVRSTI U OBVEZNU LEKTIRU:

MINISTRE, UČITE OD DJECE!

Eto, poštovani ministre, nakon što smo u prethodna tri broja »Hrvatske riječi« upoznali duhovne roditelje »Alana Forda« i sve dvonožne članove grupe TNT, kraj priče završimo s još dva četveronožna junaka ovoga bestseler-stripa.

Prvi je, krenimo po dobi i važnosti, Nosonja. Ovog simpatičnog psa neutvrđene pasmine – za kojega Bob Rock tvrdi da vuče podrijetlo sa svih pet kontinenata – upoznali smo u epizodi »Pas za milijun dolara« i otada je nerazdvojni prijatelj svoj sedmorici članova najtajnije tajne grupe na svijetu. Napose je dirljiva njegova ljubav prema Bobu Rocku, koja na plemenitosti dobiva još i više zbog činjenice da se ne odvija dvosmjerno. Istina, i Nosonja zna pokazati da i ljubav ima granice, napose ako joj je suprotstavljen materijalni interes, ponajčešće onaj suhomesnati. Nosonja, kojega su autori i naš Max

Različiti doživljaj ljubavi Nosonje i Boba

Brixy u početku iz samo njima znanih razloga nazvali Ciranom, je u biti dobar, odvažan i nadasve inteligentan pas, koji je od Grunfa vrlo dobro naučio maksimu da je u trenucima kada je u tebe uperena cijev pištolja bolje častan uzmak negoli nečastan poraz. Na svoj osobit način naučio je Nosonja i od Boba Rocka da je bolje živjeti stotinu godina kao milijunaš nego sedam dana u bijedi, što se posebno dalo vidjeti u više epizoda u kojima ga – iz ljubavi koja ne traži ništa zauzvat – bogate, debele i ružne gospođe hrane slastima i mastima ovoga svijeta. Lojalnost ovoga psa-agenta prema svojim kolegama ljudima-agentima u tim trenucima popušta. Ali, treba ga razumjeti. Ipak je on samo pas siromašnih gospodara.

Prepoznaite Skvikija

Drugi četveronožni junak prvi se put pojavio u epizodi »Čuvaj se bombe« kao kolateralna korist prometne nesreće dvojice kamiondžija. Jedan od njih, koji nije obratio pažnju na crveno, jer mu je liječnik preporučio samo bijelo, vozio je pun tovar zamoraca. Najveći dio njih završio je u stomaku strašnog crnog mačka – neurednog, čupavog, iskrzalog uha, bez jednog oka i s kandžama tigra (vidi str. 38) – a jedino je jedan, tko zna kako, preživio genocid, stigavši ravno u sjedište grupe TNT. Njegovim opasnostima ni tada nije došao kraj, jer ga je Bob htio prodati prvom laboratoriju i za taj novac kupiti safaladu, dok ga je Nosonja namjesto zamorne i neizvjesne trgovine jednostavno htio pojesti. Ipak, u tim dramatičnim trenucima pobijedila je ljubav prema životinjama i načelo subordinacije, koje se pokazalo jednim uspješnim oružjem protiv prijeteće anarhije. Šef uzima u zaštitu, zapravo u svoj šal, (ne)sretnog zamorca i otada njihovu ljubav nitko nije mogao prekinuti. Skviki, kako ga je nazvao, savršen je par Šefu, jer se, osim kada je jednom pregrizao konopac i tako oslobodio vezanog Sir Olivera, teško sjetiti kada je uradio išta korisno za grupu TNT.

»Alan Ford« to ne bi bio kada u njemu ne bi bilo epizodnih likova. Ne stoga što se bez njih u svakoj ozbiljnijoj lektiri jednostavno ne može i što to od štiva čini fabulu razu nego stoga što svaki od njih

Odgonetka-tetka

Kako vas ne bismo držali u neizvjesnosti što je radio mister Fifpif, recimo odmah da je (bezuspješno, nažalost) učio klizati. Detaljnije o tome saznat ćete ako pročitate epizodu »Vrijeme darivanja«.

Glas Mitkovića i reakcija gradonačelnika

upotpunjuje ozračje u kojemu se odigrava drama, odnosno što svaki od njih daje značajan doprinos oslikavanju kompliciranoga socijalnog mozaika.

Prvi epizodni lik koji će Vam, poštovani ministre, zacijelo pasti na um svakako je Superhik. Pa, i djeca znaju da su ga Magnus i Bunker stvorili kao antipod Robinu Hoodu, jer je – dok ga Sir Oliver nije otrijeznio (u prenesenom smislu te riječi) – bio noćna mora newyorške sirotinje i idol bogatuna. Njegovo revolucionarno opredjeljenje da krade od siromašnih kako bi davao bogatima začelo se iz posve razumljivih razloga. Kao zaposlenik newyorške javne čistoće svakoga je dana čistio kilograme i kilograme, tone i tone otpada i smeća što ih za sobom ostavlja radnička klasa i talog socijalne bijede. Proklinjući ih zbog toga i ujedno opažajući kako su bogatuni uredni i čisti Superhik – čije ime Magnus i Bunker, valjda radi zaštite identiteta, nikada nisu otkrili – se odlučuje koristiti svoju tajnu i strašnu moć u borbi protiv prljavaca. Preživjevši jednom prigodom požar u vinariji i napivši se hektolitara vina Superhik u akcijama protiv siromašnih koristi svoj onesvješćujući zadah kojemu se nitko ne može suprotstaviti. I tako bi to bilo do konca svijeta i i vijeka da ga, i nakon drugog poraza od grupe TNT, u epizodi »Superhikov veliki pothvat« Sir Oliver nije naveo na krivi put – put individualizma i napuštanja plemenitoga kolektivnog interesa. Otada, pa do 75. epizode (»Odlazak Superhika«) ovaj se čudak uvjeravao da su i bogatuni jednako hladni i bezobzirni ako si nitko i ništa, jačajući istodobno u svom uvjerenju da je lakše potrošiti (tudi) novac sam negoli s nekim.

Tu istinu, iako ih je trojica, dobro znaju i tri gradonačelnika New Yorka. Bezimeni, a svinjoliki, oni su ilustrirana metafora svake birokratizirane, arogantne, pohlepne, bezosjećajne i nesposobne vlasti. Jedini koga se plaše je tajanstveni, a grmeći glas iz telefona koji im s vremena na vrijeme prijete da na sljedećim izborima neće proći za gradonačelnike ukoliko ne učine to i to, recimo zaštite ili uhite Superhika, ovisno o trenutačnim društvenim interesima i situaciji koja ih nalaže. Taj glas – nazovimo ga radnim imenom Mitković, jer ga autori nisu htjeli otkriti – personifikacija je kapitala kojemu ljudi na vlasti služe samo kao marionete zarad ostvarivanja vlastitih interesa.

Stoga i ne treba čuditi što je inspektor Brok, kao sljedeća epizodna figura, poštovani ministre, oličenje nesposobnosti newyorške policije. Bezidejan, glup i sebljubiv, inspektor se Brok ponajčešće (zasluženo) nalazi u poziciji između čekića i nakovnja. Kao podređeni gradskim vlastima, služi interesu bogatog kapitala, a kao ovisnik o sposobnostima Broja jedan nerijetko se nalazi suprotstavljen tim istim interesima. Njegove kvalitete dobro su poznate i jednoj i drugoj strani (a vjerojatno i njemu podređenima) i zbog njih nikako da dođe do prvoga samostalno riješenog zadatka. Najveća muka u životu mu je neodlazak na godišnji odmor zbog nevaljalaca i strah da će mu

Misli za sva vremena

I za kraj svih krajeva serijala o »Alanu Fordu« ostavili smo neke od besmrtnih misli koje dosad nismo spominjali. Dakle, prvi je primjer, pravi školski primjer za izučavanje stilsko-izražajnih sredstava (stilskih figura), s posebnim akcentom na gradaciju:

»Na prvoj izvedbi, drugog Rahmanjinova koncerta, u trećem redu, na četvrtom sjedalu, sjedio je posjetitelj s pet medalja. U šest sekundi morate odgovoriti koje boje čarapa je nosio.«

Ili, recimo, univerzalno zamršenu Šefovu cvjetnu filozofiju koja je kao stvorena da se na satima književnosti dođe do odgovora na pitanje »što je pjesnik htio reći«:

»Želio bih nešto ljubičasto, ali tako ljubičasto koje ne djeluje ljubičasto tako da se ljudi pitaju je li to ljubičasto ili nije.«

Konačno, poštovani ministre, poslužimo se i lošim primjerom kao najboljim primjerom koliko je ružno ne govoriti lijepo:

»Doveo si mi idiota s izgledom idiota, koji nije ništa drugo negoli idiot. Jesi li shvatio, idiote?«

odlazak u zasluženu mirovinu biti produljen.

A ne biste vjerovali, poštovani ministre (jer i to djeca već znaju), da među epizodnim likovima u »Alanu Fordu« ima i onih kojima statusna udaljenost nije ništa spram blizine ljudskih osjećaja. Da, da, ima. Živi primjer toga je Poštar, koji s vremena na vrijeme svrati u cvjećarnicu – to je, poštovani ministre, sjedište grupe TNT – i donese poštu. Ali, kako mu nitko od njih ne da zasluženu napojnicu – kao iskonski znak pažnje koji spaja ljude – nego mu još učine i psinu da zatvorenih očiju stisne slatku bodljikavu biljčicu, on ne samo da prijete da im sljedeći put neće isporučiti poštu mlađu od godišta 1921. nego se još i poziva na žalbu gradonačelniku: svom prijatelju i pobratimu.

Susjed grupe TNT se, nažalost, nema komu žaliti. Usamljen i bijedan on je drugo ime za Nitko i Ništa. Ali, kao starac, dovoljno je tvrdac da se pokaže lisac, jer kroz rupu na zidu vidi da tajni agenti besplatno žele slušati vijesti s njegova novokupljenog radio-aparata. Mijenjajući radijske postaje s tonom na maksimumu dovodi članove TNT-a do ludila i glušila, napose Boba kojemu u tim trenucima privremeno izrastu čak i vampirski zubi.

Promašeni Slučaj, i s njime završavamo, dragi naš ministre, još je gori slučaj. Po besmislenosti njegovih motiva za samoubojstvo i nevjerovatnosti načina na koji ih ne uspijeva provesti u djelo može se mjeriti jedino sa sviračem vergla koji se pet godina nije kupao samo da bi dresirao buhe koje je za to vrijeme nakupio. Promašeni Slučaj je primjer... Ali, zašto o tome, poštovani ministre, kada Vam je sve to poznato? Zar ne? Pa i Vi ste nekoć bili dijete. Samo se toga danas ne sjećate.

Z. R.

Susjed-tvrdac i njegovi škrti susjedi

RUKOMET NA PIJESKU U NOVOM SADU

Pobjedu odnijeli mađarski viceprvaci

Na novosadskom Štrandu početkom srpnja održano je šesto po redu međunarodno natjecanje u rukometu na pijesku. Natjecalo se se 17 ekipa, devet ženskih i sedam muških, iz Hrvatske, Makedonije, Mađarske i Srbije.

Rukomet na pijesku je dinamičan sport s mnogo lijepih i atraktivnih poteza, cepelina, gdje se svaka pogreška protivnika kažnjava. Igra se u dva dobivena seta, a ukoliko rezultat bude neriješen izvode se penali. Ove će godine na Olimpijadi u Londonu ovaj sport biti promotivno predstavljen. Turnir, za razliku od prošlih godina, poprima sve veće razmjere i po organizaciji i po kvaliteti natjecanja.

U finale su se plasirale ekipe Sokola iz Hrvatske i Bič starsa iz Mađarske, a Mađari su se pokazali boljim i u ženskoj i u muškoj konkurenciji. Rukometašice iz Struge su zauzele treće mjesto, kao i rukometaši Pešćane Oluje iz Zemuna.

Za najboljeg igrača proglašen je *Andras Nagy*, najbolji strijelac je *Emil Goli*, najbolji vratar *Stevan Simić*, najbolja igračica i strijelac *Zsofi Kiss*, a vratarica *Nela Žuzić*.

A. K.

NOGOMET

»Bačka« započela pripreme

Prozivkom šefa struke Zorana Milidraga, nogometaši subotičke »Bačke« započeli su u ponedjeljak pripreme za novu sezonu. Prošla sezona okarakterizirana je kao uspješna, usprkos tome što se ekipa nije plasirala u viši rang, no ostvareno je drugo mjesto i samo bod ili malo sportske sreće je falilo da se nađu u trećoj ligi Srbije, piše portal www.subotica.info.

U novu sezonu se kreće bez velikih ambicija, ali uvijek sa željom da se ostvari što bolji plasman. Proizvci je u ponedjeljak nazočilo 15 igrača, ostali su bili opravdano odsutni. Do kraja tjedna ekipa bi se trebala kompletirati i krenuti s radom. »Bačka« će već sutra odigrati prvi pripremni meč protiv Hajduka iz Kule na gostujućem terenu.

Sutra, u subotu 14. srpnja, igrat će protiv Spartak Zlatibor vode.

Igrači na prvoj prozivci bili su: Danijel Gorjanac, Srđan Miković, Igor Kozoš, Davor Rajkovača, Nikola Višnjić, Filip Vujević, Nikola Sovilj, Alen Bator, Damir Lukač, Davor Poljaković, Nenad Puhalak, Toše Sokolov, Goran Marković i Nikola Ićitović. Odsutni su bili: Vitomir Vasić, Saša Nikutović, Marko Malbašić i Igor Đereg.

ULTRAMARATONSKA UTRKA U MAĐARSKOJ

Igor Vojnić Zelić istrčao Ultrabalaton

Subotičanin Igor Vojnić Zelić uspio je završiti Ultrabalaton 2012 u dužini od 212 kilometara u limitu trke i time postao prvi trkač iz Srbije koji je istrčao ovu utrku. Njegov rezultat bio je 31:26:20.

Utrka je bila veoma kritična zbog veoma visoke temperature koja je taj dan dostizala 38 stupnjeva Celzija. Startalo je oko 170 natjecatelja ujutro u 6 sati. Već nakon prvih 50 kilometara odustalo je njih šezdeset. Igor je uz podršku kolega iz ARK »Trona« stigao do cilja. Utrku je u limitu od 32 sata završilo svega 34 trkača, među kojima je Igor zauzeo 27. mjesto.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoalice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs
Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Prodajem kvalitetan bolnički električni krevet i toaletnu stolicu u odličnom stanju. Tel.: 062 890 16 44.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prodaje se ili izdaje garažno mesto u centralnoj garaži na Radijalcu. Tel.: 064/288-72-13.

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaoalicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže,

u Kraljevici na hrvatskom primorju. Tel.: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTŠ, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupaoalice, centralno grijanje (2 kombibojlera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnim satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infrastruktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Prodajem kolica za blizance marke PEREGO. Tel.: 064/1142257.

Hitno izdajem duplu sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlene cimerke u Novom Sadu. Tel.: 021-496-014.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem jednosoban stan, uređen, useljiv (nova kuhinja, catv, interf, telefon cg, terasa). Subotica, Proizivka Lajoša Joa 70. Cijena 100 eura + 1 mjes. Depozit. Tel.: 024/754-650 ili 064/201-56-89.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

SLAVKO STANTIĆ-KERČOV

Prva ljubav - tambura

Više se ne usudi ni do Đurđina i Subotice, a volio je, posebice za Dužijancu. Ta čitav svit i zna za Bunjevce baš po Dužijanci.

Slavka Stantića upoznao sam na jednom domjenku kod gradonačelnika. Ne usudim se reći kod kojega, jer političari se često mijenjaju, uglavnom, bio je Dan grada Osijeka, 2. studenoga. Sjećam se zima, snijeg tek poprašio, ali mraz štipa nos i uši, temperatura dobrano ispod ništice. A oni, Hrvatsko pjevačko društvo »Zrinski«, dotjerani, pjevaju podoknice (pjevu gradonačelniku ispod prozora).

Sreli smo se i neki dan, na velebnoj proslavi u HNK-u, gdje je Matica hrvatska obilježila jubilej – 170 godina. Ne pjeva, teško se kreće uz potporu dva ortopedska štapa i kaže: »sreo sam mog Stantića iz Đurđina«. U Matici je već dulje vrijeme, kaže, na jednoj ga je književnoj večeri, dok je kazivao svoje pjesme, zapazio prof. Stanišlav Marijanović i pozvao ga u Maticu. Zamjerio mi što neki dan nisam bio na događaju u

Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici gdje se susreo sa svojim Bunjevcima iz Subotice i rođakom Kopunovićem.

Bilo je to dostatno da porazgovaramo na temu otkuda Bunjevac u Slavoniji? I ti si Bunjevac, odgovorio je pitanjem. Ne, ja sam Šokac, Srijemac. »Svejedno, iz prika smo«, kaže. E tako, tu je i ikavica? »Rođen sam u Baranji, školovao se i odrastao u Slavoniji i ostario tu, a ikavicu govorim samo kada sam na sjeveru Bačke ili kad moji Bunjevci dođu u Osijek. Ikavica prosto navire iz mene, jer pokojna je mama uvijek govorila ikavicu«, kaže Slavko.

Rođen je 1942. u Dražu, u Baranji, gdje su mama Julka Stantić i tata Naco Kopunović došli kod ujaka, svećenika Vjekoslava Stantića, i tu živjeli jedno vrijeme. Bilo mi je čudno kroz čitav razgovor, Slavko samo naglašava Stantić, no nisam inzistirao, a on je samo jednom rekao – još u mladosti prešao je na majčino prezime. Već 1962. preselili su u Osijek gdje je završio osnovnu školu, a onda je, na nagovor ujaka Vjekoslava, upisao klasičnu gimnaziju u Đakovu. Kaže da je to bio logičan slijed, jer desetak je Stantića iz Đurđina danas u svećeničkom pozivu, istina neki su i pokojni. Službuju od Subotice do Zagreba, a Slavko je priznao da su obiteljsku tradiciju Stantića iz Đurđina iznevjerili jedino on i bratić Kelemen.

Kada je napustio gimnaziju u Đakovu vratio se u Osijek i završio informatiku, a 1990. zaposlio se u »Glasu Slavonije« kao propagandist. Poslije je prihvatio da vodi predstavništvo tiskare iz Bjelovara u Osijeku, vraćao se ponovno u »Glas«, i kao propagandist, ali i kao vanjski suradnik. Jedno je vrijeme bio i dopisnik »Glasa Koncila« iz Osijeka.

Prva ljubav Slavka Stantića bila je i ostala tambura. Tambura i pjesma. Već kao osmoškolac svirao je brač (basprim), a s jednim je prijateljem još u ono vrijeme svirao na središ-

njem osječkom trgu, ispred Slavonske banke. Kada se poslije gimnazije vratio u Osijek priključio se STD »Pajo Kolarić« i s njima proputovao svijeta, a poslije na nagovor prijatelja prelazi u HKUD »Biseri Slavonije«. I s njima je putovao na sve strane, svirao na festivalima od Osijeka do Zagreba, a i u Bačkoj, u Bajmoku, Tavankutu i Subotici, Novom Sadu i Beogradu.

S Društvom pjeva od 2000. godine, pa sve do danas ili, točnije, dok nije obolio i sve teže se kreće. I s njima je bio na mnogim festivalima i manifestacijama, »uik se kretao u društvu lipog i obrazovanog svita«, kako je govorila pokojna majka. Pisao je i pjesme, još od gimnazijskih dana i vjeruje da ih po tekama i ladicama ima bar stotinjak. Nažalost, nije ih tiskao, osim što je izašlo u novinama i časopisima i zbirkama nakon pjesničkih susreta. I danas u osami sjedne i piše, kada mu dođe, kada ga obuzme stvaralački napon. »Glas« mu je objavio i jedini prozni uradak – pripovijetku »Povratak u nepoznato«, u kojoj se vraća Bunjevcima i bunjevštini, vraća se korijenima. »Rođen sam kao Baranjac, odgojem sam Slavonac, a u duši sam Bunjevac«, kaže Slavko. Duša je bila i ostala bunjevačka.

Danas je obolio, danima sjedi u čekaonici kod liječnika i traži put do zaslužene mirovine. Fali mu godina, mlad je, no baš se i ne osjeća tako. Supruga Jasna, podrijetlom iz Ivankova, već je u mirovini i ovi sparni dani polako im teku. Više se ne usudi ni do Đurđina i Subotice, a volio je, posebice za Dužijancu. »Ta čitav svit i zna za Bunjevce baš po Dužijanci«, govori. Bio je par puta službeno, kao glazbenik, a tri ili četiri puta privatno, kada preko ljeta bude u Đurđinu ili kod bratića Stipana Matoša u Bajmoku. Volio bi i do Tavankuta, gdje je nastupao s »Biserima«, gdje bi se još jednom htio družiti s njihovim slamarkama i diviti se njihovu radu.

Slavko Žebić

Što ti je politika

Svi se vi godina latili politike, svako od svakoga sve bolje zna. Svako bi bijo kadar bit veći katolik od pape. Bać-Iva ne može ostat po strane, mada baš i ni za politiku. Ku će, šta će, neg međ svoje, da mu ne kaže kogod da nije svoj. Ni tijo izbirat, a doduše, ni ni imo puno, učlanijo se u nu stariju partiju. Počo it na koferencije i sve bilo kako triba. Kako i nebi, ne vodu partiju više makar-kaki, neg učitelji i anđeliri i... i što dalje, sve veći gospodari. Dok su u politike, posvršavu još i take velike škole, kake nikad ne bi mogli. I to za dram. Glediš ga, jedne godine tehničar, druge već ing, treće nikaki dipling, a do penzije već svi doktori, a od učitelja se priko noći napravu profesori. Makar u novina. Zoto kod bać-Ivini i jeste sve tako kulturno, nema ti ko kod ni što jim precednik i opcuje priko televizije. Samo, ni to dugo trajalo. Bać-Iva ko bać-Iva, ima duži jezik neg krava rep, pa ga i pružijo na koferencije, kažu još malo više neg što je tribalo. Od srca reko šta misli da ne valja ni u njegovomu ataru ni u njegove partije. Oma se to jako daleko čulo i tu je počela njegova kalvarija. Zovu na telefon i njegovi i njevi i drugi njevi. Onda zovu njevi što kažu da su njegovi, zamiru mu što ji ni nikada i nigdi ne bi malo pofalijo. Zamiru mu i vi iz njegove partije, što ni nji ni pofalijo, kažu radili ne radili, naši smo, pa moraš digod možeš, a ti baš nećeš. Bać-Ive se najviše steška kad ga zovu ni što se pravu da su njegovi, pa mu naprišivu da se sve puši. Već je pomislio da ni sam ni svoj. I bilo mu jako teško. Duša mu bolila, a lika nema. U njemu je ništa skroz pripuklo kad je međ njegove došo Veliki što sam za se kaže i Lipi, a ima i lipu lemuzinu, pa je potli jako lipo izvozo njegovoga precednika. I sve njegove. Jedino se bać-Iva jako začudijo, jel je taj prija bijo pečen i kivan kod noga što se grlijo š onima što su njegove tili kašikom i avtobusima. Išo on kod njega svako jutro na kafu i divan i potli, al malo nji znalo zoto. Bać-Iva zno, a lipo je reko i precedniku, pa je na koferencije još i kaštigu dobijo. I to prid svima. »Šta ti sad očeš? Pa triba da proslavimo što smo ga oteli od taki. Vidiš da se skroz priobratijo, pa je sad najveći kod nas! A ti bi mogo malo pripaziti šta divaniš, da ne bi bilo rašaka!«, veli mu precednik. Potli toga je udesijo i da Veliki i Lipi bude međ prvima u njeve partije, skoro do kolina najvećemu. Bać-Iva se probo malo izjadat i najvećemu i nomu većemu od najvećega, oni ga lipo i prislušali i još mu kazali da je baš dobro što jim je tako štogoda reko, velu baš jim je lipo otvorijo oči, al ni vidijo da su iza leđi prikrstili prste. A vamo su napikali na njega i Velikoga i Lipoga i njegovoga precednika. Još onda je vidijo da ko u politike pravo divani, svima se redom i zamira. A on drugače ne zna. Puno nji mu se, nako iza leđi, malo i prdačilo što to još ni razumijo. Dobro, ajd što su mu se prdačili njevi, al kud onda još i njegovi? Ositijo je to i tako se više ni tijo cigrat. Latijo je klajbas i najlipše što znade, natrukovo njegovima da više ni njev. A vi dana se Veliki i Lipi razotkrijo i vratijo, ope, njegovima. Sad, kad više ne gospodaru jaslama u selu, za dram se svi opametili i znadu no što jim bać-Iva divanijo još onda kad je došo međ nji. Eto, sad bi baš voljili da se to natrukuje i da svi znadu kaki je Veliki i Lipi. Samo, on se više ni ne jidi. Jedino ne zna šta bi jim odvratio, kad ga počmu skoletat da bi i on tribo u njevu partiju, ko forme zaboravili da je tamo bijo još pri nji. Al ne zamira jim ništa, znade on dobro da se samo jako zaboravni možu u politike popet do vr listava. Al većine vr daleko.

13. srpnja 2012.

Piše: Ivan Andrašić

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Josip Roglić

- Kada je i gdje rođen hrvatski geograf i akademik Josip Roglić?
- Gdje se školovao i akademski usavršavao?
- U osnivanju kojeg fakulteta u Zagrebu je sudjelovao i bio njegov prvi dekan?
- Koji odsjek je vodio?
- Kada je izabran za redovitog člana tadašnje JAZU?
- Koje je i gdje umro akademik Josip Roglić?

14. ožujka 1906. godine u Rogličima, župa Biskovska.
Diplomirao i doktorirao u Beogradu, a usavršavao se u Strasbourg, Montpelleru, Beču, Berlinu.
Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.
Geografski odsjek od 1945-1963. godine.
1969. godine.
18. listopada 1987. godine u Zagrebu.

VICEVI

Vraća se političar kući i obasipa suprugu poljupcima: o, sve je gotovo, izabran sam!

- O stvarno, ne lažeš?
- O, ne, sad više nema potrebe.

Zašto plavuša stoji pred ogledalom zatvorenih očiju?

- Da vidi kako izgleda kad spava!

- Baš vam je pametna beba, kaže prolaznik u parku mladoj majci.

- Naravno da je, išla je sa mnom devet mjeseci u gimnaziju.

Baka otišla kod doktora:

- Doktore, kupila sam slušni aparat!
- Odlično! Kako Vam je muž?
- Ma jeftino! Samo 300 dinara!

Uleti Mujo u vlak i pita: - Jel' ovo prvi razred?

Putnici: - Da!

A Mujo će: - Dobar dan, ja sam vaš novi učitelj!

Sretnu se bijeli i mrki medvjed.

Mrki pogleda bijelog pa ga pita: O majke ti, koji sapun koristiš?

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA *13.7 - 16.7.2012.***

**- ODGODA PLAĆANJA
ČEKOVIMA GRADANA DO 90 DANA
I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA**

Roštilj kobasica VP 1kg

- 19%

**215^{267.00}
0.90din**

Trajno mlijeko 0.6 %
mliječne masti 1 l

- 14%

**49^{57.90}
0.90din**

Papalina rinfuzno 1kg

- 21%

**113^{134.90}
0.90din**

Tjestenina fida 300g

**- 50%
super ponuda**

**12^{25.90}
0.90din**

**Sladoled Grandissimo
Creme brulee 505 g**

- 38%

**299^{430.00}
0.90din**

Pasta za pranje ruku
Lavamani 1000ML

- 30%

**299^{429.00}
0.90din**

Paprika babura 1 kg

- 21%

**39^{45.90}
0.90din**

Deterdžent za rublje
Gorska Svježina 3kg

- 31%

**379^{549.00}
0.90din**

Sok limunada 1.5

- 21%

**93^{119.00}
0.90din**

NOVO

**KTC KLUB
VJERNOSTI**

**500,00 – 999,99 dinara
1.000,00 – 1.499,99 dinara
1.500,00 – 1.999,99 dinara**

**1 BOD
2 BODA
3 BODA...**

**SAKUPI I OSVOJI
opširnije
www.ktc.rs**

2005.

1. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima (rasprodano)
2. Jasna Melvinger, Vaga s anđelima, 140 dinara
3. Petko Vojnić Purčar, Kult kornjače, 140 dinara
4. Milivoj Prčić, I nakon desetljeća, 140 dinara
5. Balint Vujkov, Krilati momak, 210 dinara
6. Dražen Prčić, Wild card, (rasprodano)

2006.

7. Ljubica Kolarić-Dumić, Igrajmo se radosti, rasprodano
8. Vladimir Bošnjak, Svršetak vrazjeg stoljeća, rasprodano
9. Željka Zelić, Bezdan, 140 dinara
10. Milivoj Prčić, Južno od tranšeja, 140 dinara
11. Andrija Kopilović, Okom svećenika I., 210 dinara
12. Andrija Kopilović, Okom svećenika II., 210 dinara
13. Dražen Prčić, Wild card, drugo izdanje, (rasprodano)
14. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, (rasprodano)
15. Lazo Vojnić Hajduk, Andrija Kopilović, Alojzije Stantić, Dužijanca, 1400 dinara

2007.

16. Tomislav Ketig, Velebitski orao, 140 dinara
17. Lazar Merković, U ime pravde, 210 dinara
18. Zvonko Sarić, Prosjački banket, 140 dinara
19. Branko Jegić, Ja, hodočasnik, 140 dinara
20. Ilija Okrugić Srijemac, Glasinke, 140 dinara
21. Ilija Okrugić Srijemac, Tri povijesne drame, 250 dinara
22. Stjepan Bartoš, Upoznavanje, 140 dinara
23. Naco Zelić, Monografija Nesto Orčić, 210 dinara
24. Marija Šeremešić, Tragom sjećanja, 280 dinara
25. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, (rasprodano)

2008.

26. Matija Poljaković, Izabrane drame, 210 dinara
27. Ivan Pančić, Natpivavanja, 140 dinara
28. Balint Vujkov, Šaljive narodne pripovijetke, 210 dinara
29. Andrija Kopilović, Okom svećenika III., 280 dinara
30. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima, drugo izdanje, 210 dinara
31. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, drugo izdanje, 280 dinara

2009.

32. Sanja Vulić, Vitezovi hrvatskoga jezika u Bačkoj, 280 dinara
33. Antun Kovač, Na dvoru Pašinog Tune, 250 dinara

2010.

34. Matija Poljaković, Izabrane drame II., 280 dinara
35. Matija Evetović, Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata, rasprodano
36. Ilija Okrugić Srijemac, Šaljive poeme, 280 dinara
37. Stjepan Bartoš, Igra opasnih pojedinosti, 280 dinara
38. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, 280 dinara
39. Balint Vujkov, Bunjevačke narodne pripovijetke, 350 dinara
40. Zsombor Szabó, Crtice iz povijesti naselja Bačke u srednjem vijeku, 280 dinara

2011.

41. Matija Poljaković, Izabrane drame III., 280 dinara
42. Ilija Okrugić Srijemac, Hunjkava komedija, 210 dinara
43. Ljubica Kolarić-Dumić, Uz baka je raslo moje djetinjstvo, 210 din.
44. Stjepan Bartoš, Kuća koja plovi, 210 dinara
45. Dražen Prčić i grupa autora, Priča o fotografiji, 350 dinara
46. Jasna Melvinger, O Iliji Okrugiću Srijemcu, 210 dinara
47. Ruža Silađev, Šokica pripovida, 350 dinara
48. Ilija Okrugić Srijemac, Narodne pjesme, 210 dinara
49. Ante Jakšić, Duše zemlje, 210 dinara

VELIKI
POPUST OD 9.7. DO 31.8. 2012.

30%

30%

Naručite knjigu !

HRVATSKA
RIJEČ

Dostava preporučenom poštom,
plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Poštanski broj, mjesto i država: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovim neopozivo naručujem:

1. _____, komada

2. _____, komada

3. _____, komada

4. _____, komada

5. _____, komada

6. Komplet knjiga s popustom 30% UKUPNO: 10.440,00

Vlastoručni potpis: _____